

งานเลขานุการ 613
เลขที่ 613
วันที่ 11 เม.ย. 2560

สำนักงานเลขาธิการ
รับที่ 3354
วันที่ 11 เม.ย. 2560

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) โทร. ๕๔๑๙
ที่ ศปท. ๙๙ / ๒๕๖๐ วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง สรุปสาระโครงการฝึกอบรมให้ความรู้เพื่อปลูกจิตสำนึกและสร้างค่านิยมต่อต้านการทุจริต
เรื่อง “การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน รุ่นที่ ๓”

งานเลขานุการ รท.มนตรี
เลขที่รับ ๑๐๐๑
วันที่ 11/4/60
เวลา 10.42 น.

๑

เรียน รศช. มนตรี ผ่าน ร.ทปช. สุทิน ผ่าน ร.ผอ.สสท.

ตามที่ ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) ได้รับการอนุมัติให้จัดโครงการฝึกอบรมให้ความรู้เพื่อปลูกจิตสำนึกและสร้างค่านิยมต่อต้านการทุจริต เรื่อง “การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน รุ่นที่ ๓” เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กลุ่มเป้าหมายและประชาคม สศช. ให้มีความรู้เกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน ตลอดจนเพื่อปลูกจิตสำนึกและสร้างค่านิยมต่อต้านการทุจริตแก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐและปฏิบัติการเชิงรุกด้านการป้องกันการทุจริต เกิดจิตสำนึกที่จะลดค่านิยมที่ผิดๆ ให้น้อยลง ประกอบด้วย การจัดฟังบรรยายเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนและศึกษาดูงาน ณ พิพิธภัณฑ์ด้านโกง แก่ข้าราชการ Future Team 6 และผู้สนใจจากสำนัก/ กอง/ กลุ่มงานต่างๆ รวมทั้งสิ้นประมาณ ๖๐ คน ในวันพุธที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๐ ณ ห้องประชุม ๕๓๑ สศช. และพิพิธภัณฑ์ด้านโกง นั้น

ในการนี้ ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) ได้ดำเนินการเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และขอสรุปสาระโครงการฝึกอบรมให้ความรู้เพื่อปลูกจิตสำนึกและสร้างค่านิยมต่อต้านการทุจริต เรื่อง “การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน รุ่นที่ ๓” ที่จัดขึ้นตามวัน เวลาและสถานที่ดังกล่าว ดังมีรายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้เผยแพร่ประชาสัมพันธ์สรุปสาระโครงการฝึกอบรมดังกล่าวผ่านช่องทางต่างๆ เพื่อประโยชน์แก่ราชการ จะขอบพระคุณยิ่ง

อาภากร นนท
(นางสาวอาทิสดา ณ นคร)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

๒ เรียน รท.มนตรี

เพื่อโปรดพิจารณา

99 เม.ย. 60

๕ อนุมัติ

11 เม.ย. 60

สรุปสาระโครงการฝึกอบรมให้ความรู้
เพื่อปลูกจิตสำนึกและสร้างค่านิยมต่อต้านการทุจริต
เรื่อง “การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน รุ่นที่ 3”

5 เมษายน 2560

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร	ก
1. ความเป็นมา	1
2. รายละเอียดโครงการฯ.....	2
3. สรุปสาระการฝึกอบรม	3
4. ผลการประเมินการฝึกอบรม.....	10
ภาคผนวก	
● ประมวลภาพกิจกรรม	
● เอกสารประกอบการบรรยาย	
คณะผู้จัดทำ	

สรุปสาระโครงการฝึกอบรมให้ความรู้ เพื่อปลูกจิตสำนึกและสร้างค่านิยมต่อต้านการทุจริต เรื่อง “การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน รุ่นที่ 3”

บทสรุปผู้บริหาร

รัฐบาลภายใต้การนำของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาได้ให้ความสำคัญกับการผลักดันให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นวาระแห่งชาติและรัฐบาลได้แถลงนโยบาย 11 ด้าน อันรวมถึง ประเด็นเรื่องการส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ

ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2558 เป็นต้นมา สศช. ได้จัดโครงการฝึกอบรมให้ความรู้เรื่อง “การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน” แก่กลุ่มข้าราชการและบุคลากร สศช. เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจให้ประชาคม สศช. มีความรู้เกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนและเกิดการปลูกจิตสำนึกและสร้างค่านิยมต่อต้านการทุจริตแก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐและปฏิบัติการเชิงรุกด้านการป้องกันการทุจริต ตลอดจนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนเกิดการยอมรับและเชื่อมั่นในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐมาแล้วทั้งสิ้น 2 ครั้ง ได้แก่ ในปีงบประมาณ 2558 สศช. ได้จัดโครงการฝึกอบรมให้ความรู้เรื่อง “การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน” เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2558 และในปีงบประมาณ 2559 สศช. ได้จัดโครงการฝึกอบรมให้ความรู้เรื่อง “การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน รุ่นที่ 2” เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2559

ดังนั้น เพื่อตอบสนองนโยบายรัฐบาลและยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตข้างต้น และนำเครื่องมือการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐสู่การปฏิบัติ เพื่อเป็นกลไกสำคัญที่จะป้องกันการทุจริต โดยเฉพาะการกระทำที่เอื้อต่อการมีผลประโยชน์ทับซ้อนของเจ้าหน้าที่ในภาครัฐให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช. สศช.) จึงเห็นถึงความสำคัญของการจัดโครงการฝึกอบรมให้ความรู้เรื่อง “การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน รุ่นที่ 3” เพื่อสนับสนุนการป้องกันพฤติกรรมที่ผิดและเอื้อต่อการมีผลประโยชน์ทับซ้อน ซึ่งถือเป็นการทุจริตประเภทหนึ่ง เนื่องจากการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องส่งผลให้มีการใช้อำนาจไปแทรกแซงการใช้ดุลพินิจในกระบวนการตัดสินใจ และทำให้ละทิ้งคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดความเป็นอิสระ ความเป็นกลางและความเป็นธรรม ส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) ทั้งทางด้านการเงิน คุณภาพในการให้บริการ ความเป็นธรรมในสังคม ตลอดจนคุณค่าที่พึงปรารถนา รวมทั้งโอกาสในอนาคตของประชาชนส่วนรวมผู้รับบริการ ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

- ปัจจุบัน ปัญหาคอร์รัปชันถือได้ว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นในประเทศต่างๆ ทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว หรือประเทศที่ด้อยพัฒนาต่างต้องเผชิญปัญหาจากการคอร์รัปชัน สำหรับกรณีประเทศไทยนั้น เป็นที่ทราบกันทั่วไปว่าปัญหาเรื่องการคอร์รัปชันเป็นปัญหาสำคัญ ที่รัฐบาลและประชาชนต่างให้ความสนใจ ดังเช่น ที่รัฐบาลปัจจุบันภายใต้การนำของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้ผลักดันให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นวาระแห่งชาติ และผลจากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนภายใต้หัวข้อ “ความสุข/ความทุกข์ที่ประชาชนได้รับจากรัฐบาลพล.อ.ประยุทธ์” จัดทำโดยสวนดุสิตโพล สำรวจความคิดเห็นของประชาชนทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 1,194 คน ระหว่างวันที่ 14-18 มีนาคม 2560 พบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามเกือบร้อยละ 80 (ร้อยละ 79.65) เห็นว่า มีความสุขกับการดำเนินการปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน ยาเสพติดของรัฐบาล ทั้งนี้ ปัญหาเรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน และการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ เป็นปัญหาสำคัญ ที่รัฐบาลต้องเร่งแก้ไข โดยปัญหาดังกล่าว ถือเป็นปัญหาที่สะสมมายาวนาน ซึ่งต้องอาศัยเวลาในการแก้ไข ปรับเปลี่ยนฐานคิดและพฤติกรรม ตลอดจนวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต

- จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น จึงจำเป็นที่หน่วยงานภาครัฐจะต้องเร่งสร้างองค์ความรู้ให้บุคลากรมีความพร้อมที่จะเข้าใจถึงต้นเหตุและปัจจัยที่นำไปสู่การคอร์รัปชัน เพื่อจะได้หาทางป้องกันและปฏิบัติหน้าที่ให้ห่างไกลจากต้นเหตุต่างๆ ที่นำไปสู่การคอร์รัปชัน โดยเฉพาะในเรื่องการมีองค์ความรู้ให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม หรือ ที่ภาษาอังกฤษใช้คำว่า “Conflict of Interest” หรือกรณีความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม เพื่อนำสู่การปรับเปลี่ยนฐานคิดหรือพฤติกรรมที่เอื้อต่อการทุจริตคอร์รัปชันในรูปแบบต่างๆ

- สำนักงานฯ รู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ท่านอุทิศ บัศศรี ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ให้เกียรติมาบรรยายเรื่องความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน ซึ่งถือเป็นองค์ความรู้สำคัญ ที่จะทำให้เข้าใจสาเหตุและฐานคิดของการคอร์รัปชัน ทำให้ประพฤติตนและปฏิบัติงานอย่างสุจริต และเพื่อประโยชน์ส่วนรวมได้ และทุกท่านจะได้มีความรู้เบื้องต้นก่อนไปศึกษาดูงานเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ด้านโกง ในช่วงบ่ายวันนี้

- การอบรมในวันนี้ จะทำให้ทุกท่านมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน ได้เรียนรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบที่สำคัญต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และมีความเข้าใจเกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม เข้าใจความหมายของการคอร์รัปชัน การทุจริตประพฤติมิชอบ และเข้าใจสาเหตุจากฐานคิดและวัฒนธรรม ที่เอื้อต่อการมีความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม ทั้งหาวิธีการป้องกันไม่ให้ตนเองและบุคคลใกล้ชิดเข้าไปเกี่ยวข้อง ศึกษาเรียนรู้จากกรณีตัวอย่างหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง นำสู่การเป็นข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีจรรยาข้าราชการ มีความพร้อมที่จะประพฤติตนเป็นข้าราชการที่ดี ทั้งเก่ง เพื่อประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้ง

- ฐานคิดที่นำไปสู่การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม : คนไทยเราถูกโปรแกรมให้มีระบบคิดแบบบูรณาการ ไม่สามารถแยกแยะระหว่างเรื่องส่วนตัวกับเรื่องส่วนรวมออกจากกันได้ อย่างสิ้นเชิงหรือเป็นระบบคิดฐานสิบ (เป็นสังคมยุค Analog) คือ เป็นระบบคิดแบบระบบเลขฐาน 10 (เลข 0 ถึง เลข 9) / ไม่สามารถแยกประโยชน์ส่วนตนออกจากประโยชน์ส่วนรวมได้ ปัจจุบัน เพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันหรือการมีผลประโยชน์ให้น้อยลง สังคมจำเป็นต้องร่วมกันพัฒนา ระบบคิดฐานสอง (เป็นสังคมยุค Digital) คือ เป็นระบบคิดแบบระบบเลขฐาน 2 (เลข 0 และเลข 1) / แยกประโยชน์ส่วนตนออกจากส่วนรวม

- สถานการณ์เกี่ยวกับฐานคิดในสังคมไทย : กิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นในวงการราชการหรือเป็นเรื่องทั่วไป สะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า หลักคิดของการไม่สามารถแยกเรื่องส่วนตัวออกจากเรื่องส่วนรวมได้ ถูกมองเป็นเรื่องธรรมดา และปฏิบัติกันอย่างต่อเนื่อง โดยไม่มีการตั้งข้อสังเกตของประเด็นเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้นเลย

- นิยามเกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่ หมายถึง การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ในตำแหน่งหรือหน้าที่ ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อได้ว่า มีตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งที่ตนเองมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือเป็นการใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบ เพื่อตนเองหรือผู้อื่น

(นิยามเรื่องการทุจริตต่อหน้าที่ ตาม พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 4 และนิยามเรื่องการร่ำรวยผิดปกติให้ถือเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ตาม พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 80 (4))

- สาเหตุ ของปัญหาการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม เป็นผลมาจากการไม่สามารถแยกแยะระหว่างบทบาทหน้าที่ในเรื่องส่วนตัวและเรื่องส่วนรวมออกจากกันได้ชัดเจน

- หลักคิดในการวิเคราะห์แยกแยะเรื่องผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม สามารถพิจารณาได้จาก 4 ปัจจัย ได้แก่ (1) บุคคลผู้กระทำเป็นข้าราชการหรือพนักงานของรัฐหรือไม่ (2) บุคคลผู้กระทำมีอำนาจหน้าที่หรือไม่ (3) บุคคลผู้กระทำปฏิบัติตามขอบเขตที่กำหนดไว้ในอำนาจหน้าที่นั้นๆ อย่างถูกต้องแล้วหรือไม่ และ (4) การกระทำของบุคคลนั้นๆ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ส่วนรวมและประเทศชาติหรือไม่ หากเข้าข่ายทั้ง 4 ข้อข้างต้น ก็สามารถระบุไปได้ว่า การกระทำนั้น สามารถนำไปสู่ผลประโยชน์ทับซ้อน หรือเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวมได้

- การเปลี่ยนฐานความคิดของคนในสังคมไทย กฎหมายหรือกฎระเบียบต่างๆ ที่ควบคุมพฤติกรรมคนในสังคมถือเป็นปัจจัยภายนอก จะกระตุ้นให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างยั่งยืนต้องเปลี่ยนแปลงจากฐานคิดภายในให้มีลักษณะพัฒนาให้มีทักษะทางความคิด คือ สามารถแยกแยะว่าเรื่องใดเป็นประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม / เข้าใจเรื่องการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม/ ยึดถือประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน พัฒนาให้มีจิตสาธารณะ / เผยแพร่ให้เข้าใจประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ข้อ 5 ข้าราชการต้องแยกแยะเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่และยึดถือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเหนือประโยชน์ส่วนตน / และศึกษายุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2556-2560) และยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560-2564) รวมทั้งศึกษามาตรการเสริมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เครื่องมือการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน (Integrity Transparency Assessment : ITA) (2) การร่วมมือร่วมใจกัน (Collective Action Coalition) และ (3) การตลาดเชิงสังคม

- เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2559 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560-2564) ตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เสนอ พร้อมเห็นชอบให้หน่วยงานภาครัฐแปลงแนวทางและมาตรการตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560 – 2564) สู่การปฏิบัติ โดยกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติราชการ 4 ปี และแผนปฏิบัติราชการประจำปี และสนับสนุนงบประมาณตามแผนงานบูรณาการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยให้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 เป็นต้นไป

- ยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ 3 กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต (Zero Tolerance & Clean Nation)” โดยมีพันธกิจ คือ สร้างวัฒนธรรมการต่อต้านการทุจริต ยกระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการทุกภาคส่วนแบบบูรณาการและปฏิรูปกระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทั้งระบบให้มีมาตรฐานสากล และมีเป้าประสงค์ คือ ประเทศไทยได้รับการประเมินดัชนีการรับรู้เรื่องการทุจริตของประเทศ (Corruption Perception Index) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 โดยมียุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต (2) ยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต (3) สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย (4) พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเน้นเชิงรุก (5) ปฏิรูปกลไกและกระบวนการการปราบปรามการทุจริต และ (6) ยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้เรื่องการทุจริต (Corruption Perception Index) ของประเทศไทย

สรุปสาระโครงการฝึกอบรมให้ความรู้ เพื่อปลูกจิตสำนึกและสร้างค่านิยมต่อต้านการทุจริต เรื่อง “การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน รุ่นที่ 3”

1. ความเป็นมา

รัฐบาลภายใต้การนำของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาได้ให้ความสำคัญกับการผลักดันให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นวาระแห่งชาติและรัฐบาลได้แถลงนโยบาย 11 ด้าน อันรวมถึงประเด็นเรื่องการส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ โดยจัดระบบอัตราค่าจ้างและปรับปรุงค่าตอบแทนบุคลากรภาครัฐให้เหมาะสมและเป็นธรรม ยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อสร้างความเชื่อมั่นวางใจในระบบราชการ เสริมสร้างระบบคุณธรรมและปรับปรุงและจัดให้มีกฎหมายที่ครอบคลุมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และการมีผลประโยชน์ทับซ้อนในภาครัฐทุกระดับ

เพื่อสนองตอบนโยบายรัฐบาลข้างต้น หน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักงาน ก.พ. จึงได้เผยแพร่องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยเฉพาะเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) และองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ได้จัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระยะที่ 2 (พ.ศ. 2556-2560) และพัฒนาเครื่องมือการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) ครอบคลุมประเด็นการประเมินใน 5 ด้าน อันรวมถึงการต่อต้านการทุจริตในองค์กร ซึ่งสนับสนุนให้หน่วยงานในภาครัฐมีการดำเนินการเรื่องเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน ผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น การจัดประชุมหรือสัมมนาภายในองค์กรเพื่อให้ความรู้เรื่องการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนแก่เจ้าหน้าที่ การจัดทำคู่มือหรือแนวปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน การให้ความรู้ตามคู่มือหรือประมวลจริยธรรมเกี่ยวกับการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนแก่เจ้าหน้าที่ เป็นต้น

ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2558 สศช. ได้จัดโครงการฝึกอบรมให้ความรู้เรื่อง “การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน” เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2558 และในปีงบประมาณ 2559 สศช. ได้จัดโครงการฝึกอบรมให้ความรู้เรื่อง “การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน รุ่นที่ 2” เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2559 แก่กลุ่มข้าราชการและบุคลากร สศช. จำนวนประมาณ 60 คน เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจให้ประชาคม สศช. มีความรู้เกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนและเกิดการปลูกจิตสำนึกและสร้างค่านิยมต่อต้านการทุจริตแก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ และปฏิบัติการเชิงรุกด้านการป้องกันการทุจริต ตลอดจนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนเกิดการยอมรับและเชื่อมั่นในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

ดังนั้น เพื่อตอบสนองนโยบายรัฐบาลและยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตข้างต้นและนำเครื่องมือการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐสู่การปฏิบัติ เพื่อเป็นกลไกสำคัญที่จะป้องกันการทุจริต โดยเฉพาะการกระทำที่เอื้อต่อการมีผลประโยชน์ทับซ้อนของเจ้าหน้าที่ในภาครัฐให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) จึงเห็นถึงความสำคัญของการจัดกิจกรรมฝึกอบรมให้ความรู้เพื่อปลูกจิตสำนึกและสร้างค่านิยมต่อต้านการทุจริต เรื่อง “การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน รุ่นที่ 3” เพื่อสนับสนุนการป้องกันพฤติกรรมที่ผิดและเอื้อต่อการมีผลประโยชน์ทับซ้อน ซึ่งถือเป็นการทุจริตประเภทหนึ่ง เนื่องจากการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องส่งผลให้มีการใช้อำนาจไปแทรกแซงการใช้ดุลพินิจในกระบวนการตัดสินใจ และทำให้ละทิ้งคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดความเป็นอิสระ ความเป็นกลางและความเป็นธรรม ส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ (Public Interest) ทั้งทางด้านการเงิน คุณภาพในการให้บริการ ความเป็นธรรมในสังคม ตลอดจนคุณค่าที่พึงปรารถนา รวมทั้งโอกาสในอนาคตของประชาชนส่วนรวมผู้รับบริการ

2. รายละเอียดโครงการฯ

โครงการฝึกอบรมให้ความรู้เพื่อปลูกจิตสำนึกและสร้างค่านิยมต่อต้านการทุจริต เรื่อง “การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน รุ่นที่ 3” มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 วัตถุประสงค์ของโครงการฯ

- 1) สร้างความรู้ ความเข้าใจให้กลุ่มเป้าหมายและประชาคม สศช. มีความรู้เกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนและตระหนักว่าปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน ถือเป็นปัญหาคอร์รัปชันรูปแบบหนึ่ง เนื่องจากการใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ส่วนตน และเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนที่ผิดจริยธรรม
- 2) ปลูกจิตสำนึกและสร้างค่านิยมต่อต้านการทุจริตแก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ และปฏิบัติการเชิงรุกด้านการป้องกันการทุจริต เกิดจิตสำนึกที่จะลดค่านิยมที่ผิดๆ ให้น้อยลง หรือให้หมดไปภาครรัฐ
- 3) สร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนเกิดการยอมรับและเชื่อมั่นในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

2.2 กลุ่มเป้าหมายผู้รับการอบรม

ข้าราชการ Future Team รุ่นที่ 6 และบุคลากร สศช. ผู้สนใจจากสำนัก/กอง/กลุ่มงานต่างๆ จำนวนประมาณ 60 คน

2.3 ระยะเวลาและสถานที่การฝึกอบรม

ระยะเวลา 1 วัน โดยจัดขึ้นในวันที่ 5 เมษายน 2560 ณ ห้องประชุม 531 อาคาร 5 ชั้น 3 สศช. และพิพิธภัณฑ์ด้านโกง สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

2.4 วิธีการฝึกอบรม

- 1) การบรรยายให้ความรู้เรื่องเกี่ยวกับเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ (1) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน (2) แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน และ (3) กรณีศึกษา และพัฒนาองค์ความรู้ร่วมกัน เพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนในองค์กร
- 2) การศึกษาดูงาน ณ พิพิธภัณฑ์ด้านโกง สำนักงาน ป.ป.ช. ประกอบด้วย 3 โซน ได้แก่ (1) ลานสนุกคิด (2) เลือทางเดิน และ (3) เมืองมนต์ดำ

2.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ข้าราชการและเจ้าหน้าที่รัฐที่เข้าร่วมการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน และตระหนักถึงภัยจากการกระทำดังกล่าว
- 2) ข้าราชการและเจ้าหน้าที่รัฐที่เข้าร่วมการอบรมร่วมเป็นเครือข่ายภาครรัฐต่อต้านการทุจริตในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ
- 3) สศช. มีองค์ความรู้และแนวปฏิบัติเพื่อป้องกันปัญหาจากผลประโยชน์ทับซ้อนในองค์กร
- 4) ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐเพิ่มมากขึ้น

2.6 ที่ปรึกษาโครงการ

- 1) นายมนตรี บุญพาณิชย์ รองเลขาธิการฯ
- 2) นายสุทิน ลีปิยะชาติ ร.ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน
- 3) นางสาวณีย์ แสงสุพรรณ ร. ผู้อำนวยการสำนักงานเลขาธิการ

2.7 ผู้รับผิดชอบ

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สศช. และกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

3. สรุปสาระการฝึกอบรม

3.1 ศปท. สศช. ได้จัดโครงการฝึกอบรมให้ความรู้เพื่อปลูกจิตสำนึกและสร้างค่านิยมต่อต้านการทุจริต เรื่อง “การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน รุ่นที่ 3” ตามกำหนดการ ดังนี้

กำหนดการฝึกอบรม

โครงการฝึกอบรมให้ความรู้เพื่อปลูกจิตสำนึกและสร้างค่านิยมต่อต้านการทุจริต เรื่อง “การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน รุ่นที่ 3”

วันที่ 5 เดือน เมษายน 2560

ณ ห้องประชุม 531 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

08.30 - 08.45 น.	ลงทะเบียน
08.45 - 09.00 น.	พิธีเปิดอบรม โดย นายสุทิน ลีปิยะชาติ ร.ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงานฯ กล่าวเปิดงาน (นายมนตรี บุญพาณิชย์ รองเลขาธิการฯ มอบหมาย)
09.00 - 12.00 น.	การบรรยาย เรื่อง “ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน” และ “แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาลิขสิทธิ์ผลประโยชน์ทับซ้อน : ความสัมพันธ์ ระหว่างจริยธรรม ผลประโยชน์ทับซ้อนและคอร์รัปชัน” โดย นายอุทิศ บัวศรี ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
12.00 - 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 น.	พบกันหน้าอาคาร 5 สศช. เพื่อพร้อมเดินทาง
13.30 - 16.30 น.	รับฟังบรรยายและศึกษาดูงาน ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

หมายเหตุ : 1. กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม
2. รับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม
เวลา 10.15 - 10.30 น. และ เวลา 15.15 - 15.30 น.

3.2 สาระสำคัญในแต่ละช่วงสรุปได้ ดังนี้

1) คำกล่าวเปิด โดยนายสุทิน ลีปิยะชาติ ร.ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงานฯ ประธานในพิธี

1.1) ปัจจุบัน ปัญหาคอร์รัปชันถือได้ว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นในประเทศต่างๆ ทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว หรือประเทศที่ด้อยพัฒนาต่างต้องเผชิญปัญหาจากการคอร์รัปชัน สำหรับกรณีประเทศไทยนั้น เป็นที่ทราบกันทั่วไปว่าปัญหาเรื่องการคอร์รัปชันเป็นปัญหาสำคัญ ที่รัฐบาลและประชาชนต่างให้ความสนใจ ดังเช่น ที่รัฐบาลปัจจุบันภายใต้การนำของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้ผลักดันให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นวาระแห่งชาติ และผลจากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนภายใต้หัวข้อ “ความสุข/ความทุกข์ที่ประชาชนได้รับจากรัฐบาลพล.อ.ประยุทธ์” จัดทำโดยสวนดุสิตโพล สำรวจความคิดเห็นของประชาชนทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 1,194 คน ระหว่างวันที่ 14-18 มีนาคม 2560 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเกือบร้อยละ 80 (ร้อยละ 79.65) เห็นว่า มีความสุขกับการปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน ยาเสพติดของรัฐบาล ทั้งนี้ ปัญหาเรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน และการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบเป็นปัญหาสำคัญ ที่รัฐบาลต้องเร่งแก้ไข โดยปัญหาดังกล่าว ถือเป็นปัญหาที่สะสมมายาวนาน ซึ่งต้องอาศัยเวลาในการแก้ไข ปรับเปลี่ยนฐานคิดและพฤติกรรม ตลอดจนวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต

1.2) ปัจจุบัน ปัญหาคอร์รัปชันนั้นถือว่าไม่ใช่เรื่องไกลตัวอีกต่อไป แต่ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในการแก้ไขและป้องกันปัญหาดังกล่าวได้ หลายภาคส่วนทั้งภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และหน่วยงานอิสระต่างให้ความสำคัญและระดมพลังเพื่อการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจัง

1.3) จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น จึงจำเป็นที่หน่วยงานภาครัฐจะต้องเร่งสร้างองค์ความรู้ให้บุคลากรมีความพร้อมที่จะเข้าใจถึงต้นเหตุและปัจจัยที่นำไปสู่การคอร์รัปชัน เพื่อจะได้หาทางป้องกันและปฏิบัติหน้าที่ให้ห่างไกลจากต้นเหตุต่างๆ ที่นำไปสู่การคอร์รัปชัน โดยเฉพาะในเรื่องการมีองค์ความรู้ให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม หรือ ที่ภาษาอังกฤษใช้คำว่า “Conflict of Interest” หรือกรณีความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม เพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนฐานคิดหรือพฤติกรรมที่เอื้อต่อการทุจริตคอร์รัปชันในรูปแบบต่างๆ

1.4) สำนักงานฯ รู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ท่านอุทิศ บัณฑิต ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ให้เกียรติมาบรรยายเรื่องความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน ซึ่งถือเป็นองค์ความรู้สำคัญ ที่จะทำให้เข้าใจสาเหตุและฐานคิดของการคอร์รัปชัน ทำให้ประพฤติตนและปฏิบัติงานอย่างสุจริต และเพื่อประโยชน์ส่วนรวมได้ และทุกท่านจะได้มีความรู้เบื้องต้นก่อนไปศึกษาดูงานเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ด้านโกง ในช่วงบ่ายวันนี้

1.5) การอบรมในวันนี้ จะทำให้ทุกท่านมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน ได้เรียนรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบที่สำคัญต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และมีความเข้าใจเกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม เข้าใจความหมายของการคอร์รัปชัน การทุจริตประพฤติมิชอบ และเข้าใจสาเหตุจากฐานคิดและวัฒนธรรม ที่เอื้อต่อการมีความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม รวมทั้งหาวิธีการป้องกันไม่ให้ตนเองและบุคคลใกล้ชิดเข้าไปเกี่ยวข้อง ศึกษาเรียนรู้จากกรณีตัวอย่างหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง นำสู่การเป็นข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีจรรยาบรรณข้าราชการมีความพร้อมที่จะประพฤติตนเป็นข้าราชการที่ดี ทั้งแก่ เพื่อประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้ง

1.6) ขอให้ทุกท่าน ซึ่งเป็นกลุ่มผู้เข้ารับการอบรมเป็นกลุ่มข้าราชการ สศช. รุ่นที่ 6 หรือกลุ่ม NESDB Future Team 6 และบุคลากร สศช. ผู้สนใจจากสำนัก/กอง/กลุ่มงานต่างๆ ได้ใช้โอกาสนี้ในการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซักถามข้อข้องใจต่างๆตลอดจนแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประสบการณ์ และสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนๆและพี่ๆข้าราชการ ผู้เข้ารับการอบรมในครั้งนี้ จากกลุ่มงานและสำนักต่างๆ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในกลไกสำคัญต่อการสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตใน สศช. ต่อไป

1.7) ขอขอบคุณ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นอย่างยิ่งที่ได้ให้เกียรติมาเป็นวิทยากรและให้ความร่วมมือกับ สศช. ในการจัดหลักสูตรฝึกอบรมในครั้งนี้ ผมขอให้ทุกท่านตั้งใจและเข้ารับการอบรมให้ได้ตลอดหลักสูตร และขออำนวยการให้การอบรมบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ถึงเวลาอันสมควรแล้ว ผมขอเปิดโครงการฝึกอบรมให้ความรู้เพื่อปลูกจิตสำนึกและสร้างค่านิยมต่อต้านการทุจริต เรื่อง “การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน รุ่นที่ 3” ณ บัดนี้

2) การบรรยาย เรื่อง “ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน” โดยนายอุทิศ บัณฑิต ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงาน ป.ป.ช.

2.1) ฐานคิดที่นำไปสู่การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

ปัญหาเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนยังคงเป็นปัญหาที่อยู่ในสังคมไทยมายาวนาน ถึงแม้สังคมไทยเราจะเปลี่ยนแปลงโครงสร้างต่างๆไปแล้วมากมาย แต่หากฐานคิดหรือกรอบความคิด (Mindset) ที่แฝงอยู่ภายในยังคงไม่เปลี่ยนแปลง ปัญหาเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่องในสังคมไทย

ฐานความคิดหรือกรอบความคิด (Mindset) เป็นกลุ่มของความเชื่อหรือวิธีการคิด ที่ส่งผลต่อพฤติกรรม มุมมองและทัศนคติ

ที่ผ่านมา คนไทยเราถูกโปรแกรมให้มีระบบคิดแบบบูรณาการ ไม่สามารถแยกแยะระหว่างเรื่องส่วนตัวกับเรื่องส่วนรวมออกจากกันได้อย่างสิ้นเชิงหรือเป็น**ระบบคิดฐานสิบ** (เป็นสังคมยุค Analog) คือ เป็นระบบคิดแบบระบบเลขฐาน 10 (เลข 0 ถึง เลข 9) / ไม่สามารถแยกประโยชน์ส่วนตนออกจากประโยชน์ส่วนรวมได้ ปัจจุบัน เพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันหรือการมีผลประโยชน์ให้น้อยลงสังคมจำเป็นต้องร่วมกันพัฒนา **ระบบคิดฐานสอง** (เป็นสังคมยุค Digital) คือ เป็นระบบคิดแบบระบบเลขฐาน 2 (เลข 0 และเลข 1) / แยกประโยชน์ส่วนตนออกจากส่วนรวม

นियามการปฏิบัติงานแบบใช้ระบบคิดฐานสิบ (Analog) คือ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐยังมีระบบการคิดที่นำประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมมาปะปนกันไปหมด แยกแยะไม่ออกว่าสิ่งไหนคือ ประโยชน์ส่วนตน สิ่งไหนคือประโยชน์ส่วนรวม นำสิ่งของราชการมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน เบียดบังราชการ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนเหนือกว่าประโยชน์ส่วนรวม และจะคอยแสวงหาประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ราชการ เพื่อตนเอง เครือญาติ พวกพ้อง กรณีเกิดการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม ต้องยึดถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก

นियามการปฏิบัติงานแบบใช้ระบบคิดฐานสอง (Digital) คือ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีระบบการคิดที่สามารถแยกออกอย่างชัดเจนว่า สิ่งไหนถูก สิ่งไหนผิด สิ่งไหนทำได้สิ่งไหนทำไม่ได้ สิ่งไหนคือประโยชน์ส่วนตน สิ่งไหนคือประโยชน์ส่วนรวม ไม่นำมาปะปนกัน ไม่นำสิ่งของราชการมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน ไม่เบียดบังราชการ แต่ต้องเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และไม่แสวงหาประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ราชการ ซึ่งเป็นของสมมุติ รวมทั้งต้องไม่รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากการปฏิบัติหน้าที่กรณีเกิดการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม ต้องยึดถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก

ฐานคิดหรือกรอบความคิด (Mindset) จึงเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดพฤติกรรม พฤติกรรมจะเปลี่ยน ถ้าฐานคิดเปลี่ยน บริบทรอบๆตัวคนก็จะเปลี่ยนด้วย ดังนั้น สังคมไทยต้องมุ่งปลูกฝังและพัฒนาให้ประชาชนมี Mindset ระบบคิดฐานสอง แยกแยะระหว่างประโยชน์ส่วนตนออกจากประโยชน์ส่วนรวม และทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

ทั้งนี้ จากประสบการณ์และสภาพความเป็นจริงพบว่า ยังมีตำแหน่งสูง ยังมีโอกาสที่จะคอร์รัปชันมากขึ้น เพราะหากเกิดการรวมอำนาจ ก็จะเกิดการผูกขาดและมีแนวโน้มที่จะนำสู่การใช้อำนาจโดยไม่ชอบธรรมมากขึ้น ดังนั้น ผู้มีอำนาจ โดยเฉพาะในภาครัฐ ควรตระหนักเสมอว่า อำนาจมีไว้เพื่อแสดงบทบาทให้สามารถปฏิบัติหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม ถ้าเป็นการทำประโยชน์เพื่อตนเองก็ไม่จำเป็นต้องมีตำแหน่ง ข้าราชการและบุคลากรภาครัฐต้องรู้จักแยกแยะเรื่องส่วนตัวออกจากเรื่องส่วนรวมมีระบบคิดฐานสอง (Digital) ไม่ใช่ระบบคิดฐานสิบ (Analog)

2.2) สถานการณ์เกี่ยวกับฐานคิดในสังคมไทย

กิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นในวงการราชการหรือเป็นเรื่องทั่วไป สะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า หลักคิดของการไม่สามารถแยกเรื่องส่วนตัวออกจากเรื่องส่วนรวมได้ ถูกมองเป็นเรื่องธรรมดา และปฏิบัติกันอย่างต่อเนื่อง โดยไม่มีการตั้งข้อสังเกตของประเด็นเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้นเลย ยกตัวอย่างเช่น

- การตั้งร้านขายของบนทางเท้าในปัจจุบันที่จากข้อเท็จจริงแล้วเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติอำนวยความสะดวก แต่เรายังคงเห็นภาพพฤติกรรมนี้ทั่วไปอย่างที่กฎหมายเองทำอะไรไม่ได้
- การปลูกฝังกันมาจากรุ่นสู่รุ่นให้ผู้ที่ได้เป็นใหญ่เป็นโต กลายเป็นผู้มีอำนาจวาสนาต้องใช้อำนาจวาสนาที่มีในการเกื้อหนุนและส่งเสริมญาติพี่น้องของตน

- การเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล หากต้องการที่จะเข้ารับการรักษาในหัตถ์พิเศษ หรือบริการพิเศษเพิ่มเติมอันใดเป็นอันที่เข้าใจว่า จะต้องมีความรู้จักคุ้นเคยกับหมอหรือบุคลากรในโรงพยาบาล
- การนำของราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว เช่น การนำรถหลวงไปใช้ในงานแต่งงานของลูกสาว หรือรับสินบนจากการใช้ตำแหน่งหน้าที่การงานเพื่อเอื้อประโยชน์ให้คนบางกลุ่มเพื่อให้ได้รับบริการที่เร็วขึ้น
- เหตุการณ์ที่ชาวบ้านพากันมาล้อมนายทหารสามคนที่ไปสำรวจพื้นที่ป่าสงวนโดยยึดปืนของทหารไป โดยไม่ได้คำนึงถึงว่าปืนนั้นถือเป็นทรัพย์สินของทางราชการ
- การจัดการบรรยายเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน ที่จัดขึ้นกลางโรงแรมที่ปลูกสร้างขึ้นกลางป่าชายเลน โดยไม่ได้เกิดข้อสงสัยถึงประเด็นเรื่อง “ผลประโยชน์ทับซ้อน” ที่ตนกำลังใช้ประโยชน์อยู่เลย
- ภาพยนตร์ “ผู้กองยอดรัก” ซึ่งเป็นภาพยนตร์ที่ได้รับความนิยมของคนโดยทั่วไป ทั้งๆที่เนื้อหาการดำเนินเรื่องภายในแสดงให้เห็นถึงผลประโยชน์ทับซ้อน ในการใช้ทรัพยากรของราชการมาอำนวยความสะดวกส่วนตัวแทบตลอดทั้งเรื่อง โดยไม่มีใครตั้งคำถามถึงประเด็นนี้เลย
- เนื้อเพลงลูกทุ่งเมียผู้ใหญ่บ้าน (ขับร้องโดย รจนา สารคาม) เป็นเพลงที่ได้รับความนิยม โดยมีเนื้อหาที่แสดงให้เห็นถึงผลประโยชน์ทับซ้อน คือ ผู้ใหญ่บ้านแต่งตั้งภรรยาของตนเองเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและใช้ของราชการในการจัดงานเลี้ยง เพื่อความสำราญส่วนตัว แต่ก็เช่นเดียวกันในสังคมไทยไม่มีใครเคยตั้งคำถามเกี่ยวกับประเด็นเหล่านี้เลย

2.3) นิยามของคำว่า ทุจริต / ทุจริตต่อหน้าที่

ทุจริต หมายถึง การประพฤติชั่ว โกง ไม่ซื่อตรง หรือ นำตำแหน่งหน้าที่ไปใช้ทำร้ายผู้อื่นหรือเอื้อประโยชน์ให้ตนเอง ส่วนทุจริตต่อหน้าที่ หมายถึง การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ในตำแหน่งหรือหน้าที่ ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อได้ว่า มีตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งที่ตนเองมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือเป็นการใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบ เพื่อตนเองหรือผู้อื่น (นิยามเรื่องการทุจริตต่อหน้าที่ ตาม พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 4 และนิยามเรื่องการร่ำรวยผิดปกติให้ถือเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ตาม พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 80 (4))

2.4) กฎหมายที่กำหนดการกระทำที่เป็นการทุจริตต่อหน้าที่

ได้แก่ พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 123 มาตรา 123/1 มาตรา 123/2 และมาตรา 123/3 และประมวลกฎหมายอาญา หมวด 2 ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ มาตรา 147 - มาตรา 166 มาตรา 200 - มาตรา 205 นอกจากนี้ยังมี พ.ร.บ. ว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2502 และ พ.ร.บ. ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 (ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยว่า มาตรา 9 ขัดกับรัฐธรรมนูญ)

2.5) สาเหตุของปัญหา

ปัญหาการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์ส่วนรวม เป็นผลมาจากการไม่สามารถแยกแยะระหว่างบทบาทหน้าที่ในเรื่องส่วนตัวและเรื่องส่วนรวมออกจากกันได้ชัดเจน ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากฐานคิดดั้งเดิม (ที่เป็นระบบคิดแบบฐานสืบ) ซึ่งมีลักษณะ ดังนี้

- รากฐานความเชื่อในอดีตที่เห็นว่า ชุมนางค้าขายได้โดยไม่เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ
- ตำแหน่งหน้าที่ราชการสามารถนำมาซึ่งผลประโยชน์ส่วนตัว จึงไม่มีการแยกแยะระหว่างประโยชน์ส่วนตัวออกจากประโยชน์ส่วนรวม
- ทศนคติและแนวความคิดของคนในสังคมไทยยังเป็นระบบคิดแบบฐานสืบอยู่ จึงพัฒนาไม่ทันกับพื้นฐานแนวคิดของระบบกฎหมายสากลที่เป็นระบบคิดแบบฐานสอง แยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวออกจากผลประโยชน์ส่วนรวมอย่างชัดเจน

2.6) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ

- **แนวคิดพื้นฐานที่เป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ :** รัฐโดยองค์กรของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐถือเป็นผู้ดูแลรักษาประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์สาธารณะ และในกรณีที่ประโยชน์ส่วนตัวของเอกชนไม่สอดคล้องกับประโยชน์สาธารณะ จะต้องพยายามควบคุมให้ประโยชน์สาธารณะอยู่เหนือประโยชน์ส่วนตัวของเอกชน
- **หลักการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ :** เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความสัมพันธ์กับรัฐ 2 สถานะ คือ (1) ในฐานะผู้ใช้อำนาจรัฐ จะทำอะไรได้ต้องมีกฎหมายให้อำนาจ และ (2) ในฐานะเอกชน จะทำอะไรก็ได้ ถ้าไม่มีกฎหมายห้าม ทั้งนี้ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความสัมพันธ์กับรัฐ 2 สถานะดังกล่าว หลักการสากลในการปฏิบัติหน้าที่ คือ ต้องสามารถแยกเรื่องตำแหน่งหน้าที่กับเรื่องส่วนตัวออกจากกันได้ และห้ามกระทำการใดๆ ที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์ส่วนรวม
- **หลักคิดในการวิเคราะห์แยกแยะเรื่องประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์ส่วนรวม** สามารถพิจารณาได้จาก 4 ปัจจัย ได้แก่ (1) บุคคลผู้กระทำเป็นข้าราชการหรือพนักงานของรัฐหรือไม่ (2) บุคคลผู้กระทำมีอำนาจหน้าที่หรือไม่ (3) บุคคลผู้กระทำปฏิบัติตามขอบเขตที่กำหนดไว้ในอำนาจหน้าที่นั้นๆ อย่างถูกต้องแล้วหรือไม่ และ (4) การกระทำของบุคคลนั้นๆ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ส่วนรวมและประเทศชาติหรือไม่ หากเข้าข่ายทั้ง 4 ข้อข้างต้น ก็สามารถระบุไปได้ว่า การกระทำนั้น เป็นการกระทำที่สามารถนำสู่ผลประโยชน์ทับซ้อน หรือเป็นการกระทำที่เอื้อให้เกิดการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์ส่วนรวมได้

2.7) การเปลี่ยนฐานความคิดของคนในสังคมไทย

กฎหมายหรือกฎระเบียบต่างๆ ที่ควบคุมพฤติกรรมคนในสังคมถือเป็นปัจจัยภายนอก จะกระตุ้นให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างยั่งยืน ต้องเปลี่ยนแปลงจากฐานคิดภายในให้มีลักษณะ ดังนี้

- พัฒนาให้มีทักษะทางความคิด คือ สามารถแยกแยะว่าเรื่องใดเป็นประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม
- เข้าใจเรื่องการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม
- ยึดถือประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน พัฒนาให้มีจิตสาธารณะ
- เผยแพร่ให้เข้าใจประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ข้อ 5 ข้าราชการต้องแยกแยะเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่ และยึดถือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเหนือประโยชน์ส่วนตน
- ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 75 (1) กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้นำอื่นในภาครัฐอย่างน้อยต้องปฏิบัติตน โดย แยกเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่ และยึดประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและประชาชนเหนือประโยชน์ส่วนตนและของพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองที่ตนสังกัด

- ต้องพยายามปลูกฝังให้คนในสังคมมีฐานคิดให้เป็นระบบฐานสืบแบบผู้กองยูซีจิน จากภาพยนตร์เรื่อง “ชีวิตเพื่อชาติ รักนี้เพื่อเธอ” คือ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

2.8) ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และมาตรการเสริมด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

สำนักงาน ป.ป.ช. ได้จัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2556-2560) กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “สังคมไทยมีวินัยโปร่งใส ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรมและร่วมป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นที่ยอมรับในระดับสากล” โดยมีเป้าหมายหลัก เพื่อยกระดับค่า Corruption Perception Index (CPI) ของประเทศไทยเป็นสำคัญ โดยตั้งเป้าไว้ที่ร้อยละ 50 ในปี 2560 ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) ปลูกและปลูกจิตสำนึกการต่อต้านการทุจริต เน้นการปรับเปลี่ยนฐานความคิดของคนในทุกภาคส่วนในการรักษาผลประโยชน์สาธารณะ (2) บูรณาการการทำงานของหน่วยงานในการต่อต้านการทุจริต และพัฒนาเครือข่ายในประเทศ (3) พัฒนความร่วมมือกันองค์กรต่อต้านการทุจริตและเครือข่ายระหว่างประเทศ (4) พัฒนาระบบบริหารและเครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และ (5) เสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการต่อต้านการทุจริตให้กับบุคลากรทุกภาคส่วน

มาตรการเสริมด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มีเป้าหมายเพื่อให้การดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ 2 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้มีการกำหนดมาตรการเสริมทางกฎหมายและมาตรการเสริมทางเทคนิค ดังนี้

- มาตรการเสริมทางกฎหมาย ได้แก่ มาตรา 100 มาตรา 103 และมาตรา 103/7
- มาตรการเสริมทางเทคนิค ได้แก่ (1) เครื่องมือการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน (Integrity Transparency Assessment : ITA) ซึ่งเป็นการประเมินใน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ความโปร่งใส ความพร้อมรับผิด ดัชนีความปลอดภัยจากการทุจริต วัฒนธรรมคุณธรรมในองค์กร และคุณธรรมในการทำงาน (2) การร่วมมือร่วมใจกัน (Collective Action Coalition) และ (3) การตลาดเชิงสังคม (Social Marketing)

เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2559 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560-2564) ตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เสนอ พร้อมเห็นชอบให้หน่วยงานภาครัฐ แปลงแนวทางและมาตรการตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560 – 2564) สู่การปฏิบัติ โดยกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติราชการ 4 ปี และแผนปฏิบัติราชการประจำปี และสนับสนุนงบประมาณตามแผนงานบูรณาการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบโดย ให้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 เป็นต้นไป

ยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ 3 กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต (Zero Tolerance & Clean Nation)” โดยมีพันธกิจ คือ สร้างวัฒนธรรมการต่อต้านการทุจริต ยกย่องธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการทุกภาคส่วนแบบบูรณาการและปฏิรูปกระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทั้งระบบ ให้มีมาตรฐานสากล และมีเป้าประสงค์ คือ ประเทศไทยได้รับการประเมินดัชนีการรับรู้เรื่องการทุจริตของประเทศไทย (Corruption Perception Index) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 โดยมียุทธศาสตร์ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (1) สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต (2) ยกย่องเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต (3) สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย (4) พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเน้นเชิงรุก (5) ปฏิรูปกลไกและกระบวนการการปราบปรามการทุจริต และ (6) ยกย่องค่านิยมดัชนีการรับรู้เรื่องการทุจริต (Corruption Perception Index) ของประเทศไทย

รัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) โดยเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2559 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานเข้าร่วมรับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส ในปีงบประมาณ 2559-2560 และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2559 เห็นชอบรายงานเรื่องการปฏิรูปมาตรการเสริมสร้างระบบบริหารงานที่มีธรรมาภิบาลในภาครัฐ โดยมีสาระสำคัญส่วนหนึ่งว่า หน่วยงานภาครัฐจะต้องมีการประเมินตนเองผ่านโครงการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ และนำผลการประเมินไปวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อให้หน่วยงานนำไปปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานเกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชันขององค์กรให้มีความโปร่งใสมยิ่งขึ้น

(รายละเอียดปรากฏตามภาคผนวก)

3) การศึกษาดูงาน ณ พิพิธภัณฑ์ด้านโกง สำนักงาน ป.ป.ช. ตั้งอยู่ ณ เลขที่ 165/1 ถนนพิษณุโลก เขตดุสิต กทม. โดยภายในพิพิธภัณฑ์แบ่งออกเป็น 3 โซน ดังนี้

3.1) โซนลานสนุกคิด เป็นโซนที่ เชิญชวนผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์ทุกคนตั้งคำถามกับสถานการณ์ ทุจริตในชีวิตประจำวัน เช่น การฝากลูกเข้าศึกษาในโรงเรียน การลอกการบ้านเพื่อน การติดสินบน ตำรวจเมื่อโดนจับไม่ให้ออกไปสั่ง เหตุการณ์เหล่านี้เป็นเหตุการณ์ที่เรามักจะเผลอคอร์รัปชันโดยไม่ทันได้คิดจากเหตุการณ์เล็กๆ ที่เราคิดว่า ไม่เป็นไร แต่มันทำให้วัฒนธรรมคอร์รัปชัน กลายเป็นวัฒนธรรมหลักของสังคม

3.2) โซนเลือกทางเดิน เชิญชวนให้ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์เลือกเส้นทาง เลือกภารกิจว่าเราจะยอมรับหรือไม่ยอมรับวัฒนธรรมคอร์รัปชัน ตัวเลขมากมายที่บอกข้อมูลในเชิงสถิติว่าจากการทุจริตเล็กน้อยที่เราคิดว่า ไม่เป็นไร วันนั้นมันกำลังจะครอบงำสังคมไทยและคนไทยกำลังเห็นว่า โกงได้ไม่เป็นไรหรอก ไม่ใช่เรื่องผิดเป็นเรื่องปกติ ใครๆ เขาก็โกงกัน โกงกลายเป็นคนแปลก ถึงเวลาแล้วที่เราจะต้องเลือก จะให้วัฒนธรรมคอร์รัปชันครอบงำสังคมต่อไป หรือ จับมือกันลุกขึ้นมาต้านโกง

3.3) โซนเมืองมนต์ดำ สะท้อนความเสียหายและความด้อยพัฒนาของประเทศ จากค่าโง่ที่คนไทยต้องจ่ายให้กับการคอร์รัปชันในแต่ละครั้ง จากความคิดของพลเมืองหย่อนยานที่มักคิดว่าไม่เป็นไร ใครๆ ก็ทำกัน แทนที่จะนำเงินเหล่านั้นไปพัฒนาประเทศ แต่เงินเหล่านั้นกลับไหลเข้ากระเป๋าของคนคนเดียวหรือกลุ่มเดียว โซนนี้อยากให้ผู้เยี่ยมชมตระหนักว่า เมื่อไรที่เราคิดว่าไม่เป็นไร จะมีคนกลุ่มหนึ่งได้ประโยชน์จากความไม่เอาใจใส่และไม่เป็นไรของเรา

4. ผลการประเมินการฝึกอบรม

ศปท. ได้สรุปการประเมินการจัดโครงการฝึกอบรมให้ความรู้เพื่อปลูกจิตสำนึกและสร้างค่านิยมต่อต้านการทุจริต เรื่อง “การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน รุ่นที่ 3” ซึ่งรวบรวมและประมวลจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 32 คน จากผู้เข้าร่วมอบรมทั้งหมด 50 คน คิดเป็นร้อยละ 64 ของผู้เข้าร่วมอบรมทั้งหมด สรุปสาระได้ดังนี้

4.1 การประเมินผลในภาพรวม อยู่ในระดับดี-ดีมาก ที่ระดับร้อยละ 90

4.2 ประโยชน์ของเนื้อหาที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการฯ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมในโครงการนี้ ได้รับสาระเรื่องการเรียไร แนวทางการปฏิบัติเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน การนำความรู้ที่ได้จากการอบรมในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ความโปร่งใสมาใช้กับองค์กรให้มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงานและพัฒนาทักษะการคิดที่เกี่ยวข้องกับการทำงานได้มากขึ้น รวมทั้งได้เรียนรู้และรับทราบเกี่ยวกับการไม่กระทำผิดในบางเรื่องซึ่งไม่เคยทราบมาก่อน/สิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ (เช่น เรื่องการเรียไร ห้ามผู้ใต้บังคับบัญชาเรียไรเงินซื้อของให้ผู้บังคับบัญชา เป็นต้น) และ ได้รับความรู้เชิงลึกจากกรณีตัวอย่างที่วิทยากรนำมาเสนอให้ดู เพื่อให้เห็นภาพของประโยชน์ทับซ้อนได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น ได้เรียนรู้เกี่ยวกับวิธีวิเคราะห์เรื่องราวการทุจริต เข้าใจขอบเขตของคำว่าทุจริตมากขึ้น รวมทั้งได้เรียนรู้เกี่ยวกับสาระเกี่ยวกับการทุจริตและเรียนรู้การป้องกันในรูปแบบใหม่

4.3 วิทยากรของหลักสูตรมีผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดีมาก วิทยากรมีบุคลิกที่ดีมาก มีวิธีการบรรยาย และใช้สื่อการสอนที่น่าสนใจ มีกรณีศึกษาที่นำมาเสนอทำให้เข้าใจง่าย มีความเป็นมืออาชีพ

4.4 ความคุ้มค่าต่อองค์กร การจัดการอบรมหลักสูตรนี้มีความคุ้มค่าต่อองค์กรมาก

4.5 การจัดการอบรมในหัวข้ออื่นๆ กับศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สศช. ควรมีต่อไป โดยควรจัดฝึกอบรมในเรื่องดังกล่าวให้กลุ่มผู้บริหาร หรือระดับ ผอ.สำนักขึ้นไป เน้นสาระการบรรยายเกี่ยวกับเรื่อง การเรียไรกับเรื่องการรับของขวัญให้ถูกระเบียบ ถูกกฎหมาย และควรสรุปสาระสำคัญ แจกแจงผู้บริหารทุกระดับ ให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ซึ่งทุกเรื่องเป็นนามธรรม เป็นวัฒนธรรมองค์กรที่คนส่วนใหญ่ไม่คิดว่าเป็นความผิด ให้เกิดขึ้นใน สศช. อย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนควรยกตัวอย่างคำพิพากษาคดีทุจริตในคดีต่างๆ (Case Studies) นำบรรยายให้ฟัง และจัดให้มีการศึกษาดูงานที่หน่วยงานต่างๆ ภายนอกอีก

4.6 ระดับความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการฯ เปรียบเทียบก่อนและหลังการเข้าร่วมโครงการฯ

ระดับความรู้	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง			น้อย		น้อยที่สุด		รวม (คน)	ค่าเฉลี่ย
	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0		
ก่อนอบรม	-	2	2	3	12	5	-	5	2	1	-	32	53.75%
หลังอบรม	4	13	9	4	2	-	-	-	-	-	-	32	84.06%
เพิ่มขึ้น													30.31%

4.7 การนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการฯ ไปประยุกต์ใช้

ระดับความรู้	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง			น้อย		น้อยที่สุด		รวม (คน)
	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0	
ท่านจะนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมไปประยุกต์ใช้มากน้อยเพียงใด	-	-	-	-	-	1	-	5	4	13	9	32
ค่าเฉลี่ย												87.19%

4.8 ความเห็นต่อการเข้าร่วมโครงการฯ

ความคิดเห็น	จำนวนผู้ตอบ (คน)				รวม (คน)	ค่าเฉลี่ย	สรุปความเห็น
	ดีมาก (4)	ดี (3)	พอใช้ (2)	ควรปรับปรุง (1)			
(1) เนื้อหาการอบรมตรงกับเรื่องที่ระบุไว้	18	14	-	-	32	89.06%	ดีมาก
(2) ระยะเวลาที่ใช้ในกิจกรรม	18	13	1	-	32	88.28%	ดีมาก
(3) เอกสารประกอบ	19	12	1	-	32	89.06%	ดีมาก
(4) สถานที่ในการจัดกิจกรรม	19	12	-	-	31	88.28%	ดีมาก
(5) อาหารว่างและอาหารกลางวัน	18	13	1	-	32	89.84%	ดีมาก
(6) การประสานงานของเจ้าหน้าที่	11	20	1	-	32	89.84%	ดีมาก
(7) วิทยากรบรรยาย							
นายอุทิศ บัวศรี							
- วิธีการบรรยาย	23	9	-	-	32	92.97%	ดีมาก
- สื่อการสอน	24	8	-	-	32	93.75%	ดีมาก
- บุคลิกลักษณะ	25	7	-	-	32	94.53%	ดีมาก
(8) การศึกษาดูงานที่พิพิธภัณฑ์ด้านโง							
- วิธีการบรรยาย	25	6	1	-	32	93.75%	ดีมาก
- สื่อการสอน	26	6	-	-	32	95.31%	ดีมาก
- บุคลิกลักษณะ	22	10	-	-	32	92.19%	ดีมาก

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ย 21% – 40% = ควรปรับปรุง

ค่าเฉลี่ย 41% – 60% = พอใช้

ค่าเฉลี่ย 61% – 80% = ดี

ค่าเฉลี่ย 81% – 100% = ดีมาก

ความคิดเห็น	จำนวนผู้ตอบ (คน)					รวม (คน)	ค่าเฉลี่ย	สรุปความเห็น
	ดีมาก (5)	ดี (4)	ปานกลาง (3)	พอใช้ (2)	ควรปรับปรุง (1)			
(9) โดยภาพรวมการจัดกิจกรรมครั้งนี้ท่านพอใจมากน้อยเพียงใด	16	16	-	-	-	32	90.00%	พอใจมาก

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ย 0% – 20% = ควรปรับปรุง ค่าเฉลี่ย 21% – 40% = พอใช้

ค่าเฉลี่ย 41% – 60% = ปานกลาง ค่าเฉลี่ย 61% – 80% = ดี

ค่าเฉลี่ย 81% – 100% = พอใจมาก

ความคิดเห็น	จำนวนผู้ตอบ (คน)				รวม (คน)	ค่าเฉลี่ย	สรุปความเห็น
	มากที่สุด (4)	ค้ำค่ามาก (3)	ค้ำค่าน้อย (2)	ไม่ค้ำค่า (1)			
(10) ท่านคิดว่า การจัดกิจกรรมครั้งนี้ สดช. ลงทุนค่าใช้จ่าย ประมาณ 500 บาท ต่อคน มีความค้ำค่า ต่อองค์กรมากน้อย เพียงใด	14	16	1	1	-	83.59%	ค้ำค่ามาก

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ย 21% – 40% = ไม่ค้ำค่าเลย ควรปรับปรุง ค่าเฉลี่ย 61% – 80% = ค้ำค่าดี

ค่าเฉลี่ย 41% – 60% = ค้ำค่าในระดับพอใช้ ค่าเฉลี่ย 81% – 100% = ค้ำค่ามาก

ความคิดเห็น	ควร	ไม่ควร	จำนวน (คน)
(11) ท่านคิดว่าควรส่งเจ้าหน้าที่ เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับประเด็นนี้ อีกหรือไม่ (คิดเป็นร้อยละ)	32 (100.00%)	- (0.00%)	32 (100.00%)

- (12) ท่านคิดว่าควรส่งข้าราชการระดับใดเข้าร่วมกิจกรรม ผลจากการสอบถามความคิดเห็นพบว่า เห็นควร ส่งเจ้าหน้าที่ระดับเชี่ยวชาญขึ้นไป เข้ารับเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ความคิดเห็น	ควรมากที่สุด (ร้อยละ)	ควรปานกลาง (ร้อยละ)	ควรน้อย (ร้อยละ)	ควรน้อยที่สุด (ร้อยละ)
เชี่ยวชาญขึ้นไป	19 (59.38)	5 (15.63)	- (0.00)	8 (25.00)
ชำนาญการพิเศษ	5 (15.63)	18 (56.25)	8 (25.00)	1 (3.13)
ชำนาญการ	- (0.00)	8 (25.00)	20 (62.50)	4 (12.50)
ปฏิบัติการ	8 (25.00)	1 (3.13)	4 (12.50)	19 (59.38)
รวม	32 (100.00)	32 (100.00)	32 (100.00)	32 (100.00)

ความคิดเห็น	เข้าร่วมอีก (ร้อยละ)	ไม่เข้าร่วมอีก (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)
(13) ท่านมีความประสงค์ที่จะเข้าร่วม การอบรมในหัวข้ออื่นกับศูนย์ ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สดช. อีกหรือไม่ (คิดเป็นร้อยละ)	32 (100.00)	- (0.00)	32 (100.00)

4.9 ท่านรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ ศปท. เผยแพร่อย่างน้อยเพียงใด

รู้	31 (96.88%)	Email (All Users) 24 ราย
		โปสเตอร์ในลิฟต์ 17 ราย
		เว็บไซต์ ศปท. 7 ราย
		จอ LCD 6 ราย
		หนังสือเวียน 6 ราย
ไม่รู้	1 (6.25%)	-

4.10 สิ่งที่ท่านประทับใจที่สุดในการเข้าร่วมกิจกรรม

ประเด็น	ความคิดเห็น
● ความรู้ที่ได้รับ	- การปฏิบัติตัวเป็นข้าราชการไทยยุค 4.0 ต้อง ดิจิทัลและอำนาจ (Power) - การทราบถึงปัญหา/อุปสรรคในการพัฒนาประเทศ ในมิติด้านการทุจริต - การเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตและทัศนคติและวัฒนธรรมให้กับองค์กร
● วิทยากร	- วิทยากรบรรยายสนุก เป็นมืออาชีพ - ประทับใจในความรู้ความสามารถของผู้บรรยาย - ประทับใจในวิธีการบรรยายของท่านอุทิศ บัวศรี
● การศึกษาดูงานที่พิพิธภัณฑ์ด้านโกง	- ประทับใจการศึกษาดูงานที่พิพิธภัณฑ์ ด้านโกง - การต้อนรับของเจ้าหน้าที่
● การบริหารจัดการ	- อาหาร/ขนมอร่อย - คณะผู้จัด ศปท. จัดอย่างตั้งใจดี สัมฤทธิ์ผลดีมาก
● ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม	- สาระเรื่องการเรียไร การปฏิบัติเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน - ความรู้และแนวทางปฏิบัติมิให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน - การนำความรู้ที่ได้จากการอบรมในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ความโปร่งใส มาใช้กับองค์กรให้มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงานและพัฒนาทักษะการคิดที่เกี่ยวข้องกับการทำงานได้มากขึ้น - การไม่กระทำผิดในบางเรื่องซึ่งไม่เคยทราบมาก่อน/สิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ เช่น เรื่องการเรียไร ห้ามผู้ใต้บังคับบัญชาเรียไรเงินซื้อของให้ผู้บังคับบัญชา เป็นต้น - ความรู้เชิงลึกจากกรณีตัวอย่างที่วิทยากรนำมาเสนอให้ดู เพื่อให้เห็นภาพของประโยชน์ทับซ้อนได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น - ความรู้เกี่ยวกับวิธีวิเคราะห์เรื่องราวการทุจริตมากขึ้น มองภาพได้ชัดเจน - การรู้จักและเข้าใจขอบเขตของคำว่าทุจริตมากขึ้น - การนำเสนอสาระเกี่ยวกับการทุจริตและเรียนรู้การป้องกันในรูปแบบใหม่

4.11 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ประเด็น	ความคิดเห็น
● สารระ	- ควรจัดบรรยายให้นั้นกลุ่มเป้าหมายผู้บริหาร หรือระดับ ผอ.สำนักขึ้นไป โดยเฉพาะการบรรยายเกี่ยวกับเรื่อง เรือไร กับเรื่องการรับของขวัญ ให้ถูกระเบียบ ถูกกฎหมาย - ควรปรับใช้สารระในสภาพความจริงอาจต้องดูให้เหมาะสมกับบริบทสังคม - ควรยกตัวอย่างคำพิพากษาคดีทุจริตในคดีต่างๆ (Case Studies) นำบรรยายให้ฟัง - อยากให้มีการนำเสนอที่หลากหลายมากขึ้น
● การดำเนินงานในระยะต่อไป	- ควรจัดอีก โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายเป็น กลุ่มผู้บริหารเข้าร่วมรับฟังเป็นหลัก - เรื่องนี้ควรสรุปสาระสำคัญ แจ้งเวียนผู้บริหารทุกระดับ ให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ซึ่งทุกเรื่องเป็นนามธรรม เป็นวัฒนธรรมองค์กรที่คนส่วนใหญ่ไม่คิดว่าเป็นความผิดให้เกิดขึ้นใน สศช. อย่างเป็นรูปธรรม - ควรจัดให้มีการไปดูงานนอกสำนักงานอีก

◇◆◇

ภาคผนวก

ประมวลภาพกิจกรรม

ภาพบรรยากาศภายในงาน

ภาพบรรยากาศภายในงาน

เอกสารประกอบ การบรรยาย

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม

นายอุทิศ บัวศรี

ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.

รายงานผลดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปี ๒๕๕๙

ผลดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน ประจำปี ๒๕๕๘ ของประเทศไทย

ได้คะแนน ๓๕ คะแนน จาก ๑๐๐ คะแนน
ได้อันดับ ๑๐๑ จาก ๑๗๖ ประเทศทั่วโลก
ได้อันดับอาเซียน ๕ จาก ๑๐ ประเทศอาเซียน

ตารางแสดงอันดับและคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย เมื่อ
เปรียบเทียบกับอันดับโลกและอันดับอาเซียน

ปี (ค.ศ.)	2012	2013	2014	2015	2016
จำนวนประเทศ	176	177	175	168	176
คะแนน	37/100 *	35/100 *	38/100 *	38/100 *	35/100
อันดับโลก	88	102	85	76	101
อันดับอาเซียน	4	5	3	3	5,6

ตารางแสดงอันดับและคะแนนดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน

ลำดับ	อันดับโลก 2559 (176)	ประเทศ	คะแนน 2558	คะแนน 2559
1	7	สิงคโปร์	85	84
2	41	บรูไน	-	58
3	55	มาเลเซีย	50	49
4	90	อินโดนีเซีย	36	37
5	101	ฟิลิปปินส์	35	35
5	101	ไทย	38	35
7	113	เวียดนาม	31	33
8	123	ลาว	25	30
9	136	พม่า	22	28
10	156	กัมพูชา	21	21

ที่มา : เรียบเรียงข้อมูลโดยมูลนิธิองค์การเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย ซึ่งในปีนี้มีข้อมูลของประเทศ บรูไน

แหล่งข้อมูล : <http://transparency.org/>

ค่าดัชนี CPI ของประเทศไทย

2012

2013

2014

2015

2016

Corruption Perception Index (CPI)

37/100

35/100

38/100

38/100

35/100

1 Bertelsmann Foundation Transformation Index
BF (BTI)

45/100

40/100

40/100

40/100

2 International Institute of Management Development;
(IMD)

38/100

36/100

33/100

38/100

44/100
↑(+6)3 Political Risk Services International Country Risk Guide ;
(ICRG)

31/100

31/100

31/100

31/100

32/100
↑(+1)4 World Economic Forum Executive Opinion Survey (EOS) ;
(WEF)

35/100

35/100

39/100

43/100

37/100
↓(-6)5 World Justice Project Rule of Law Index ;
(WJP)

33/100

33/100

44/100

26/100

37/100
↑(+11)6 Economist Intelligence Unit Country Risk Assessment ;
(EIU)

38/100

38/100

38/100

38/100

37/100
↓(-1)7 Global Insight Country Risk Ratings ;
(GI)

42/100

32/100

42/100

42/100

22/100
↓(-20)8 Political and Economic Risk Consultancy Asian Intelligence ;
(PERC)

35/100

39/100

35/100

42/100

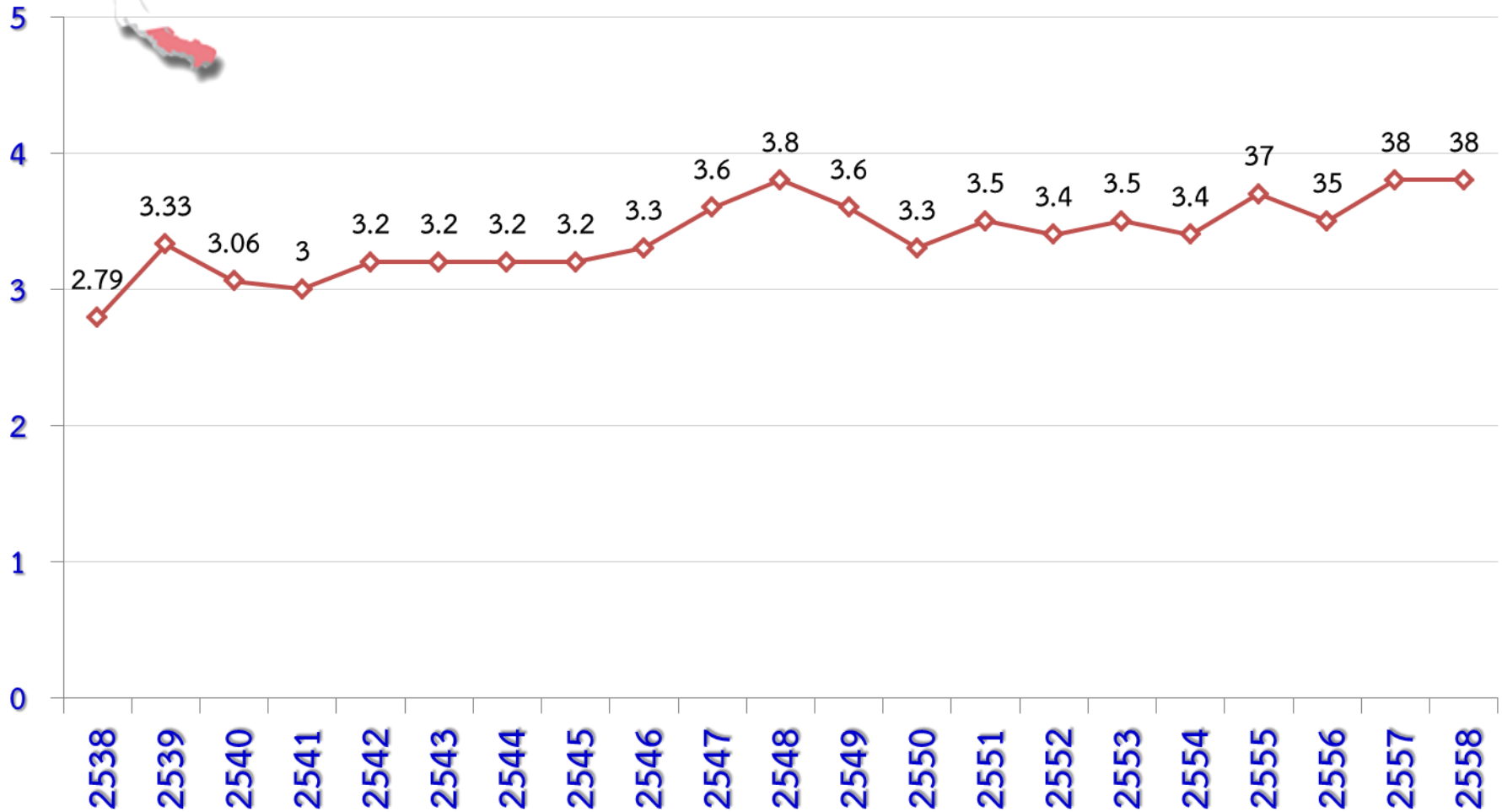
38/100
↓(-4)

9 Varieties of Democracy Project (V Dem)

24/100

กราฟแสดงคะแนนดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน ของประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ - ๒๕๕๘

หมายเหตุ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 มีการเปลี่ยนค่าดัชนีชี้วัดจากคะแนนเต็ม 10 เป็นคะแนนเต็ม 100 คะแนน

ที่มา : <http://cpi.transparency.org/cpi2015/results/>

ค่าดัชนี CPI ของประเทศไทย

2011

2012

2013

2014

2015

Corruption Perception Index (CPI)

3.4

37/100

35/100

38/100

38/100

- 1 Bertelsmann Foundation Transformation Index 2012; BF (BTI)
เน้นเรื่อง การลงโทษทางกฎหมายต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ใช้อำนาจหรือตำแหน่ง
ในทางที่ผิด ความสำเร็จของภาครัฐในการควบคุมการทุจริตคอร์รัปชั่น
และการมีกลไกเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตอยู่ในระบบ

3.9

45/100 *

40/100 *

40/100 *

40/100 *

- 2 IMD World Competitiveness Year Book 2012 ; (IMD)
รายงานอันดับความสามารถในการแข่งขันของสถาบันเพื่อการพัฒนาผู้บริหารสากล

3.9

38/100

36/100

33/100

38/100

- 3 Political Risk Services International Country Risk Guide ; (ICRG)
เน้นการคอร์รัปชั่นที่เกิดขึ้นในระบบการเมือง การเรียกหรือรับสินบน
และการเล่นพรรคเล่นพวกที่เกิดขึ้นในระบบอุปถัมภ์

2.6

31/100 *

31/100 *

31/100 *

31/100 *

- 4 World Economic Forum Executive Opinion Survey (EOS) 2012 ; (WEF)
ผลสำรวจความเห็นผู้บริหารจาก World Economic Forum

3.2

35/100

35/100

39/100

43/100

- 5 World Justice Project Rule of Law Index 2012 ; (WJP)
ดัชนีเปรียบเทียบหลักนิติรัฐ

3.8

33/100

33/100

44/100

26/100

- 6 Economist Intelligence Unit Country Risk Assessment ; (EIU)
เน้นเรื่อง ความรับผิดชอบของภาครัฐ (Accountability) ในการบริหารจัดการเงินทุน/
งบประมาณ และทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การเมืองการปกครองที่เป็นอิสระตรวจสอบ การแจ้ง
บัญชีทรัพย์สิน ธรรมเนียมการติดสินบน ข้าราชการ Professional ที่ได้รับแต่งตั้งในระดับสูง

3.2

38/100

38/100

38/100

38/100

- 7 Global Insight Country Risk Ratings ; (GI) วิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อม 6 ประการที่เป็นปัจจัย
เสี่ยงของเศรษฐกิจมหภาคและเศรษฐกิจแต่ละสาขา ได้แก่ เสี่ยงด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ
ด้านกฎหมาย ด้านภาษี ด้านความมั่นคง และความผิดพลาดในการบริหารจัดการ

3.3

42/100

32/100

42/100

42/100

- 8 Political and Economic Risk Consultancy Asian Intelligence 2012 ; (PERC)
รายงานความเสี่ยงทางเศรษฐกิจและการเมืองประจำปี 2012 ของเอเชีย อินเทลลิเจนซ์

3.2

35/100

39/100

35/100

42/100

ความหมายของคำว่า “ทุจริต” “ทุจริตต่อหน้าที่”

- ทุจริต หมายถึง ประพฤติชั่ว โกง ไม่ซื่อตรง
- **ทุจริตต่อหน้าที่** หมายความว่า ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติ
อย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่หรือปฏิบัติหรือละเว้นการ
ปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามี
ตำแหน่งหรือหน้าที่ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่ นั้น
หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ทั้งนี้เพื่อแสวงหา
ประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น
(พ.ร.บ.ป.ป.ช. ม. 4) ร่ำรวยผิดปกติให้ถือว่ากระทำผิดฐาน
ทุจริตต่อหน้าที่ (พ.ร.บ.ป.ป.ช. ม. 80(4))

“ร่ำรวยผิดปกติ” หมายความว่า การมีทรัพย์สินมาก
ผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นมากผิดปกติหรือการ
มีหนี้สินลดลงมากผิดปกติ หรือได้ทรัพย์สินมาโดย
ไม่สมควร สืบเนื่องมาจากการปฏิบัติตามหน้าที่หรือ
ใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่

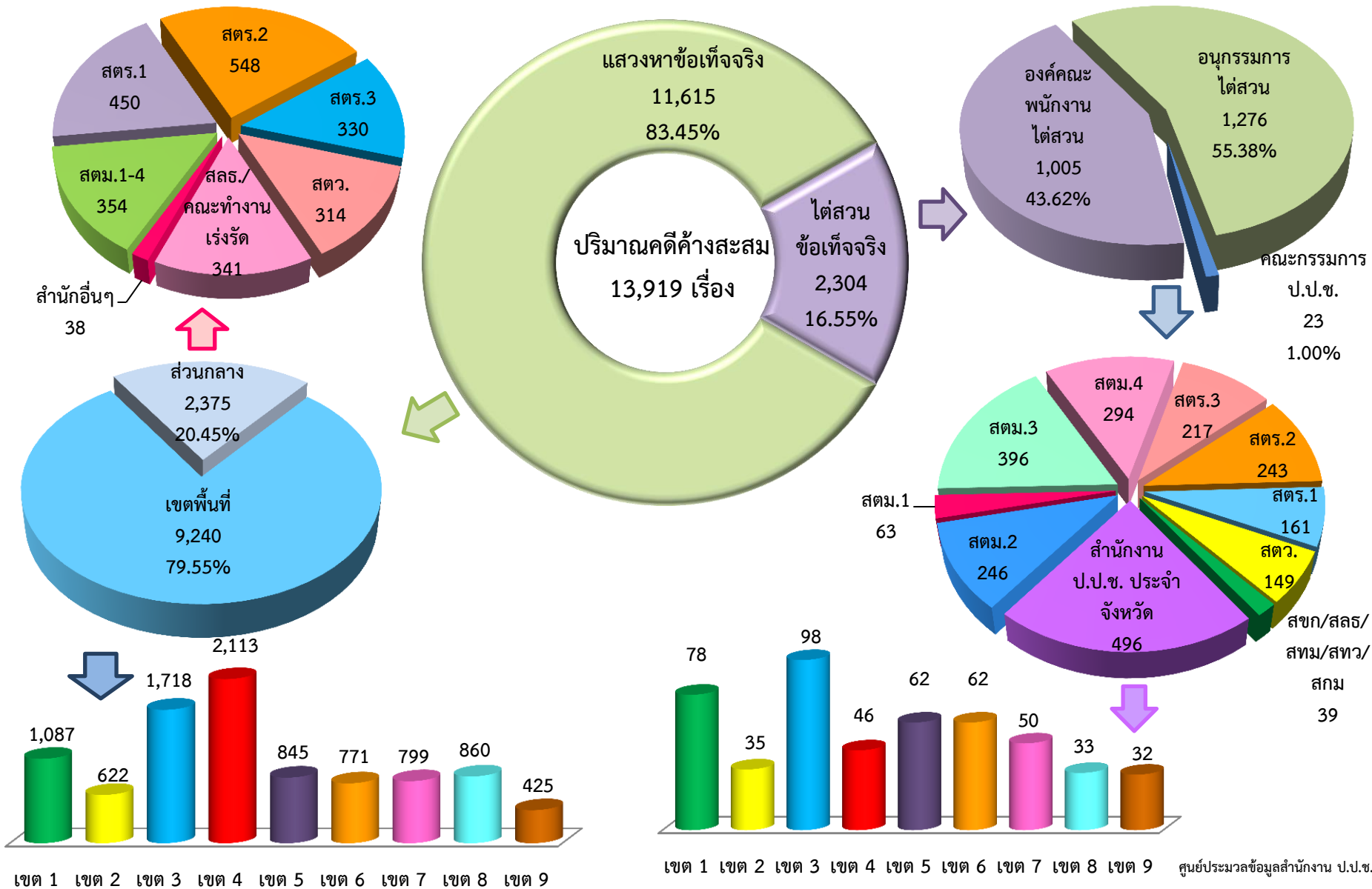
(พ.ร.บ. ป.ป.ช. ม.4)

กฎหมายที่กำหนดการกระทำที่เป็นการทุจริตต่อหน้าที่

- กฎหมาย ป.ป.ช.มาตรา ๑๒๓,๑๒๓/๑,๑๒๓/๒,๑๒๓/๓
- ประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๔๓-๑๖๖,๒๐๐-๒๐๕
- พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๐๒
- พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๒ (ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามาตรา ๕ ขัด รธน.)

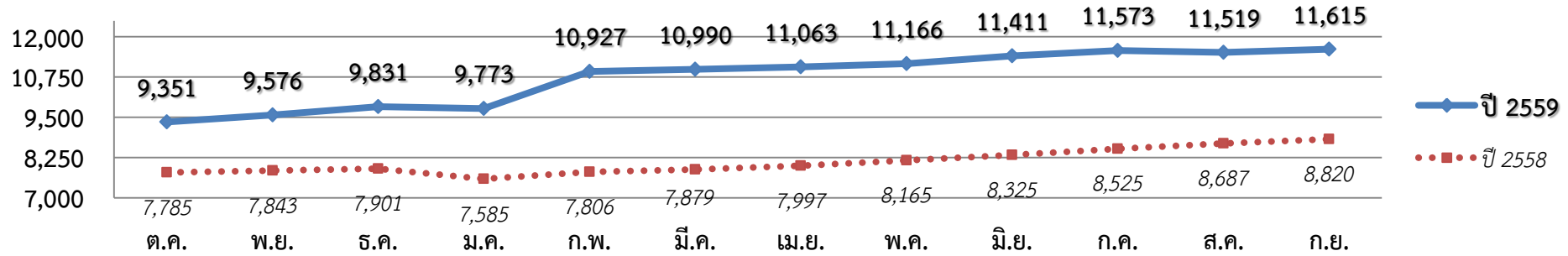
ผลการดำเนินงานด้านปราบปรามการทุจริต

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559

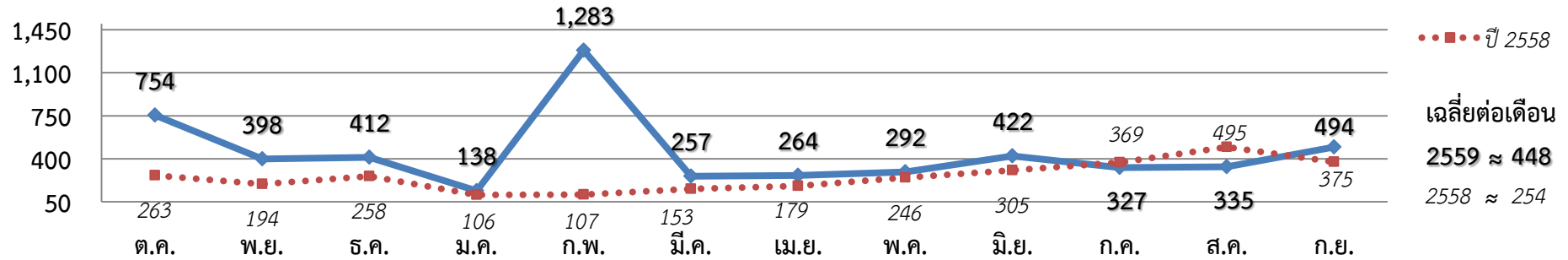

ผลงานการแสวงหาข้อเท็จจริง

ปริมาณเรื่องแสวงหาข้อเท็จจริง ปีงบประมาณ 2558 และ 2559

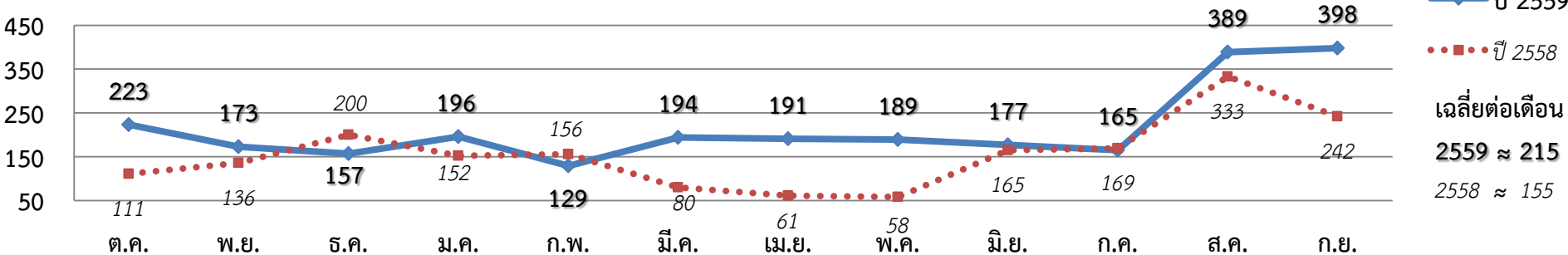

เรื่องแสวงหาข้อเท็จจริงรับใหม่ ปีงบประมาณ 2558 (3,050 เรื่อง) และ 2559 (5,376 เรื่อง)

เฉลี่ยต่อเดือน
2559 ≈ 448
2558 ≈ 254

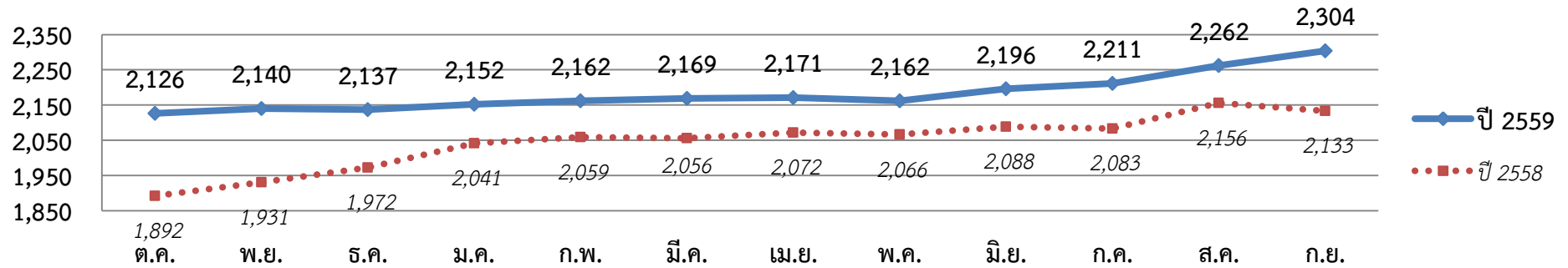
เรื่องแสวงหาข้อเท็จจริงแล้วเสร็จปีงบประมาณ 2558 (1,863 เรื่อง) และ 2559 (2,581 เรื่อง)

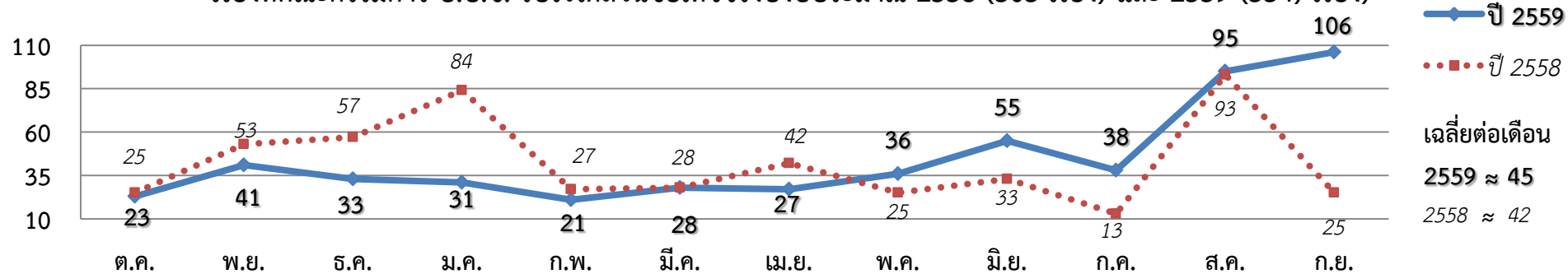
เฉลี่ยต่อเดือน
2559 ≈ 215
2558 ≈ 155

ผลงานการไต่สวนข้อเท็จจริง

ปริมาณเรื่องไต่สวนข้อเท็จจริง ปีงบประมาณ 2558 และ 2559

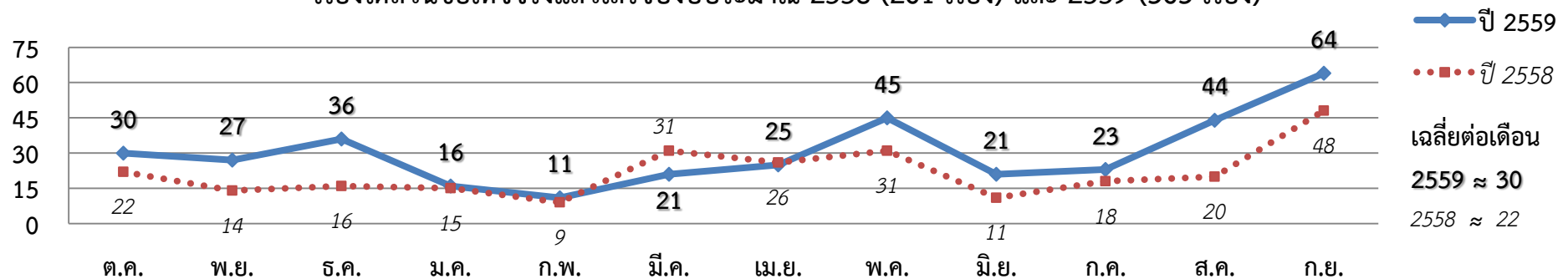

เรื่องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับไว้ไต่สวนข้อเท็จจริงปีงบประมาณ 2558 (505 เรื่อง) และ 2559 (534) เรื่อง

เฉลี่ยต่อเดือน
2559 ≈ 45
2558 ≈ 42

เรื่องไต่สวนข้อเท็จจริงแล้วเสร็จปีงบประมาณ 2558 (261 เรื่อง) และ 2559 (363 เรื่อง)

เฉลี่ยต่อเดือน
2559 ≈ 30
2558 ≈ 22

ผลการดำเนินการเรื่องกล่าวหาร้องเรียน (ตุลาคม 2558 – กันยายน 2559)

ผลการดำเนินการเรื่องแสวงหาข้อเท็จจริง	
มติคณะกรรมการ ป.ป.ช.	จำนวน
1. ไม่รับ/ไม่ยก/จำหน่าย	51
2. ไม่รับไว้ไต่สวนข้อเท็จจริง	1,364
3. ส่งกลับพนักงานสอบสวนตามมาตรา 89	26
4. ส่งให้พนักงานสอบสวนตาม พรบ.เสนอราคาฯ	2
5. ส่งผู้บังคับบัญชาฯ ตามมาตรา 89/2	469
6. ส่งสำนักงาน ป.ป.ท. ดำเนินการ	135
7. รับไว้ไต่สวนข้อเท็จจริง	534
รวมดำเนินการแล้วเสร็จในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559	2,581

ผลการดำเนินการเรื่องไต่สวนข้อเท็จจริง	
มติคณะกรรมการ ป.ป.ช.	จำนวน
1. ให้ข้อกล่าวหาตกไป/ไม่ยกขึ้นพิจารณา/ยุติการดำเนินคดี	117
2. ส่งกลับพนักงานสอบสวนตามมาตรา 89/ ตาม พรบ.เสนอราคาฯ	4
3. ส่งผู้บังคับบัญชาฯ ตามมาตรา 89/2 หรือส่งสำนักงาน ป.ป.ท.	17
4. คำร้องขอถอดถอนมีมูล	3
5. ข้อมูลว่าร่ำรวยผิดปกติ	3
6. ข้อมูลความผิดทางอาญา	74
7. ข้อมูลความผิดทางวินัย	15
8. ข้อมูลความผิดทางอาญาและวินัย	130
รวมดำเนินการแล้วเสร็จในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559	363

กระบวนการดำเนินคดี

- ใช้ระบบไต่สวนเพราะพยานหลักฐานในการกระทำความผิดส่วนใหญ่อยู่ภายใต้การครอบครองของผู้กระทำความผิด
- ใช้ทั้งกระบวนการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช.และศาล

การจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

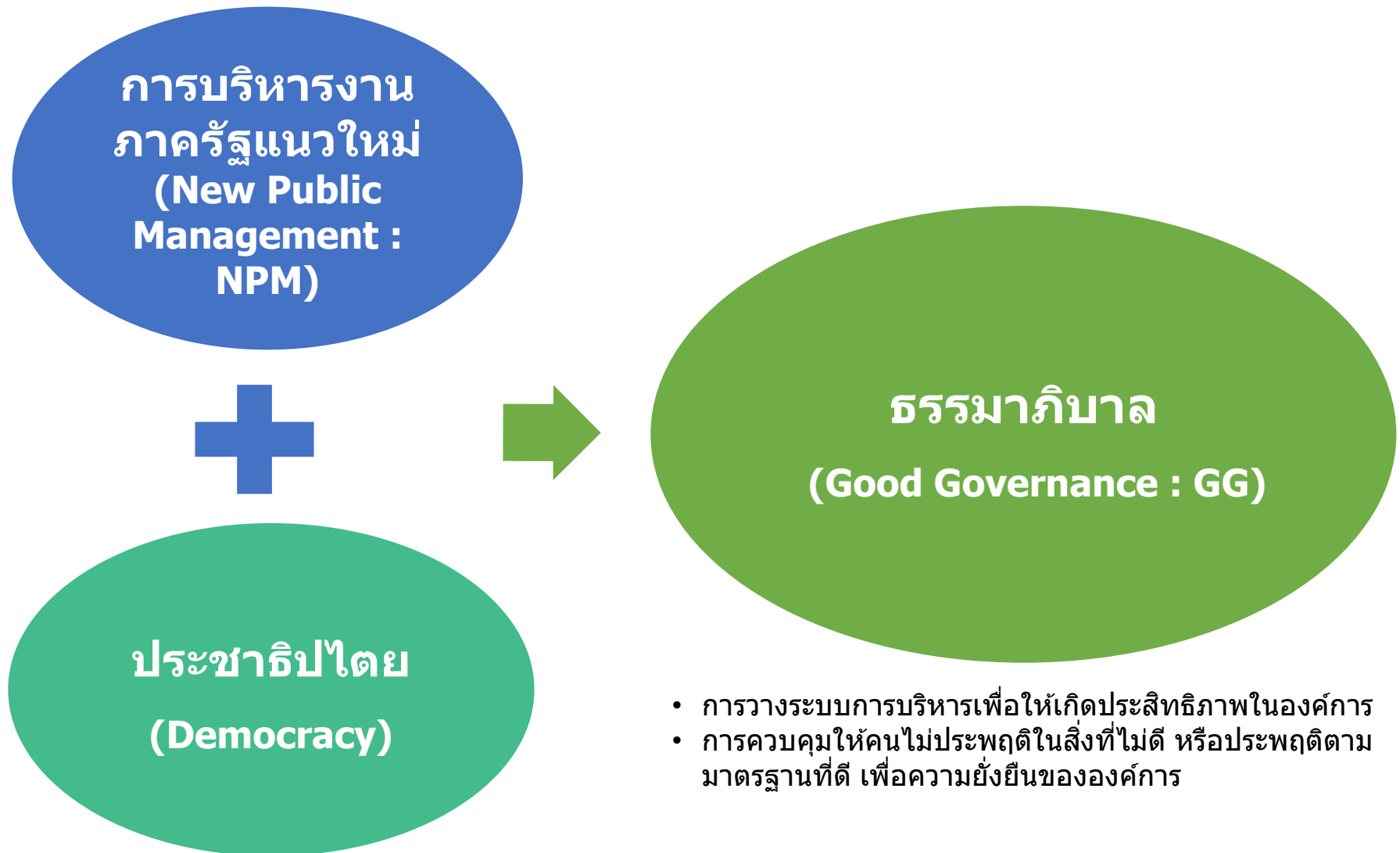
จัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ และมีแผนจัดตั้งศาลอาญาทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๑,๓,๔,๕,๖,๘,๙ ในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๐ และภาค ๒และ๗ ในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๐

กรณีศึกษา

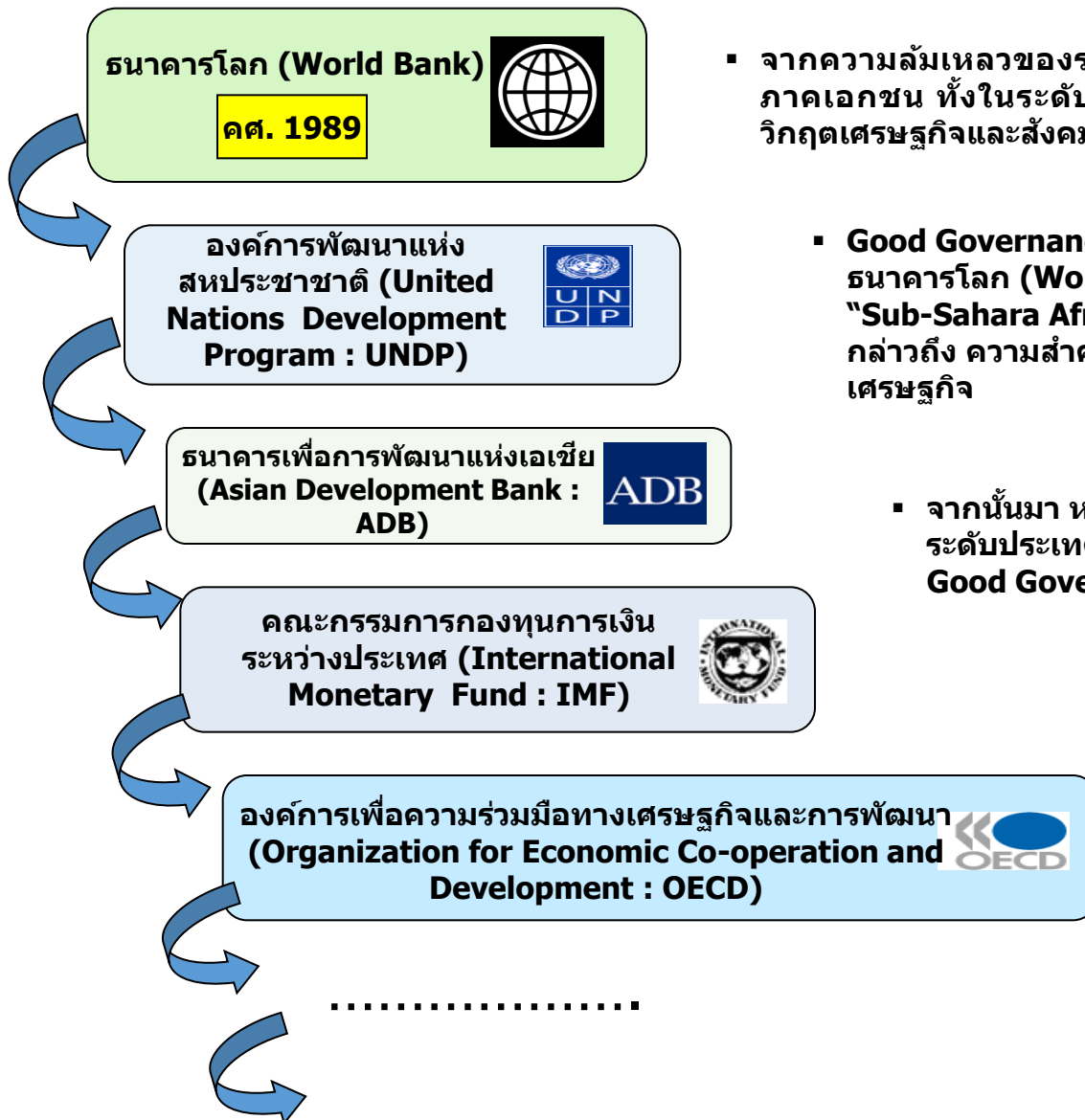
- ดูได้จากเว็บไซต์ สำนักงาน ป.ป.ช. (เรื่องที่ ป.ป.ช.ชี้มูลความผิด)

การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

- **1** **กรอบความคิดเบื้องต้นและความเป็นมาของธรรมาภิบาล**
.....●
- **2** **พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546**
.....●
- **3** **หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี**
.....●

ความเป็นมาของธรรมาภิบาล (Good Governance)

- จากความล้มเหลวของระบบการบริหารจัดการต่างๆ ของภาครัฐ และภาคเอกชน ทั้งในระดับหน่วยงานและระดับประเทศ ทำให้เกิดภาวะวิกฤตเศรษฐกิจและสังคม

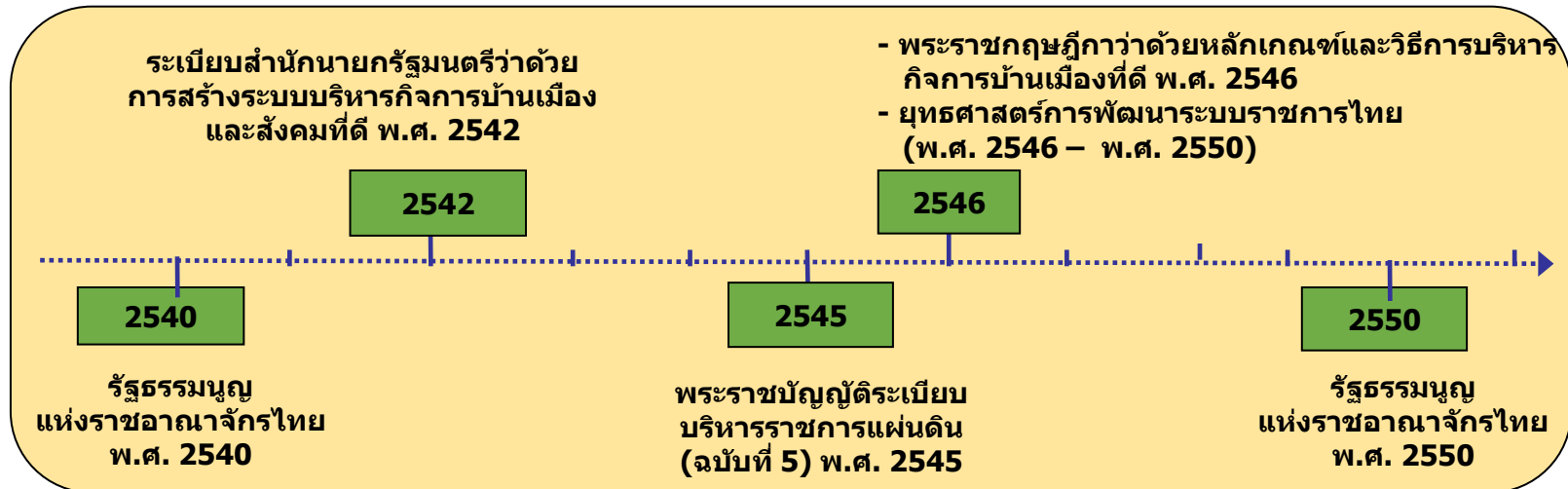
- Good Governance ได้ถูกอ้างถึงครั้งแรกในรายงานของธนาคารโลก (World Bank) เมื่อปี ค.ศ.1989 (พ.ศ. 2532) เรื่อง "Sub-Sahara Africa from Crisis to Sustainable Growth" กล่าวถึง ความสำคัญของการมี Governance และการฟื้นฟูเศรษฐกิจ

- จากนั้นมา หน่วยงานต่างๆทั้งในระดับนานาชาติ และระดับประเทศต่างๆ ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับหลัก Good Governance

ความเป็นมาของธรรมาภิบาล (Good Governance) (ต่อ)

- จากวิกฤติเศรษฐกิจของประเทศไทยที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2540 ส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วนของสังคม สาเหตุสำคัญเกิดจากการบริหารจัดการในระดับประเทศ และระดับองค์กร ทั้งในภาครัฐและเอกชน มีความบกพร่องและขาดประสิทธิภาพ รวมถึง การกระทำผิด ทุจริต และขาดจริยธรรม
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงให้ความสำคัญเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ทั้งภาครัฐและเอกชน

- หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนต่างๆ ได้ให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาล (Good Governance : GG) เป็นอย่างมาก โดยในภาคเอกชนใช้คำว่าบรรษัทภิบาล หรือการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Corporate Governance : CG)

SCG
SIAM CEMENT GROUP

TRIS
CORP

ptt

1

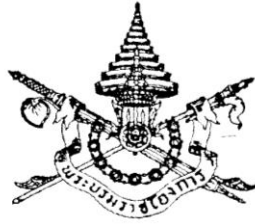
กรอบความคิดเบื้องต้นและความเป็นมาของธรรมาภิบาล

2

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหาร
กิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546

3

หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545

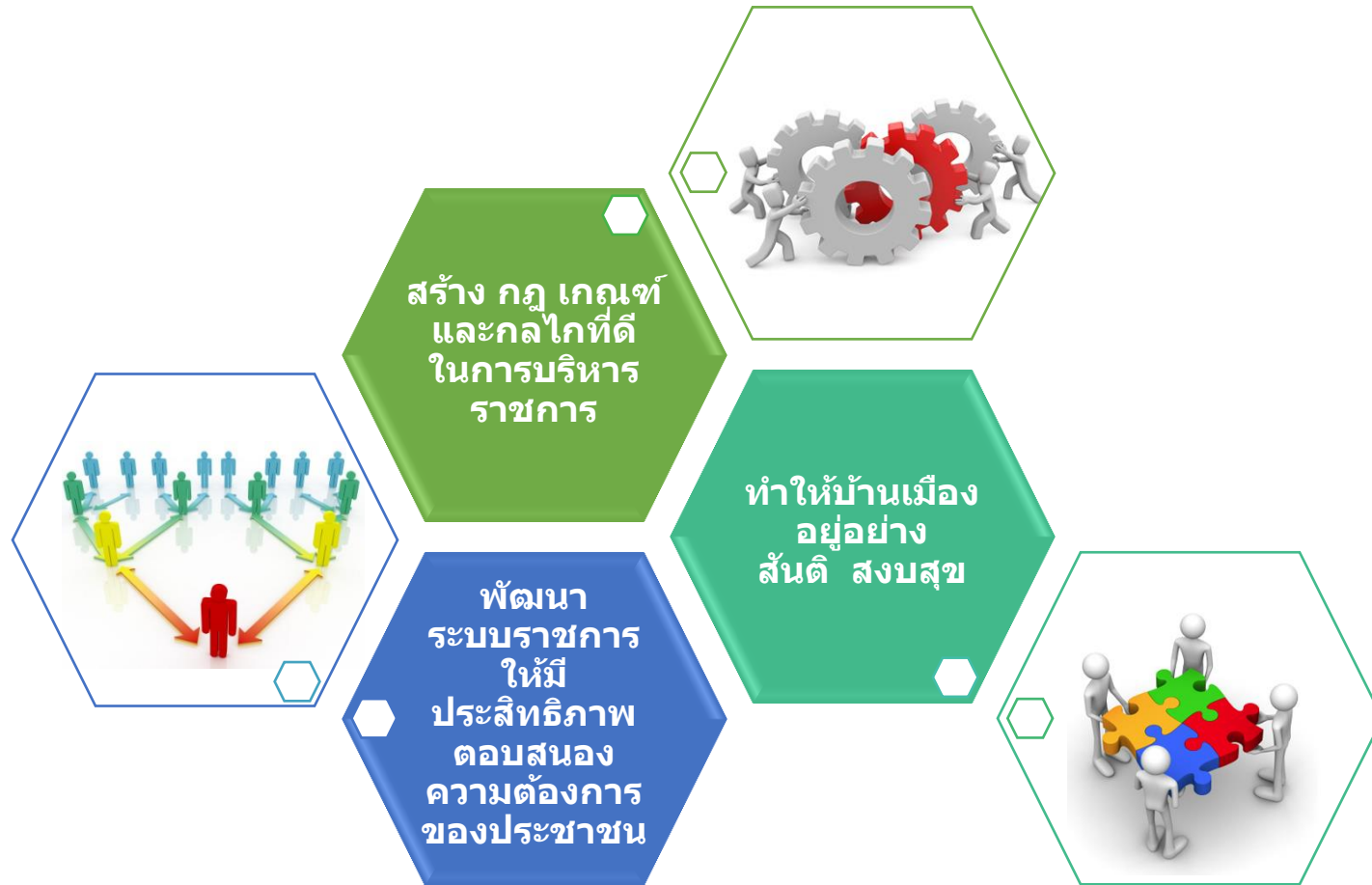
มาตรา 3/1

“การบริหารราชการตามพระราชบัญญัตินี้ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพในเชิงภารกิจแห่งรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น การกระจายอำนาจตัดสินใจ การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งนี้ โดยมีผู้รับผิดชอบต่อผลของงาน

การจัดสรรงบประมาณ และการบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ต้องคำนึงถึงหลักการตามวรรคหนึ่ง

ในการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการ ต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้คำนึงถึงความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดเผยข้อมูล การติดตามตรวจสอบและประเมินผล การปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ตามความเหมาะสมของแต่ละภารกิจ

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรานี้ จะตราพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติราชการและการสั่งการให้ส่วนราชการและข้าราชการปฏิบัติก็ได้”

หมวด 1 การบริหาร กิจการ บ้านเมืองที่ดี (ม.6)

หมวด 2 การบริหาร ราชการเพื่อ เกิดประโยชน์สุข ของประชาชน (ม.7-8)

- เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศ
- สังคมมีความสงบและปลอดภัย
- ประชาชนมีความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดี

หมวด 3 การบริหารราชการ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ต่อภารกิจของรัฐ (ม.9-19)

1. จัดทำแผนปฏิบัติราชการล่วงหน้า ที่กำหนดเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ KPI ที่ชัดเจน (แผนฯ 4 ปี, แผนฯ ปี)
2. แผนปฏิบัติฯ สอดคล้องกับนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ นโยบายรัฐบาล แผนบริหารราชการแผ่นดิน
3. แผนนิติบัญญัติ
4. จัดทำความตกลงเพื่อแสดงความร่วมมือในการปฏิบัติราชการ
5. การหารือระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง (บูรณาการ)
6. องค์การแห่งการเรียนรู้
7. จัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับแผน
8. จัดให้มีการติดตามผลประเมินผล และรายงานผล

หมวด 4 การบริหารราชการ อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่า ในเชิงภารกิจของรัฐ (ม.20-26)

1. กำหนดเป้าหมาย แผนการทำงาน ระยะเวลาแล้วเสร็จ และงบประมาณที่ใช้
2. จัดทำบัญชีต้นทุนต่อหน่วยการประเมินความคุ้มค่า
3. การจัดซื้อจัดจ้างไม่ต่อง้อราคาต่ำสุดอย่างเดียว
4. การขอความเห็นชอบจากส่วนราชการอื่น ให้หน่วยงานที่มีอำนาจอนุญาตอนุมัติ แจ้งผลให้หน่วยงานที่ยื่นคำขอทราบใน 15 วัน
5. มติคณะกรรมการให้ผูกพันส่วนราชการ ซึ่งมีผู้แทนร่วม
6. ปกติการสั่งราชการให้เป็นลายลักษณ์อักษร จะสั่งราชการด้วยวาจาก็ได้ แต่ให้บันทึกคำสั่งด้วยวาจารายงานผู้บังคับบัญชาภายหลัง

หมวด 5 การลดขั้นตอน การปฏิบัติงาน (ม.27-32)

1. การกระจายอำนาจการตัดสินใจ
2. การควบคุมติดตามและกำกับดูแล
3. แผนภูมิขั้นตอนและระยะเวลาการทำงาน
4. นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้
5. จัดระบบบริการสำหรับงานที่เกี่ยวข้องกันหลายส่วนราชการ ให้มีความชัดเจน
6. การปรับปรุงหลักเกณฑ์วิธีการที่กำหนดในกฎหมาย
7. จัดตั้งศูนย์บริการร่วมในกระทรวง จังหวัด และอำเภอ

หมวด 6 การปรับปรุง ภารกิจของ ส่วนราชการ (ม.33-36)

1. ให้ส่วนราชการทบทวนภารกิจของตน
2. ให้ส่วนราชการปรับปรุงโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ให้สอดคล้องกับภารกิจ
3. ห้ามจัดตั้งส่วนราชการที่มีภารกิจลักษณะเดียวกับที่ยุบเลิก
4. ทบทวนกฎหมายให้ทันสมัย

หมวด 7 การอำนวยความสะดวกและการ ตอบสนองความต้องการของ ประชาชน (ม.37-44)

1. กำหนดมาตรฐานการบริการของส่วนราชการ
2. การจัดระบบรับคำร้องเรียน ความเห็น และข้อเสนอแนะของประชาชน
3. การจัดระบบเครือข่ายสารสนเทศเพื่อการบริการ
4. การปรับปรุงแก้ไข กฎระเบียบ ที่เป็นอุปสรรคต่อส่วนราชการอื่น
5. การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบ

หมวด 8 การประเมินผล การปฏิบัติราชการ (ม.45-49)

1. การประเมินผลสัมฤทธิ์คุณภาพการให้บริการ ความพึงพอใจของผู้รับบริการความคุ้มค่าโดยผู้ประเมินอิสระ
2. ประเมินผลการปฏิบัติงานเฉพาะตัว และหน่วยงาน
3. ให้รางวัลตอบแทนส่วนราชการ และข้าราชการ

หมวด 9 เบ็ดเตล็ด (ม.50- 53)

1. กำหนดเงื่อนไขและมาตรการอื่นเพิ่มเติมได้
2. การลดความซ้ำซ้อนของการจัดทำแผนงานตามที่กฎหมายอื่นกำหนด
3. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การมหาชน รัฐวิสาหกิจปฏิบัติตามแนวทางนี้ด้วย

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546

แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

Strategic Management

แนวนโยบายของรัฐบาล

Result Based Management

ม.13 แผนการบริหารราชการแผ่นดิน

Participation Transparency & Responsive Customer-Driven

ม.9(2) แผนปฏิบัติราชการมีเป้าหมาย
ผลสัมฤทธิ์ และตัวชี้วัดผลสำเร็จ
(3) จัดให้มีการติดตามประเมินผล
การปฏิบัติราชการ

ม.15 แผนนิติบัญญัติ

ม.16 - ม.17 แผนปฏิบัติราชการ 4 ปี
และ แผนปฏิบัติราชการประจำปี

ม.8 (3) วิเคราะห์ผลดี/เสียก่อนเริ่มดำเนินการ
(4) รับฟังความเห็นประชาชน
(5) หากเกิดปัญหาอุปสรรค ให้รีบแก้ไข
โดยเร็ว

ม.10 การบริหารราชการ
แบบบูรณาการร่วมกัน

ม.33 ปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการ
ทบทวนภารกิจ อำนาจหน้าที่ โครงสร้าง
และอัตรากำลัง
ม.35 ทบทวนกฎหมาย กฎ ระเบียบที่อยู่ใน
ความรับผิดชอบ เพื่อยกเลิก ปรับปรุง หรือ
จัดให้มีขึ้นใหม่ ให้ทันสมัย สอดคล้องกับ
ความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง
โดยคำนึงความสะอาด และลดภาระประชาชน

ม.41 หากมีข้อร้องเรียนต้องแก้ไขและ
ให้แจ้งผลการดำเนินการผ่าน IT
ม.42 ให้แก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เป็น
อุปสรรค และกรณีได้รับการร้องเรียน
ให้พิจารณาโดยทันที และชี้แจง
ผู้ร้องเรียน/เสนอแนะ ภายใน 15 วัน

KM/LO

ม.11 องค์การแห่งการเรียนรู้

เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

VFM/ Activity-Based Costing

ม.21 ให้จัดทำบัญชีต้นทุน
ในงานบริการสาธารณะ
ที่อยู่ในความรับผิดชอบ

ม.37 กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จ
ม.38 ส่วนราชการต้องตอบคำถาม หรือ แจ้งการ
ดำเนินการให้ทราบภายใน 15 วัน
ม.39 นำ IT มาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

ม.23 จัดซื้อโปร่งใส
ม.24 ส่วนราชการที่มีอำนาจอนุญาต
อนุมัติ แจ้งผลให้ส่วนราชการที่ยื่น
คำขอภายใน 15 วันนับแต่ที่ได้รับคำขอ
ม.25 วินิจฉัยปัญหาโดยเร็ว
มติคณะกรรมการผูกพันส่วนราชการ
ที่มีผู้แทนร่วมเป็นกรรมการ
ม.26 ส่งการเป็นลายลักษณ์อักษร
ม.43 การปฏิบัติราชการใดๆ โดยปกติ
ให้ถือเป็นเรื่องเปิดเผย
ม.44 เผยแพร่ข้อมูล งบประมาณ รายจ่ายแต่ละปี

ม.22 การประเมินความคุ้มค่า
ในการปฏิบัติภารกิจของรัฐ

ม.27 กระจายอำนาจการอนุญาต อนุมัติ
เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว และลดขั้นตอน
การปฏิบัติราชการ
ม.29 จัดทำแผนภูมิขั้นตอนและระยะเวลา
ม.30 - ม.32 ศูนย์บริการร่วม

ม. 52 - ม.53 ให้ อปท. องค์การมหาชน และ
รัฐวิสาหกิจ จัดทำหลักเกณฑ์การบริหาร
กิจการบ้านเมืองที่ดี ตามแนวทาง พรฎ. นี้

ม.45 มีคณะผู้ประเมินอิสระ ประเมินผลสัมฤทธิ์
คุณภาพการให้บริการ/ความพึงพอใจประชาชน
ม.46- ม.47 ประเมินผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน
ม.48- ม.49 เงินรางวัล

Business Process Reengineering

Accountability

1

กรอบความคิดเบื้องต้นและความเป็นมาของธรรมาภิบาล

2

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546

3

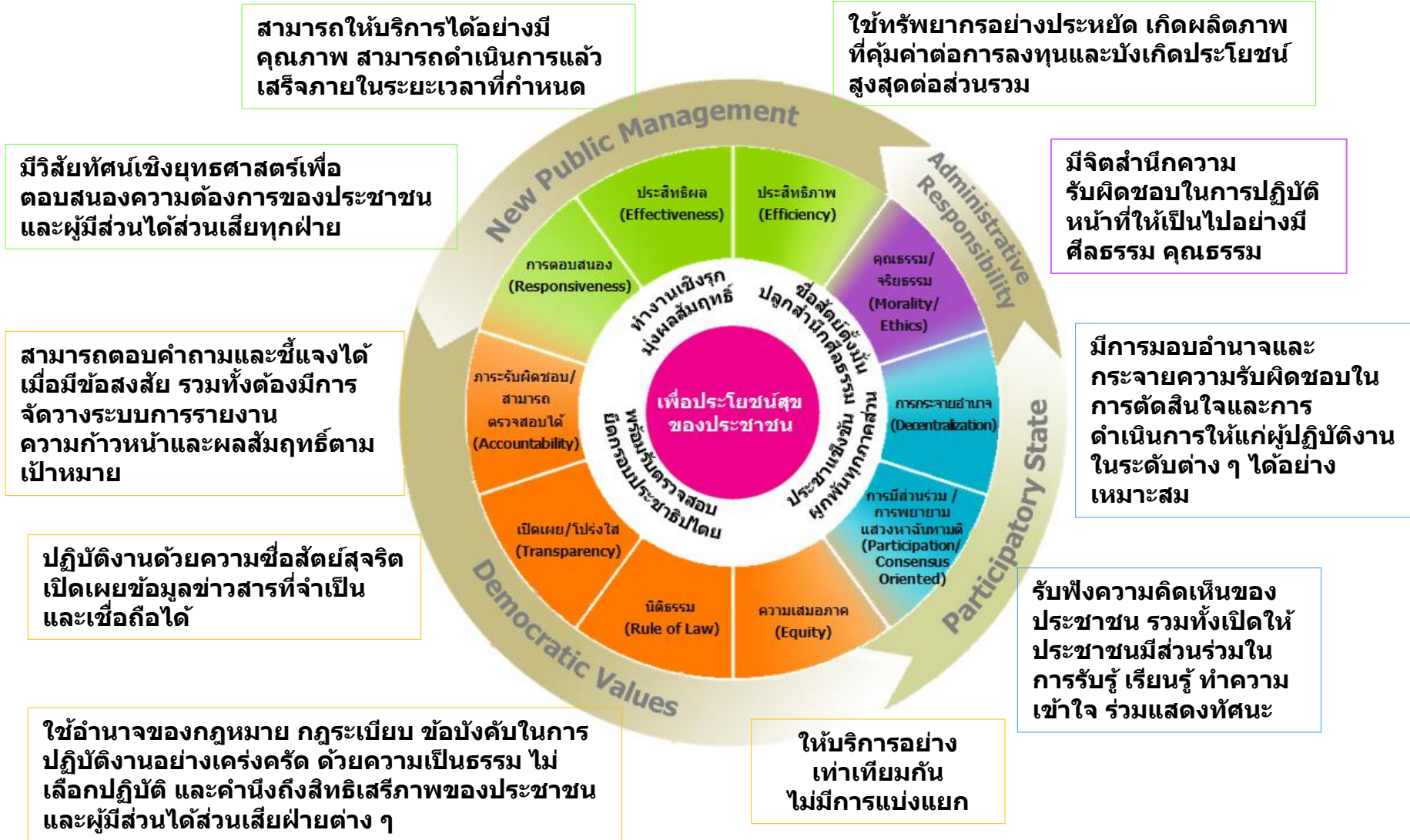
หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (GG Framework)

(ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2555 เรื่องข้อเสนอแผนการส่งเสริมและพัฒนาธรรมาภิบาล ฯ)

หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (GG Framework)

BACK UP

ความหมายของธรรมาภิบาล

หลักการสำคัญ	หลักการย่อย	ความหมาย
การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management)	1. หลักการตอบสนอง (Responsive)	ในการปฏิบัติราชการต้องสามารถให้บริการได้อย่างมีคุณภาพ สามารถดำเนินการแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด สร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจ รวมถึง ตอบสนองตามความคาดหวัง/ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม
	2. หลักประสิทธิผล (Effective)	ในการปฏิบัติราชการต้องมีวิสัยทัศน์เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกิจให้ บรรลุวัตถุประสงค์ ขององค์การ มีการ วางแผนเป้าหมายการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และอยู่ในระดับที่ตอบสนองต่อความคาดหวังของประชาชน สร้างกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและมี มาตรฐาน มีการจัดการและมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานเป็นเลิศ รวมถึงมีการ ติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงาน ให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง
	3. หลักประสิทธิภาพ / คุ่มค่า (Efficiency / Value for money)	ในการปฏิบัติราชการต้อง ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เกิดผลผลิตภาพที่ คุ้มค่า ต่อการลงทุนและบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ทั้งนี้ ต้องมีการ ลดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวกและลดภาระค่าใช้จ่าย ตลอดจนยกเลิกภารกิจที่ซ้ำสมัยและไม่มีความจำเป็น

หลักการสำคัญ	หลักการย่อย	ความหมาย
ความรับผิดชอบทางการบริหาร (Administrative Responsibility)	4. คุณธรรม/จริยธรรม (Morality/Ethics)	ในการปฏิบัติราชการต้องมีจิตสำนึก ความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปอย่างมีศีลธรรม คุณธรรม และตรงตามความคาดหวังของสังคม รวมทั้งยึดมั่นในค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน และจรรยาบรรณวิชาชีพ

หลักการสำคัญ	หลักการย่อย	ความหมาย
ประชาธิปไตย (Participatory State)	5. หลักการกระจายอำนาจ (Accountability)	ในการปฏิบัติราชการควรมีการมอบอำนาจและกระจายความรับผิดชอบในการตัดสินใจ และการดำเนินการให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการโอนถ่ายบทบาทและภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภาคส่วนอื่นๆ ในสังคม
	6. การมีส่วนร่วม/ การพยายามแสวงหา ฉันทามติ (Participation/ Consensus Oriented)	ในการปฏิบัติราชการต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน รวมทั้งเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องร่วมคิดแก้ไขปัญหาร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินงาน รวมถึงร่วมตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ต้องมีความพยายามในการแสวงหาฉันทามติหรือข้อตกลงร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจะต้องไม่มีข้อคัดค้านที่หาข้อยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ

หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

หลักการสำคัญ	หลักการย่อย	ความหมาย
ค่านิยมประชาธิปไตย (Democratic Value)	7. หลักความเสมอภาค (Equity)	ในการปฏิบัติราชการต้องให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยกด้านชายหญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม และอื่น ๆ อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงโอกาสความเท่าเทียมกันของการเข้าถึงบริการสาธารณะของกลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาสในสังคมด้วย
	8. หลักนิติธรรม (Rule of Law)	ในการปฏิบัติราชการต้องใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด ด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของฝ่ายต่างๆ
	9. หลักเปิดเผย / โปร่งใส (Transparency)	ในการปฏิบัติราชการต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ตรงไปตรงมา รวมทั้งต้องมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและเชื่อถือได้ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนวางระบบให้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นไปโดยง่าย
	10. ภาระรับผิดชอบ/ สามารถตรวจสอบได้ (Accountability)	ในการปฏิบัติราชการต้องสามารถตอบคำถามและชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย รวมทั้งต้องมีการจัดวางระบบการรายงานความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อสาธารณะเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและการให้ทุนให้โทษ ตลอดจนมีการจัดเตรียมระบบการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาและผลกระทบใดๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น

การป้องกันการทุจริตและการปลูกฝังทัศนคติให้ต่อต้านการทุจริต

- การป้องกันการทุจริต เป็นมาตรการเพื่อใช้ลดโอกาสในการกระทำการทุจริตให้ยากขึ้นหรือไม่ให้เกิดขึ้น เช่น มาตรการป้องกันการกระทำที่เป็น การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม การแสดง บัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน การเปิดเผยวิธีการคำนวณราคากลาง และการจัดทำบัญชีรับจ่ายของโครงการ มาตรการลดการใช้ดุลพินิจของ เจ้าหน้าที่ของรัฐ
- การปลูกฝังทัศนคติให้ต่อต้านการทุจริต โดยการปลูกฝังระบบคิธฐานสอง และจิตสาธารณะ

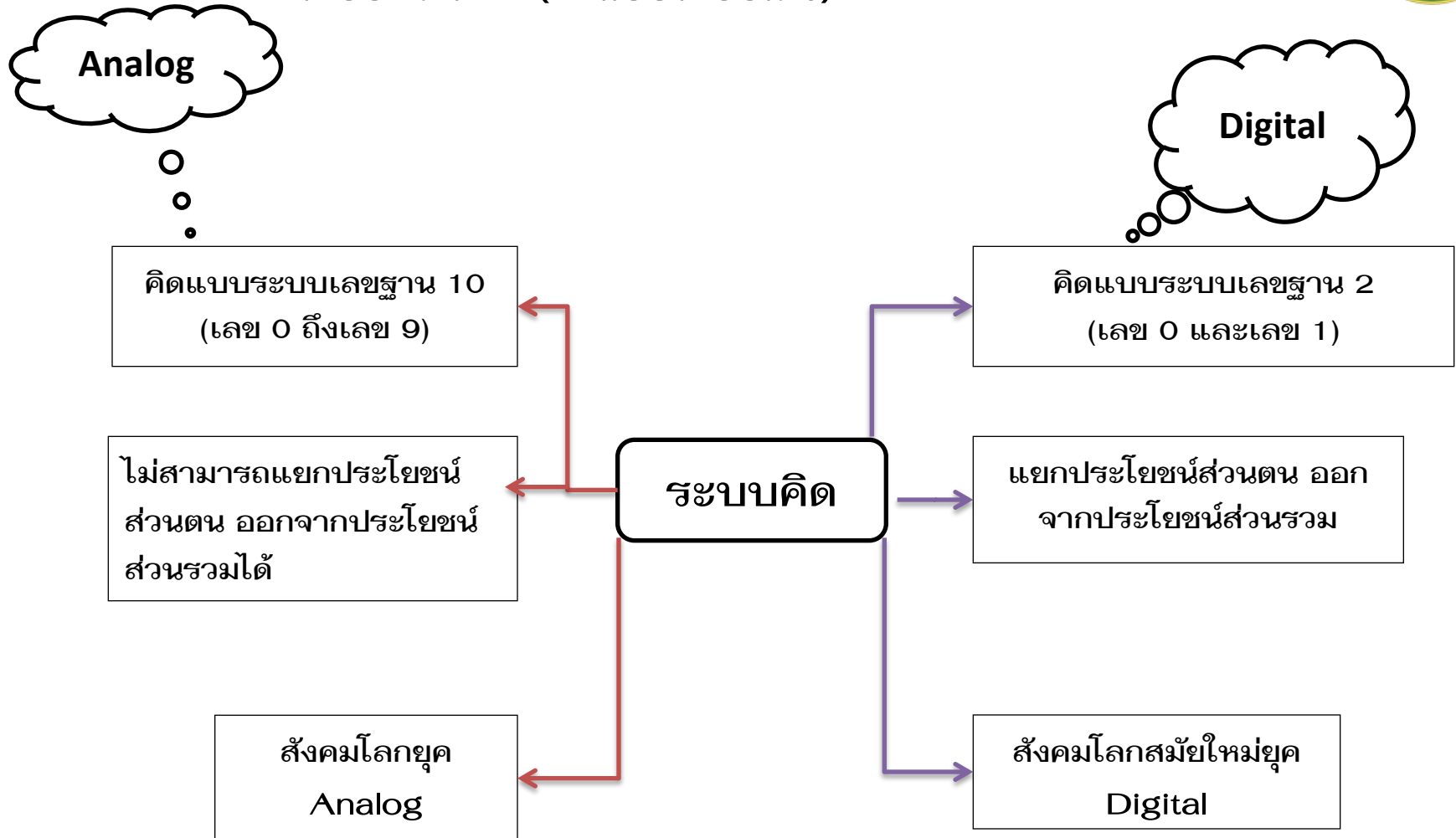
แก้ “ทุจริต” ต้องคิดเป็น

กระบวนการทางความคิด (Mind Set)

ระบบความคิด (คิดแบบระบบเลข)

ระบบความคิด (คิดแบบระบบเลข)

คิดแบบฐาน 10 (Analog)

ระดับของผิด ถึงถูก

ผิด 0.....1.....2.....3.....4.....5.....6.....7.....8.....9 ถูก

คิดแบบฐาน 2 (Digital)

คิดแยกแยะ ถูก-ผิด

0 เท่ากับ ไม่ใช่ /ผิด

1 เท่ากับ ใช่/ถูก

การปฏิบัติงานแบบใช้ระบบคิดฐานสอง (Digital)

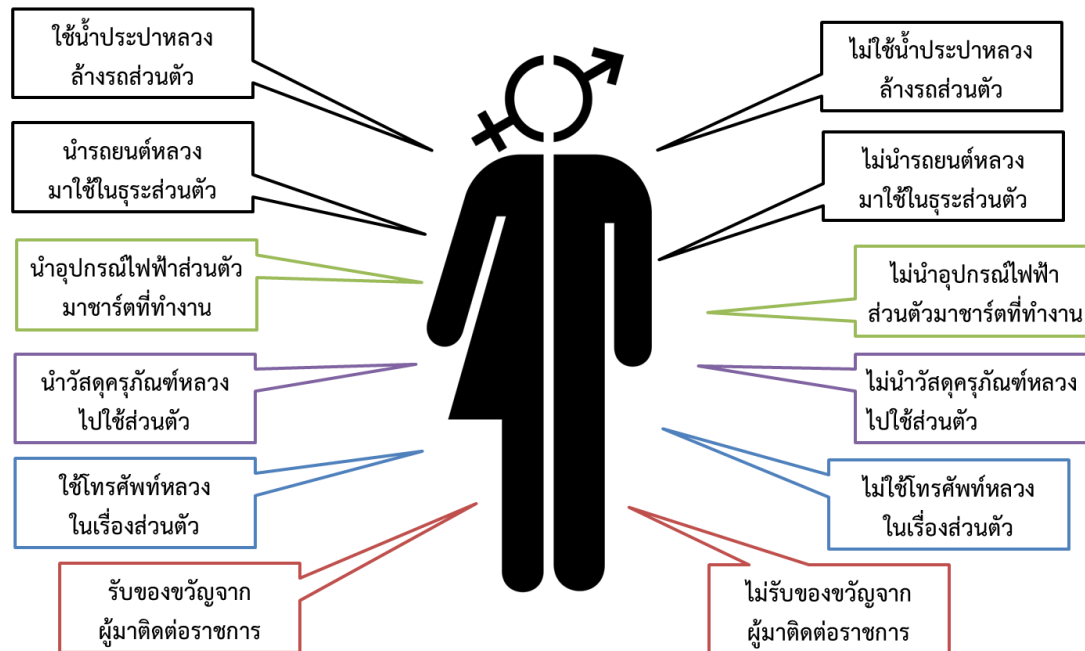
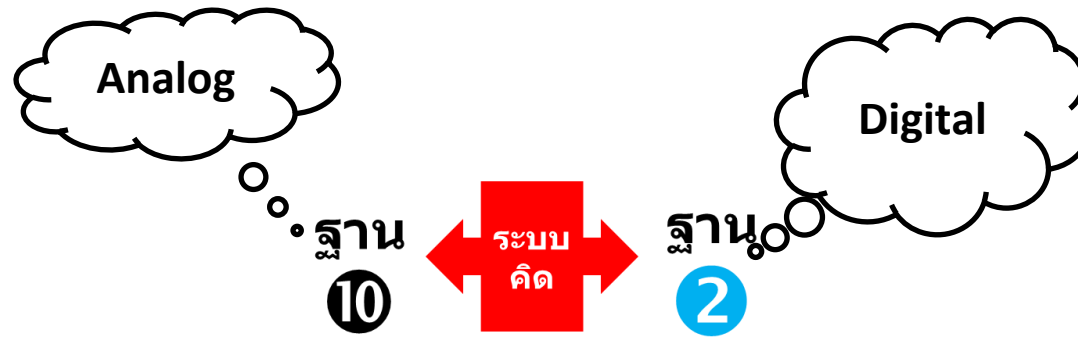
การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีระบบการคิดที่สามารถแยกออกอย่างชัดเจนว่า สิ่งไหน ถูกสิ่งไหนผิด สิ่งไหนทำได้สิ่งไหนทำไม่ได้ สิ่งไหนคือประโยชน์ส่วนตนสิ่งไหนคือประโยชน์ส่วนรวม ไม่นำมาปะปนกัน ไม่นำสิ่งของราชการมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน ไม่เบียดบังราชการ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมหรือของหน่วยงานเหนือกว่าประโยชน์ของส่วนตน ไม่แสวงหาประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ราชการ ไม่รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากการปฏิบัติหน้าที่ กรณีเกิดการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม จะต้องยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก

การปฏิบัติงานแบบใช้ระบบคิดฐานสิบ (Analog)

การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐยังมีระบบการคิดที่นำประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมมาปะปนกันไปหมด แยกแยะไม่ออกว่าสิ่งไหนคือประโยชน์ส่วนตนสิ่งไหนคือประโยชน์ส่วนรวม นำสิ่งของราชการมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน เบียดบังราชการ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนเหนือกว่าประโยชน์ของส่วนรวมหรือของหน่วยงาน จะคอยแสวงหาประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ราชการเพื่อตนเอง เครือญาติ หรือพวกพ้อง กรณีเกิดการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม จะต้องยึดประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก

เป็นอีกหนึ่งคดีตัวอย่าง

กรณีศาลอาญาตัดสิน คดีที่อัยการเป็นโจทก์ฟ้องนพ.ชัยวัน เจริญโชคทวี อดีตคณบดีคณะแพทยศาสตร์ วชิรพยาบาล และอดีตกรรมการแพทยสภา

ฐานเป็นเจ้าพนักงาน ใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่โดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ และเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ตาม ป.อาญามาตรา 151 และ 157

กล่าวคือเมื่อ ค.ศ. 2558 นพ.ชัยวัน ขณะนั้นเป็นคณบดี ใช้อำนาจสั่งการนำทรัพย์สินราชการ ประกอบด้วย แก้ว 100 ตัว พร้อมผ้าปลอกคลุม เครื่องถ่ายวิดีโอ เครื่องเล่นวิดีโอ กล้องถ่ายรูป ผ้าเดินที่

ไปใช้ในงานแต่งลูกสาวที่บ้านพักส่วนตัว

รวมทั้งรถยนต์ รถตู้อีก 4 คัน ไว้ใช้รับ-ส่งเจ้าหน้าที่และชนอายุอุปการณ

เข้าข่ายใช้อำนาจหน้าที่โดยทุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนตัว อันเป็นการเสียหายแก่รัฐและคณะแพทยศาสตร์ฯ

ต่อมาในก.ย. ปีเดียวกัน ป.ป.ช. ชี้มูลความผิดวินัยและอาญากับนพ.ชัยวัน จึงมี

ทั้งหมัดเข้ามูม คดีตัวอย่าง

การฟ้องร้องต่อศาล

ศาลพิเคราะห์พยานหลักฐานแล้วเห็นว่า การกระทำเป็นการทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ตามฟ้องจริง

พิพากษาจำคุก 5 ปี ปรับ 2 หมื่นบาท เนื่องจากรับสารภาพ จึงลดโทษกึ่งหนึ่งเหลือ 2 ปี 6 เดือน ปรับ 1 หมื่นบาท

จำเลยจำคุกผิดและชดใช้ค่าเสียหายคืนแก่รัฐทันที ประกอบกับเป็นแพทย์ทำคุณประโยชน์ให้สังคม และไม่เคยต้องโทษจำคุกมาก่อน

จึงให้รอการลงโทษเป็นเวลา 2 ปี

ดังที่กล่าวคดีนี้คือคดีตัวอย่าง โดยเฉพาะกับบรรดาข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ แพทย์ พยาบาล ครู ทหาร ตำรวจ ฯลฯ ซึ่งมีอำนาจตำแหน่งใหญ่โต

แล้วใช้อำนาจแบบรู้เท่าไม่ถึงการณ์

ไม่คิดว่าจะมีคนเอาไปเป็นเรื่องเชกบิลย้อนหลัง เพราะปกติก็เห็นคนอื่นๆ เขาทำกัน ก็เป็นอุทาหรณ์สอนใจกันไป

ข้าราชการ เจ้าหน้าที่รัฐคนไหน ยังมีพฤติกรรมนำทรัพย์สินของหลวงไปใช้ในทางส่วนตัว ก็ต้องรีบเลิกเสียตั้งแต่ตอนนี้

ไม่อย่างนั้น ถ้าเกิดมีข้าราชการด้วยกันหรือชาวบ้านไปพบเห็นพฤติกรรม เอาเรื่องไปร้องป.ป.ช. ชี้มูลส่งฟ้องศาล

อุตุสำหรับราชการมาหลายสิบปี ต้องมามากมายด้วยเรื่องแบบนี้

มองยังใจก็ไม่คุ้ม

มันฯ มือสือ

จำคุก ๒ ปี ๖ เดือน "หมอชัยวัน" ฐานใช้รถหลวงงานแต่งลูกสาว

ศาลอาญาพิพากษาจำคุก ๒ ปี ๖ เดือน ปรับหมื่นบาท “นายแพทย์ชัยวัน เจริญโชคทวี อดีตคณบดีคณะแพทยศาสตร์
วชิรพยาบาล นำรถหลวง-อุปกรณ์ไปใช้ในงานแต่งลูกสาว สูดบุหรี่ที่บ้าน ที่โรงแรม โดยศาลยังปรานี
ลดเหลือจำคุก ๒ ปีครึ่ง ปรับหนึ่งหมื่นบาท โดยโทษจำคุกให้รอลงอาญา ๒ ปี

ศาลอาญารัชดา อ่านคำพิพากษา ในคดีที่อัยการเป็นโจทก์ยื่นฟ้อง นายแพทย์ชัยวัน เจริญโชคทวี อดีตคณบดีคณะ
แพทยศาสตร์วชิรพยาบาล
ฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์ใด ๆ ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริตอันเป็นการเสียหายแก่รัฐ และเป็น
เจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ หรือปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามประมวล
กฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๑ และ ๑๕๗

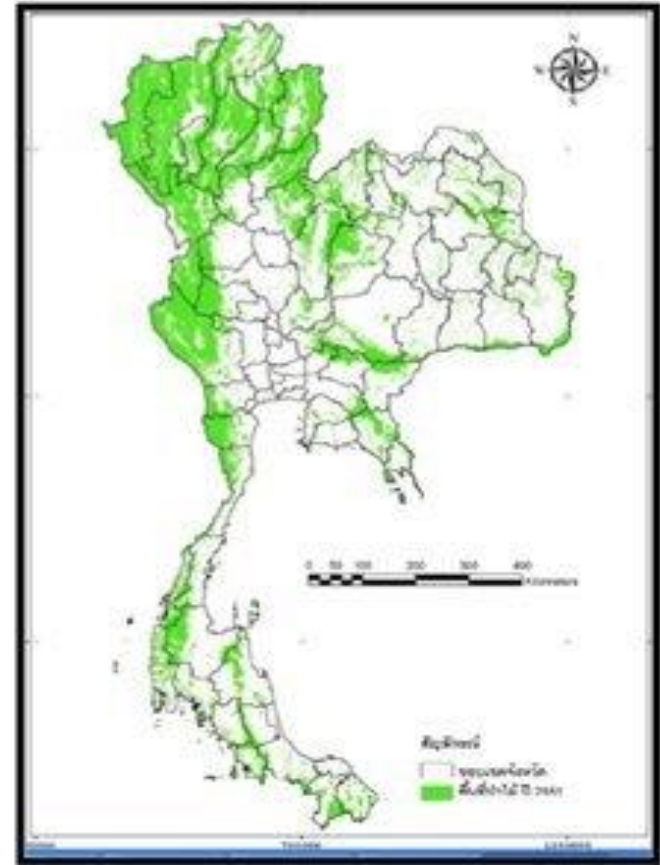
จากกรณี เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๔ ขณะจำเลย ดำรงตำแหน่งคณบดีคณะแพทยศาสตร์ ได้ใช้อำนาจหน้าที่โดยทุจริต ด้วยการสั่งให้เจ้าหน้าที่นำเก้าอี้ ๑๐๐ ตัว พร้อมผ้าปกคลุมเก้าอี้ / เครื่องถ่ายวิดีโอ ๒ เครื่อง / เครื่องเล่นวิดีโอ / กล้องถ่ายรูป และผ้าเต็นท์ หลายผืน เพื่อนำไปใช้ในการวิวาท์บุตรสาวจำเลยที่บ้านพักส่วนตัว รวมทั้งรถยนต์ รถตู้ ส่วนกลางอีก ๔ คัน เพื่อใช้รับส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมพิธี และขนย้ายอุปกรณ์ ทั้งที่บ้านพักและงานฉลองมงคลสมรสที่โรงแรม ซึ่งล้วนเป็นทรัพย์สินของทางราชการ

การกระทำของจำเลยนับเป็นการใช้อำนาจโดยทุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนตัว อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ และคณะแพทยศาสตร์ วชิรพยาบาล ต่อมาเดือน กันยายน ๒๕๕๖ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลความผิดวินัยและอาญากับจำเลย โจทก์จึงขอให้ศาลพิพากษาลงโทษจำเลยตามความผิดด้วย ครั้งแรกจำเลยให้การปฏิเสธ แต่ต่อมา ให้การรับสารภาพไม่ต่อสู้คดี

ศาลพิเคราะห์พยานหลักฐานโจทก์แล้วเห็นว่า การกระทำของจำเลยเป็นการทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ตามฟ้อง จึงพิพากษาให้จำคุก ๕ ปี และปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท คำให้การรับสารภาพ เป็นประโยชน์แก่การพิจารณาคดี ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คง จำคุกจำเลยไว้ ๒ ปี ๖ เดือนและปรับ ๑๐,๐๐๐ บาท

อย่างไรก็ดีจำเลยได้สำนึกผิด และชดใช้ค่าเสียหายคืนให้แก่รัฐทันที ประกอบกับเป็นแพทย์ทำคุณประโยชน์ต่อสังคม และไม่เคยต้องโทษจำคุกมาก่อน ศาลจึงเห็นควรให้รอลงอาญา

ภาพเปรียบเทียบแผนที่ป่าไม้ไทย ปี 2506 – ปัจจุบัน

แผนที่แสดงป่าไม้ที่สืบค้นได้จากกองค้นคว้า กรมป่าไม้เมื่อ ปี 2506 เปรียบเทียบกับแผนที่พื้นที่ป่าไม้ปัจจุบัน

ตะลึง ภาพแผนที่ป่าไม้ไทย อดีต — ปัจจุบัน สุดใจหายพื้นที่ป่าลดกว่าครึ่ง (ต่อ)

วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๙ มีรายงานที่สร้างความตกตะลึงและความตระหนักถึงวิกฤตด้านทรัพยากรป่าไม้ของไทย

ให้แก่ผู้ที่ได้พบเห็นไปตาม ๆ กัน สำหรับภาพแสดงพื้นที่ป่าไม้ในอดีตเมื่อเทียบกับยุคปัจจุบัน ซึ่งแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าพื้นที่สีเขียวในประเทศไทยนั้นลดหายไปมากกว่าครึ่ง เมื่อเทียบจากอดีตเมื่อ ๑๐ กว่าปีก่อน

โดยหากย้อนกลับไปดูภาพจากอดีต ในแผนที่แสดงป่าไม้ เมื่อปี ๒๕๐๖ พบว่าประเทศไทยนั้นอุดมไปด้วยพื้นที่สีเขียวของป่าไม้ในทุกภูมิภาค แต่เมื่อเทียบกับแผนที่แสดงป่าไม้ที่ใช้กันในปัจจุบัน พบว่าพื้นที่ป่านั้นได้ลดลงอย่างน่าใจหาย มีเพียงภาคเหนือและตะวันตกเท่านั้นที่ยังคงมีพื้นที่สีเขียวให้เห็นมากที่สุด

ความหมายของฐานความคิด

- ฐานความคิดหรือกรอบความคิด(Mindset) เป็นกลุ่มของความเชื่อหรือวิธีการคิดที่ส่งผลต่อพฤติกรรม มุมมอง และทัศนคติ

ฐานความคิดของสังคมไทย

- ดุราลังงานการวิจัยเรื่อง กฎหมายตราสามดวง : แวนส่องสังคมไทย โดยวินัย พงศ์ศรีเพียรและคณะ ,๒๕๔๗ สนับสนุนโดย สกว.

๑. บังเอิญบุคคลไม่ว่าข้าราชการหรือไพร่ในสังคมไทยสมัยจารีต อาจเปลี่ยนสถานภาพทางสังคมขึ้นลงโดยไม่รู้เคอะเขินนัก ไพร่อาจเปลี่ยนสภาพเป็นทาสเชิงกระยาดอกเบี้ยชั่วคราว เพื่อแก้ปัญหานี้สินและเศรษฐกิจ กล่าวคือ ขายตัวลงเป็นทาสเพื่อเอาเงินไปใช้หนี้ แล้วเอาตัวเองจำนองไว้ โดยที่เจ้าหนี้ไม่กักกันตัวแต่ปล่อยให้ไปทำงานค้าขายเพื่อส่งดอกเบี้ย คนอื่นอาจตกเป็นทาสด้วยเหตุผลทางการเมือง ทาสดูเหมือนจะมีเสรีภาพค่อนข้างมาก เช่น มีหลักฐานในพระราชกำหนดเก่าว่า ทาสเข้าเล่นการพนันในบ่อนเบี้ย เป็นต้น รองศาสตราจารย์วุฒิชัย มุลศิลป์ ได้ตั้งข้อสังเกตที่น่ารับฟังว่า แม้ในสมัยปัจจุบันบุคคลที่มีเชื้อสายมาจากทาสในสังคมญี่ปุ่นจะได้รับการดูแลอย่างมาก กรณีนี้แตกต่างจากสังคมไทยปัจจุบัน ซึ่งไม่เคยมีการสอบถามเงื่อนไขสำคัญว่าใครเป็นครัวทาสมาก่อน ส่วนข้าราชการระดับต่างๆ นั้น อาจเลื่อนฐานะขึ้นลงกันอย่างง่ายๆ เพียงข้ามวันข้ามคืน เพราะพระมหากษัตริย์ทรงเป็น มหาสมมติเทพ จะให้ผู้น้อยเป็นผู้ใหญ่ก็ได้ หรือให้ผู้น้อยเป็นผู้ใหญ่ก็ได้

๒. ความสำคัญของพิธีกรรม เนื่องจากราชสำนักเป็นศูนย์กลางของระบบวัฒนธรรม การประกอบพระราชพิธีต่างๆ ทั้งในส่วนที่เป็นพิธีกรรมเพื่อความอุดมสมบูรณ์ของบ้านเมือง เช่น การพระราชพิธีแรกนา หรือ พระราชพิธีส่วนองค์พระมหากษัตริย์ทั้งหลาย และพิธีอื่น นำพระพิพัฒน์สัตยา ข้าทูลละอองต้องเข้าร่วม เพราะพิธีกรรมเหล่านี้มีความสำคัญเชิงสัญลักษณ์ ธรรมเนียม การเข้าเฝ้าในการพระราชพิธีหรือในโอกาสที่ทรงออกว่าราชการเป็นรากฐานของการจัดระเบียบฐานะข้าทูลละออง และลำดับชั้นแห่งเกียรติยศของราชินิกุล เสนาบดีและอมาตย์น้อยใหญ่ เกียรติยศของเสนาบดีและข้าราชการน้อยใหญ่ อยู่ที่เครื่องยศ ซึ่งได้รับพระราชทานประกอบยศศักดิ์ เวลาเสนาบดีและข้าราชการขึ้นเครื่องคานห่านไปที่ใด ต้องมีบริพารนำเครื่องยศไปด้วยเพื่อแสดงอำนาจ ครั้นผ่านไปทางใด ไพร่บ้านพลเมืองก็ต้องนบ นอบเปิดทางให้แก่ขบวนนั้นก่อน สิ่งเหล่านี้ยังคงอยู่กับสังคมไทยร่วมสมัย คงไม่มีประเทศใดในโลกเทียบกับประเทศไทยได้ เมื่อกล่าวถึงการที่ขุนนางการเมืองยังใช้อภิสิทธิ์ปิดถนน ชาวตะวันตกที่เข้ามาติดต่อกับเสนาบดีไทยสมัยอยุธยาต่างได้ให้ข้อสังเกตว่า คนไทยให้ความสำคัญแก่พิธีกรรมมาก และดูเหมือนจะให้ความสำคัญแก่สาระที่จะเจรจกันน้อย สังคมไทยในปัจจุบันก็ให้ความสำคัญแก่พิธีกรรมมากกว่าเนื้อหา สังเกตได้จาก ในการจัดประชุมสำคัญๆ ของหน่วยงานต่างๆ ผู้ดำเนินการอาจให้ความสำคัญแก่ประเด็นที่ว่า แจกกัน ดอกไม้ควรตั้งที่ใด หรือใครควรนั่งที่ใด จะรับประทานอาหารอะไรมากกว่าเนื้อหาว่าการประชุมเสียอีก

๓.ระบบอุปถัมภ์และระบบเครือญาติ ลักษณะเด่นของสังคมไทย คือ ระบบอุปถัมภ์ และระบบเครือญาติ เนื่องจากความคิดหลักในการปกครองของไทยคือ ควบคุมกำลังคนเป็นขั้นๆ ไป ทำให้ทุกคนที่ไม่ใช่ข้าราชการและลูกข้าราชการมีบรรดาศักดิ์ต้องขึ้นทะเบียนเป็นไพร่หลวง หรือไพร่สมอยู่ในปกครองของเจ้าหมู่ ไพร่สมเป็นไพร่ที่เป็นกำลังของเจ้านายและข้าราชการผู้มีบารมี จึงเท่ากับเจ้าอยู่ในอุปถัมภ์ของเจ้าหมู่ ทำให้มีผู้คุ้มครอง ส่วนระบบเครือญาติมีความสำคัญเพราะเครือญาติมีส่วนได้ส่วนเสียกับบุคคลในตระกูลในระบบกฎหมายไทยโบราณ ผู้ใดได้ดีเครือญาติก็มักได้ดีด้วยกัน ตกอับก็ตกอับด้วยกันทั้งหมด เช่น ในการถูกริบราชบาตร เป็นต้น ระบบอุปถัมภ์และระบบเครือญาติ ยังมีอิทธิพลในสังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวงการเมืองและระบบราชการ ถือเป็นการสืบทอดทางวัฒนธรรมที่เราเข้าใจได้จากการศึกษาพระไอยการต่างๆ ในกฎหมายตราสามดวง

๔. ความเชื่อในไสยศาสตร์และวิญญานนิยม ความเชื่อในไสยศาสตร์และวิญญานนิยม ยังเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตของคนไทยทั่วไป ดังเช่นเมื่อต้อง “ต่อพิสูท” หรือ พิสูจน์ความจริง ขั้นสุดท้ายเมื่อขาดพยานหลักฐานและพยายบุคคลที่ชี้ขาดไปทางใดทางหนึ่งได้ คู่ความก็อาจเลือกหนทางของไสยศาสตร์เข้ามาเป็นเครื่องช่วยตัดสิน เช่น ดำน้ำดูยเพลิง หรือ ล้วงตะกั่ว เป็นต้น ดังปรากฏในพระไอยการพิสูจน์ดำน้ำดูยเพลิง แต่คนไทยไม่ไว้วางใจใครแม้กระทั่งเทวดา เพราะเมื่อเชิญภูติเชิญเทวดามาเป็นพยานในการพิสูจน์แล้ว หากเทวดาลำเอียงเข้าข้างคู่ความข้างหนึ่งข้างใด ก็มีคำสาปแช่งที่เป็นเงื่อนไขให้เทวดาตกนรกเหมือนกัน

๑๘ ดู. พระราชกำหนดเก่า ฉบับที่ ๕๑ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๒๘๔ ในรัชกาลสมเด็จพระเจ้าบรมโกศฯ หมิ่นภัยฉกรรจ์ นวนมีนตำรวจนอก ต่อกพระราชอาณาเขยและตอนพื้นทั้งเพระเขยนามพระยายมราช เทียงว่า พระยม เจยๆ โดยไม่ได้เรียกให้ล้นชื่อ

๑ สถานภาพการศึกษากฎหมายตราสารคาง ๕

สาเหตุของปัญหา

- รากฐานความเชื่อในอดีตขุนนางค้าขายได้
ไม่เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ
- ตำแหน่งทางราชการนำมาซึ่งผลประโยชน์
- ไม่แยกเรื่องประโยชน์ส่วนบุคคล/ประโยชน์ส่วนรวม
- ทักษะคติของคนในสังคมพัฒนาไม่ทันระบบกฎหมายที่นำมาใช้

การเปลี่ยนฐานความคิดของคนในสังคมไทย

- สามารถแยกแยะว่าเรื่องใดเป็นประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม(มีทักษะในการคิด)
- เข้าใจเรื่องการแข่งขันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม
- ยึดถือประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว(มีจิตสาธารณะ)
- ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ข้อ ๕ ข้าราชการต้องแยกเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่ และยึดถือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ เหนือประโยชน์ส่วนตัว
- ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๕(๑) กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้นำอื่นในภาครัฐอย่างน้อยต้องปฏิบัติตนโดย แยกเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่ และยึดประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและประชาชนเหนือประโยชน์ส่วนตัวและของพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองที่ตนสังกัด

แนวความคิดพื้นฐาน : ประโยชน์สาธารณะ

- รัฐโดยองค์กรของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ดูแลรักษาประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์สาธารณะ
- แต่ในกรณีที่ประโยชน์ส่วนตัวของเอกชนไม่สอดคล้องกับประโยชน์สาธารณะจะต้องให้ประโยชน์สาธารณะอยู่เหนือประโยชน์ส่วนตัวของเอกชน

ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับรัฐ

สถานะของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นมีความสัมพันธ์กับรัฐ **2** สถานะ

สถานะหนึ่ง คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่
ซึ่งเป็นบุคคลที่ทำงานให้กับรัฐหรือตัวแทนของรัฐ

กับอีกสถานะหนึ่ง คือเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นเอกชนคนหนึ่ง

องค์ประกอบของผลประโยชน์ทับซ้อน

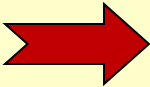
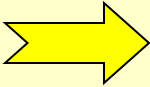
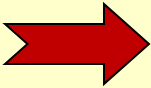
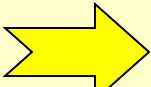
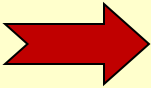
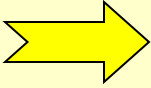
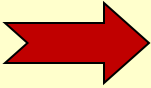
ไมเคิล แม็คโดนัลด์ (Michael McDonald)

แบ่งองค์ประกอบของผลประโยชน์ทับซ้อน ออกเป็น 3 ประการ

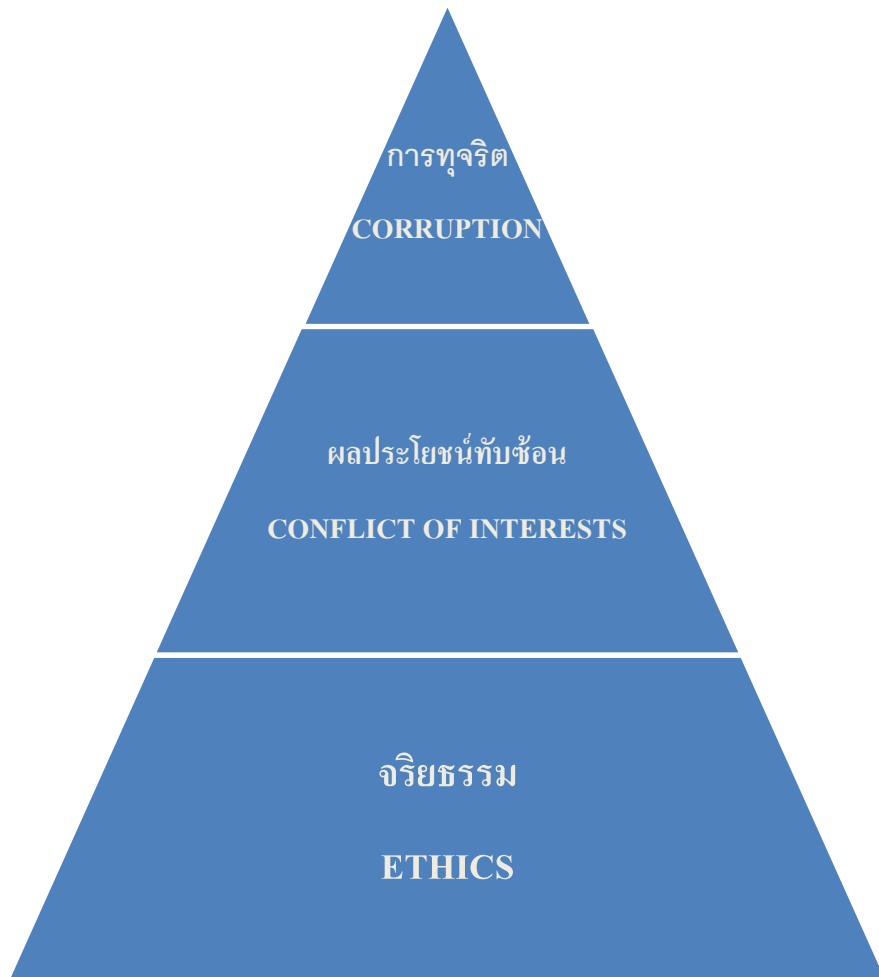
- (1) เป็นประเด็นเกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนบุคคลหรือผลประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งส่วนใหญ่มักเกี่ยวพันกับเงินและทรัพย์สินหรือรูปแบบอื่นๆ ที่ทำให้ผู้รับพึงพอใจ
- (2) เป็นเรื่องของการใช้อำนาจหน้าที่และดุลพินิจในการตัดสินใจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว
- (3) เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยใช้สถานะและขอบเขตอำนาจหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือพนักงานของรัฐ โดยขาดหลักจริยธรรมพื้นฐานในวิชาชีพของตน

ตน

รูปแบบความขัดแย้งระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม

● การรับประโยชน์ต่างๆ (Accepting Benefits)		รับของขวัญ/เงินสนับสนุน/เงินบริจาคจากลูกค้าของหน่วยงาน
● การทำธุรกิจกับตัวเอง (Self-Dealing) หรือเป็น คู่สัญญา (Contracts)		มีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานต้นสังกัด
● การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งหน้าที่สาธารณะหรือหลังเกษียณ (Post –Employment)		ลาออกจากหน่วยงานเพื่อไปทำงานในหน่วยงานที่ดำเนินธุรกิจประเภทเดียวกัน
● การทำงานพิเศษ (Outside Employment or Moonlighting)		ตั้งบริษัทดำเนินธุรกิจที่แข่งขันหรือรับงานจากหน่วยงานต้นสังกัด
● การรู้ข้อมูลภายใน (Inside Information)		ใช้ประโยชน์จากข้อมูลภายในเพื่อประโยชน์ของตนเอง
● การใช้สมบัติของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ส่วนตัว (Using Employer, Property for Private advantage)		นำทรัพย์สินของหน่วยงานไปใช้ในงานส่วนตัว
● การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง (Pork-Barrrelling)		รมต.อนุมัติโครงการไปลงในพื้นที่ตนเอง, ใช้งบสาธารณะเพื่อหาเสียง

ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรม ประโยชน์ทับซ้อน และคอร์รัปชัน

ทุกประเทศมีกฎหมายบัญญัติไว้ชัดเจนทั้งในด้าน
ของการกระทำและบทลงโทษ

บางประเทศมีกฎหมายบัญญัติห้ามกระทำการแต่
อีกหลายประเทศไม่มีกฎหมายบัญญัติข้อห้ามไว้

ขึ้นอยู่กับการศึกษาของคนในแต่ละสังคม

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต

ค.ศ.2003

- ข้อ 8 จรรยาบรรณสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

1.....

2.....

3. เพื่อความมุ่งประสงค์ในการปฏิบัติตามบทบัญญัติของข้อนี้ รัฐภาคีแต่ละรัฐต้องพิจารณาถึงแนวคิดริเริ่มที่เกี่ยวข้องขององค์การระดับภูมิภาค องค์การระหว่างภูมิภาคและองค์การพหุภาคี เช่น จรรยาบรรณระหว่างประเทศสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งระบุในภาคผนวกของข้อหมติสหประชาชาติ เช่น จรรยาบรรณระหว่างประเทศสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งระบุในภาคผนวกของข้อมติสมัชชาสหประชาชาติ ที่ 51/59 เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 1996 ทั้งนี้ ในกรณีที่เหมาะสมและโดยเป็นไปตามหลักการพื้นฐานของระบบกฎหมายของตน

4.....

กฎหมายที่กำหนดการกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคล และประโยชน์ส่วนรวม ผู้ถูกบังคับใช้และบทกำหนดโทษ (1)

ลำดับ	กฎหมาย	ผู้ถูกบังคับใช้	บทลงโทษ
1.	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 265 มาตรา 266 มาตรา 265 มาตรา 266 มาตรา 267 มาตรา 268 มาตรา 265 มาตรา 266 มาตรา 267 มาตรา 268 และมาตรา 284 วรรคสี่ มาตรา 269	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร,สมาชิกวุฒิสภา, นายกรัฐมนตรี,รัฐมนตรี, ผู้บริหารท้องถิ่น,สมาชิกสภาท้องถิ่น นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรี	พ้นจากตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง
2.	พระราชบัญญัติจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. 2543	นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรี	พ้นจากตำแหน่ง
3.	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)		

กฎหมาย ที่กำหนดการกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคล และประโยชน์ส่วนรวม ผู้ถูกบังคับใช้และบทกำหนดโทษ (2)

ลำดับ	กฎหมาย	ผู้ถูกบังคับใช้	บทลงโทษ
3.1	มาตรา 100	เจ้าหน้าที่ของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนดตำแหน่ง (ปัจจุบันกำหนด ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี, รัฐมนตรี) การกระทำของคู่สมรสให้ถือว่าเป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ	เป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ จำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกิน หกหมื่นบาทหรือ ทั้งจำทั้งปรับ
3.2	มาตรา 103	เจ้าหน้าที่ของรัฐ	เป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ จำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกิน หกหมื่นบาทหรือ ทั้งจำทั้งปรับ

กฎหมาย ที่กำหนดการกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคล
และประโยชน์ส่วนรวม ผู้ถูกบังคับใช้และบทกำหนดโทษ (3)

ลำดับ	กฎหมาย	ผู้ถูกบังคับใช้	บทลงโทษ
4.	กฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น		
4.1	พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2552 มาตรา 11 มาตรา 36,37,37/1	สมาชิกสภาจังหวัด ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัด	พ้นจากตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง
4.2	พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2552 มาตรา 18 ทวิ มาตรา 48 จตุทศ	สมาชิกสภาเทศบาล ผู้บริหารเทศบาล	พ้นจากตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง
4.3	พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552 มาตรา 48 ตรี มาตรา 64/2	สมาชิกสภา อบต. ผู้บริหาร อบต.	พ้นจากตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง
4.4	พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2552 มาตรา 18 มาตรา 49	สมาชิกสภาเมืองพัทยา ผู้บริหารเมืองพัทยา	พ้นจากตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง

กฎหมาย ที่กำหนดการกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคล และประโยชน์ส่วนรวม ผู้ถูกบังคับใช้และบทกำหนดโทษ (4)

ลำดับ	กฎหมาย	ผู้ถูกบังคับใช้	บทลงโทษ
4.5	พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 มาตรา 22 , มาตรา 58 มาตรา 51,มาตรา 58	สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร,สมาชิกสภาเขต ผู้บริหารกรุงเทพมหานคร	พ้นจากตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง

กฎหมาย ที่กำหนดการกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและ ประโยชน์ส่วนรวม ผู้ถูกบังคับใช้และบทกำหนดโทษ (5)

ลำดับ	กฎหมาย	ผู้ถูกบังคับใช้	บทกำหนดลงโทษ
5.	พระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและ พนักงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม จนถึงฉบับที่ 6) พ.ศ. 2550 มาตรา 5(8),(9),(10) มาตรา 8 ตี (12)	กรรมการ ผู้บริหาร	พ้นจากตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง
6.	พระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485 ซึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย ไทย (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 มาตรา 18(6),(7) มาตรา 28/17(8),(9)	กรรมการ ผู้ว่าการ	พ้นจากตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง

กฎหมาย ที่กำหนดการกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและ ประโยชน์ส่วนรวม ผู้ถูกบังคับใช้และบทกำหนดโทษ (6)

ลำดับ	กฎหมาย	ผู้ถูกบังคับใช้	บทกำหนดลงโทษ
7	ประมวลจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกประเภท ตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ มาตรา ๒๗๙ ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินได้ใช้อำนาจตามมาตรา ๒๘๐ กำหนดให้ทุกหน่วยงานนำเรื่อง การการกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมซึ่งเป็น ๑ ใน ๙ ของค่านิยมหลักที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนดไปกำหนดไว้เป็นส่วนหนึ่งของประมวลจริยธรรมด้วย	เจ้าหน้าที่ของรัฐ	ผิดวินัยและถอดถอนออกจากตำแหน่งกรณีผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงและนักการเมืองระดับชาติกระทำผิดจริยธรรมอย่างร้ายแรง

ผลการดำเนินการ(๑)

- ๑. คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๑๒- ๑๔/๒๕๕๓ วันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ วินิจฉัย ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง นับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยจำนวน ๖ คน เนื่องจาก
 - ๑.๑ กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) จำนวน ๓ คน
 - ๑.๒ กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒)และวรรคสาม จำนวน ๒ คน
 - ๑.๓ กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง(๔) ประกอบมาตรา ๔๘ จำนวน ๑ คน

ผลการดำเนินการ(๒)

๒. คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๙/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๑
วินิจฉัยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสิ้นสุดลงเมื่อพ้นกำหนด
สามสิบวันนับแต่วันที่เข้ารับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรี ตามรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๘๒ วรรคหนึ่ง(๗) ประกอบมาตรา ๒๖๙
เนื่องจาก คู่สมรสถือหุ้นในบริษัทจำกัดเกินกว่าร้อยละห้า โดยรัฐมนตรี
มิได้แจ้งให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช.ทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่
ได้รับแต่งตั้งและมิได้โอนหุ้นในบริษัทให้นิติบุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สินเพื่อ
ประโยชน์ของผู้อื่นให้บริหารหรือจัดการแทน

ผลการดำเนินการ(๓)

- คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง คดีหมายเลขดำที่ อม.๑/๒๕๕๐ คดีหมายเลขแดงที่ อม.๑/๒๕๕๐ พิพากษาจำคุกอดีตนายกรัฐมนตรี ๒ ปี เนื่องจากมีความผิดตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐๐(๑) และมาตรา ๑๒๒ วรรคหนึ่ง เพราะขณะที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี คู่สมรสได้เข้าไปเป็นคู่สัญญา กับกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน ซึ่งเป็น หน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของนายกรัฐมนตรี

ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการกระทำที่เป็น ขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

- สังคมไทยยอมรับการกระทำที่เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ซึ่งมีระดับความร้ายแรงมากกว่าการกระทำที่เป็นขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม
- เอแบคโพลล์แถลงผลการสำรวจทัศนคติของคนไทย ซึ่งสำรวจกลุ่มตัวอย่าง จาก ๒๘ จังหวัด จำนวน ๓,๙๗๑ ตัวอย่าง ระหว่างวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๔-๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ พบว่าแนวโน้มของประชาชนที่ยอมรับรัฐบาล
ทุจริตคอร์รัปชันแต่ทำให้ประเทศชาติรุ่งเรือง ประชาชนอยู่ดีกินดี ตนเองได้ประโยชน์
ยังคงสูงอยู่จากร้อยละ 63.2 ในปี 2551 มาอยู่ที่ร้อยละ 64.0
ในการสำรวจครั้งล่าสุด

สาเหตุของปัญหา

- ความไม่สัมพันธ์กันระหว่างปทัสสถานทางกฎหมาย(**Legal norms**) กับ ปทัสสถานทางสังคม (**Social norms**)

ก่อนสนธิสัญญาบาวริง(๑๘ เมษายน ๒๓๙๘) ไทยนำเข้าวัฒนธรรมและกฎหมายจากประเทศอินเดีย ผ่านมอญและเขมร

-วัฒนธรรม ฮินดู — พุทธ

-กฎหมาย พระธรรมศาสตร์และพระไอยการต่างๆ

ความสัมพันธ์ของคนในสังคมสัมพันธ์ในแนวดิ่ง(**Vertical Social Affiliation**)หรือ ตามลำดับชั้น(**Hierarchy**) ปรากฏใน พระไอยการตำแหน่งนาพลเรือน นาทหาร หัวเมือง พ.ศ. 1998

พระไอยการตำแหน่งนาพลเรือน นาทหาร หัวเมือง

พ.ศ. 1998

- พระไอยการตำแหน่งนาพลเรือน นาทหาร หัวเมือง พ.ศ. 1998 เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นในแผ่นดิน [สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ](#) กษัตริย์ผู้ครองกรุงศรีอยุธยา เป็นกฎหมายที่กำหนดตำแหน่งศักดินา [บรรดาศักดิ์](#) ลำดับชั้น โครงสร้างส่วนราชการในระบบราชการ สมัยโบราณ เทียบได้กับ กฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ในปัจจุบัน แต่ในกฎหมายนี้ได้กำหนด สุนันดรศักดิ์ประชาชนตั้งแต่ พระมหาอุปราชลงมาจนถึงพลเมืองชั้นต่ำสุดคือทาส พระไอยการนี้ กำหนดให้ประชาชนทุกคนมีศักดินาส่งต่ำ ตามความสำคัญในโครงสร้างสังคม โดยศักดินานี้กำหนดเป็นไร่

- กฎหมายที่กำหนดศักดินาในสังคมไทยได้ถูกแก้ไขเพิ่มเติมในรัชสมัยรัชกาลที่ ๒ รัชกาลที่ ๕ และรัชกาลที่ ๖ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ คือ พระไอยการตำแหน่งนาเมือง นครศรีธรรมราช จ.ศ.๑๑๗๓(กฎหมายตราสามดวง ฉบับจัดพิมพ์โดยมหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์และการเมือง พ.ศ.๒๕๔๘ หน้า ๔๒๔) พระบรมราชโองการประกาศ ศักดินาทูต (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓ หน้า ๓๑๘) พระราชบัญญัติตำแหน่งศักดินาพระบรมวงศานุวงศ์ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔ หน้า ๒๖๕) พระราชบัญญัติ ศักดินาทหาร(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕ แผ่นที่ ๒๑) พระบรมราชโองการประกาศ ศักดินาผู้พิพากษาและข้าหลวง(ราชกิจจานุเบกษาเล่ม ๙ แผ่นที่ ๒๔) พระราชบัญญัติศักดินาขุน หมื่น นายเวร เสมียน (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙ แผ่นที่ ๓๐)

การเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายของไทย

- นำเข้ากฎหมายทางตะวันตกมาแทนกฎหมายที่นำเข้าจากอินเดีย เริ่มตั้งแต่กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. ๑๒๗ (พ.ศ. ๒๔๕๑)
- มีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย เมื่อ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕
- ความสัมพันธ์ของคนในสังคมตามกฎหมายในปัจจุบัน มีความสัมพันธ์ในแนวนอน (**Horizontal Social Affiliation**) ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรการเสริมด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

เป้าหมาย : เพื่อให้การดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ 2 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรการเสริมฯ “ทางกฎหมาย”

1 มาตรา 100

2 มาตรา 103

3 มาตรา 103/7

มาตรการเสริมฯ “ทางเทคนิค”

4 ITA

5 CAC
(Collective Action Coalition)

6 การตลาดเชิงสังคม
(Social Marketing)

➤ การกระชับความร่วมมือกับหน่วยงานหลัก
(Key Strategic Partner) โดยการจัดทำ**บันทึก**
ข้อตกลงความร่วมมือ (MOU)

บทบาทของ
ส.ป.จ.

ITA คืออะไร ?

การประเมินผลด้านคุณธรรมและความโปร่งใส
ในการดำเนินงานของหน่วยงาน ที่ครอบคลุมทุกมิติ
ทั้งในระดับบริหารงานของผู้บริหารและระดับการปฏิบัติงาน
ของเจ้าหน้าที่ ขั้นตอนและกระบวนการดำเนินงาน
ของหน่วยงาน วัฒนธรรมขององค์กร รวมไปถึงผลจาก
การดำเนินงานของหน่วยงานต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
ผลการประเมิน จะมีคะแนนระหว่าง 0 – 100 คะแนน
โดยหากหน่วยงานที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับสูง
ก็จะสะท้อนภาพลักษณ์การดำเนินงานที่มีคุณธรรมและความโปร่งใส
ในด้านต่างๆ ของหน่วยงาน

ความเป็นมาและความสำคัญของ ITA

พ.ศ. 2552 – 2555

- ศึกษากรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
- ลงนาม MOU เพื่อพัฒนาเครื่องมือ
- ทดสอบเครื่องมือ
- พัฒนากลอบแนวคิด

พ.ศ. 2556

ดัชนีวัดความโปร่งใส
ของหน่วยงานภาครัฐ (TI)

การประเมินคุณธรรม
ในการดำเนินงาน (IA)

พ.ศ. 2557 ถึงปัจจุบัน

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน
ของหน่วยงานภาครัฐ
(Integrity and Transparency Assessment: ITA)

รัฐบาล

ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของระบบการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ โดยเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2559 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานเข้าร่วมรับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 – 2560

สภาขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศ

ได้มีมติเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2559 เห็นชอบรายงาน เรื่อง การปฏิรูปมาตรการเสริมสร้างระบบบริหารงานที่มีธรรมาภิบาลในภาครัฐ โดยมีสาระสำคัญส่วนหนึ่งว่า หน่วยงานภาครัฐจะต้องมีการประเมินตนเองผ่านโครงการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ และนำผลการประเมินไปวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อให้หน่วยงานนำไปปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานเกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชันขององค์กรให้มีความโปร่งใยิ่งขึ้น

กรอบการประเมิน ITA ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 (ต่อ)

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส
ในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ
Integrity and Transparency Assessment: ITA

ความโปร่งใส

- การให้เปิดเผย และเข้าถึงข้อมูล
 - การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง
 - การให้เปิดเผย และเข้าถึงข้อมูลของหน่วยงาน
- การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
 - การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
 - การจัดการเรื่องร้องเรียน

ความพร้อมรับผิด

- ความพร้อมรับผิด
 - ความพร้อมรับผิดในการปฏิบัติงาน
 - ความพร้อมรับผิดในการบริหารงาน
- * เจตจำนงสุจริต *
 - เจตจำนงสุจริตในการบริหารงาน

ความปลอดจากการทุจริต
ในการปฏิบัติงาน

- การถูกชี้มูลความผิด
- การทุจริตต่อหน้าที่
 - การรับสินบน
 - การใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการเอื้อประโยชน์
- * ความปลอดจากการทุจริตเชิงนโยบาย *
 - ความปลอดจากการทุจริตเชิงนโยบาย

วัฒนธรรมคุณธรรมในองค์กร

- การสร้างวัฒนธรรมสุจริตในหน่วยงาน
 - * การสืบทอดวัฒนธรรมสุจริต
 - * การไม่ทนต่อการทุจริต
 - * การอายและเกรงกลัวที่จะทุจริต
- การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน
 - การดำเนินการเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนในหน่วยงาน
- การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในหน่วยงาน
 - แผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
 - การตรวจสอบถ่วงดุลภายในหน่วยงาน

คุณธรรมการทำงานในหน่วยงาน

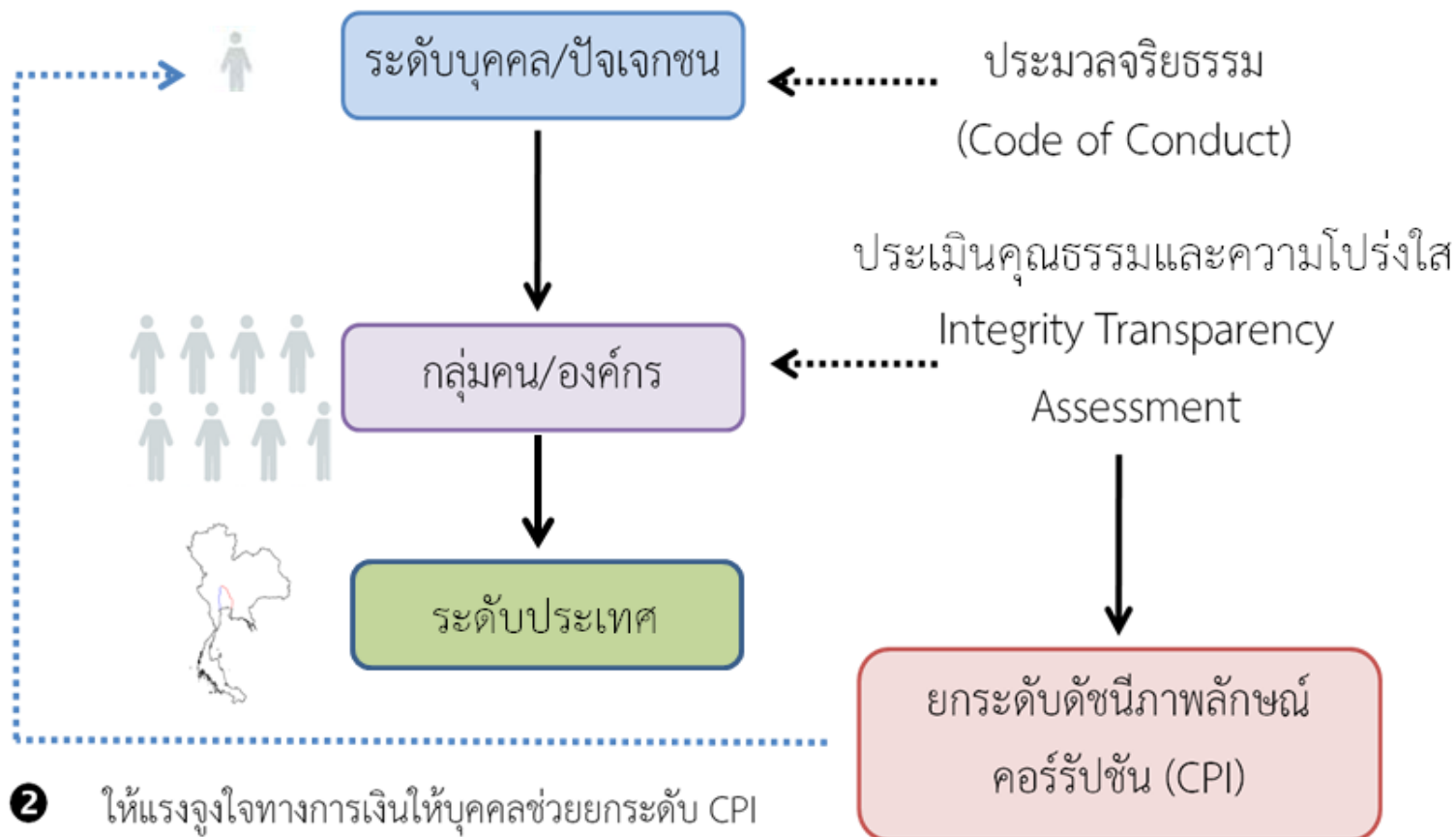
- มาตรฐานและคุณธรรมในการปฏิบัติงาน
 - มาตรฐานการปฏิบัติงาน
 - ความเป็นธรรมในการปฏิบัติงาน
- คุณธรรมในการบริหารงาน
 - การบริหารงานบุคคล
 - การบริหารงบประมาณ
 - คุณธรรมในการมอบหมายงาน
 - การบริหารสภาพแวดล้อมในการทำงาน

* เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2560 – 2564)

การประเมินผล: คุณธรรม จริยธรรม ความโปร่งใส

- ❶ พิจารณาพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคล
ประกอบการแต่งตั้ง เลื่อนตำแหน่ง ขึ้นเงินเดือน

ทฤษฎีของการเปลี่ยนแปลงด้วยตัวชี้วัด

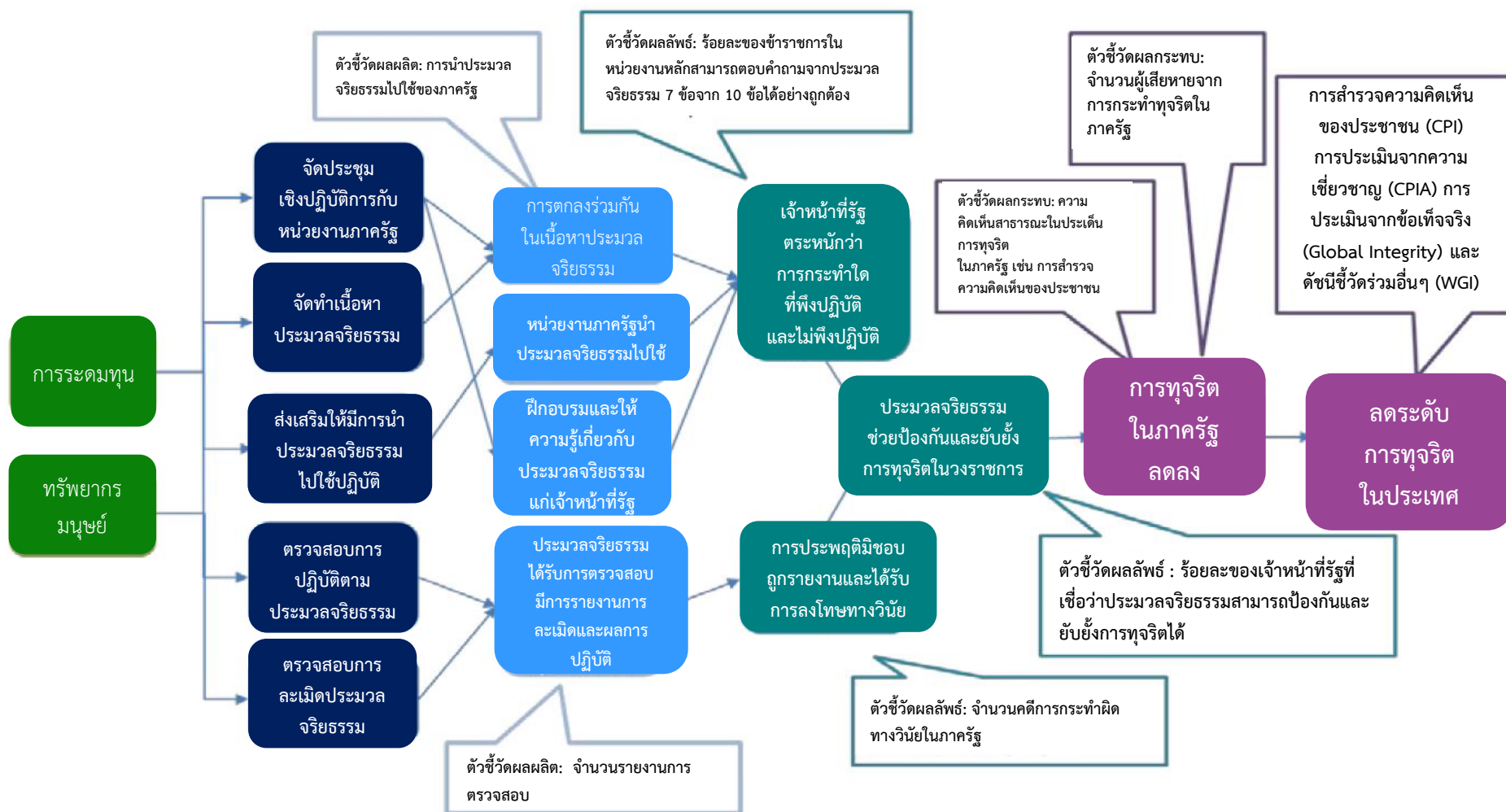
ปัจจัยการผลิต

กิจกรรม

ผลผลิต

ผลลัพธ์

ผลกระทบ

ขอขอบคุณ

ประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๒

ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

มาตรา ๑๔๗ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด เบียดบังทรัพย์สินนั้นเป็นของตน หรือเป็นของผู้อื่นโดยทุจริต หรือโดยทุจริตยอมให้ผู้อื่นเอาทรัพย์สินนั้นเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท

มาตรา ๑๔๘ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ ข่มขืนใจ หรือจู่ใจเพื่อให้บุคคลใดมอบให้หรือหามาให้ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือประหารชีวิต

มาตรา ๑๔๙ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดย มิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่า การนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือประหารชีวิต

มาตรา ๑๕๐ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน กระทำการหรือไม่กระทำ การอย่างใดในตำแหน่งโดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ซึ่งตนได้เรียก รับ หรือยอมจะรับไว้ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้ง เป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท

มาตรา ๑๕๑ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ เทศบาล สุขาภิบาลหรือเจ้าของทรัพย์สินนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท

มาตรา ๑๕๒ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการใด เข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น เนื่องด้วยกิจการนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท

มาตรา ๑๕๓ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่จ่ายทรัพย์สินจ่ายทรัพย์สินนั้นเกินกว่าที่ควรจ่ายเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท

มาตรา ๑๕๔ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่หรือแสดงว่าตนมีหน้าที่เรียกเก็บหรือตรวจสอบภาษีอากร ค่าธรรมเนียม หรือเงินอื่นใด โดยทุจริตเรียกเก็บหรือละเว้นไม่เรียกเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียม หรือเงินนั้น หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด เพื่อให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมนั้นไม่ต้องเสีย หรือเสียน้อยกว่าที่จะต้องเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท

มาตรา ๑๕๕ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่กำหนดราคาทรัพย์สินหรือสินค้าใดๆ เพื่อเรียกเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมตามกฎหมาย โดยทุจริตกำหนดราคาทรัพย์สินหรือสินค้านั้น เพื่อให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมนั้นไม่ต้องเสียหรือเสียน้อยกว่าที่จะต้องเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท

มาตรา ๑๕๖ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ตรวจสอบบัญชีตามกฎหมายโดยทุจริตแนะนำ หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด เพื่อให้มีการละเว้นการลงรายการในบัญชีลงรายการเท็จในบัญชี แก้ไขบัญชี หรือซ่อนเร้น หรือทำหลักฐานในการลงบัญชีอันจะเป็นผลให้การเสียภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมนั้นไม่ต้องเสีย หรือเสียน้อยกว่าที่จะต้องเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท

มาตรา ๑๕๗ ผู้ใดเป็นเจ้าของงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตต้อง ระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๕๘ ผู้ใดเป็นเจ้าของงาน ทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสียหรือ ทำให้สูญหายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์สินหรือเอกสารใด ๆ อันเป็นหน้าที่ของตนที่จะปกครอง หรือรักษาไว้ หรือยินยอมให้ผู้อื่นกระทำการเช่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกิน หนึ่งหมื่นสี่พันบาท

มาตรา ๑๕๙ ผู้ใดเป็นเจ้าของงาน มีหน้าที่ดูแล รักษาทรัพย์สินหรือเอกสารใด กระทำการ อันมิชอบด้วยหน้าที่ โดยถอน ทำให้เสียหาย ทำลายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ หรือโดยยินยอมให้ ผู้อื่นกระทำการเช่นนั้น ซึ่งตราหรือเครื่องหมายอันเจ้าพนักงานได้ประทับหรือหมายไว้ที่ทรัพย์สินหรือ เอกสารนั้นในการปฏิบัติการตามหน้าที่ เพื่อเป็นหลักฐานในการยึดหรือรักษาสິงนั้น ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๖๐ ผู้ใดเป็นเจ้าของงาน มีหน้าที่รักษาหรือใช้ดวงตราหรือรอยตราของ ราชการหรือของผู้อื่น กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ โดยใช้ดวงตราหรือรอยตรานั้น หรือโดย ยินยอมให้ผู้อื่นกระทำการเช่นนั้น ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๖๑ ผู้ใดเป็นเจ้าของงาน มีหน้าที่ทำเอกสาร กรอกรวบรวมความลงในเอกสาร หรือดูแลรักษาเอกสาร กระทำการปลอมเอกสารโดยอาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่นั้น ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๑๖๒ ผู้ใดเป็นเจ้าของงาน มีหน้าที่ทำเอกสาร รับเอกสารหรือกรอกรวบรวมความ ลงในเอกสาร กระทำการดังต่อไปนี้ในการปฏิบัติการตามหน้าที่

(๑) รับรองเป็นหลักฐานว่า ตนได้กระทำการอย่างใดขึ้นหรือว่าการอย่างใดได้กระทำ ต่อหน้าตนอันเป็นความเท็จ

(๒) รับรองเป็นหลักฐานว่า ได้มีการแจ้งซึ่งข้อความอันมิได้มีการแจ้ง

(๓) ละเว้นไม่จดข้อความซึ่งตนมีหน้าที่ต้องรับจด หรือจดเปลี่ยนแปลงข้อความ เช่นว่านั้น หรือ

(๔) รับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้น มุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นความเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

มาตรา ๑๖๓ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ในการไปรษณีย์ โทรเลขหรือโทรศัพท์ กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) เปิด หรือยอมให้ผู้อื่นเปิดจดหมายหรือสิ่งอื่นที่ส่งทางไปรษณีย์หรือโทรเลข
 - (๒) ทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้สูญหาย หรือยอมให้ผู้อื่นทำให้เสียหาย ทำลาย หรือทำให้สูญหาย ซึ่งจดหมายหรือสิ่งอื่นที่ส่งทางไปรษณีย์หรือโทรเลข
 - (๓) กัก ส่งให้ผิดทาง หรือส่งให้แก่บุคคลซึ่งรู้ว่ามีใช้เป็นผู้ควรรับซึ่งจดหมาย หรือสิ่งอื่นที่ส่งทางไปรษณีย์หรือโทรเลข หรือ
 - (๔) เปิดเผยข้อความที่ส่งทางไปรษณีย์ ทางโทรเลขหรือทางโทรศัพท์
- ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๖๔ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน รู้หรืออาจรู้ความลับในราชการ กระทำโดยประการใด ๆ อันมิชอบด้วยหน้าที่ ให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๖๕ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือคำสั่ง ซึ่งได้สั่งเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย บังคับหรือขัดขวางมิให้การเป็นไปตามกฎหมายหรือคำสั่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๖๖ ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน ละทิ้งงานหรือกระทำการอย่างใด ๆ เพื่อให้งานหยุดชะงักหรือเสียหาย โดยร่วมกระทำการเช่นนั้นด้วยกันตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดนั้นได้กระทำลงเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายแผ่นดิน เพื่อบังคับรัฐบาลหรือเพื่อข่มขู่ประชาชน ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระราชบัญญัติ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พ.ศ. ๒๕๕๒

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๒

เป็นปีที่ ๕๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๒”

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้ “การเสนอราคา” หมายความว่า การยื่นข้อเสนอเพื่อเป็นผู้มีสิทธิทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐอันเกี่ยวกับการซื้อ การจ้าง การแลกเปลี่ยน การเช่า การจำหน่ายทรัพย์สิน การได้รับสัมปทานหรือการได้รับสิทธิใด ๆ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือหน่วยงานอื่นใดที่ดำเนินกิจการของรัฐตามกฎหมายและได้รับเงินอุดหนุนหรือเงินหรือทรัพย์สินลงทุจากรัฐ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่า

(๑) นายกรัฐมนตรี

(๒) รัฐมนตรี

(๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔) สมาชิกวุฒิสภา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๕) ข้าราชการการเมืองอื่นนอกจาก (๑) และ (๒) ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง

(๖) ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา

(๗) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น

“คณะกรรมการ ป.ป.ช.” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

มาตรา ๔ ผู้ใดตกลงร่วมกันในการเสนอราคา เพื่อวัตถุประสงค์ที่จะให้ประโยชน์แก่ผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้มีสิทธิทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ โดยหลีกเลี่ยงการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม หรือโดยการกีดกันมิให้มีการเสนอสินค้าหรือบริการอื่นต่อหน่วยงานของรัฐ หรือโดยการเอาเปรียบแก่หน่วยงานของรัฐอันมิใช่เป็นไปในทางการประกอบธุรกิจปกติ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสามปี และปรับร้อยละห้าสิบของจำนวนเงินที่มีการเสนอราคาสูงสุดในระหว่างผู้ร่วมกระทำความผิดนั้น หรือของจำนวนเงินที่มีการทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐแล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า

ผู้ใดเป็นธุระในการชักชวนให้ผู้อื่นร่วมตกลงกันในการกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง ผู้นั้นต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๕ ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้เงินหรือทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ผู้อื่นเพื่อประโยชน์ในการเสนอราคา โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะจูงใจให้ผู้นั้นร่วมดำเนินการใด ๆ อันเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้มีสิทธิทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ หรือเพื่อจูงใจให้ผู้นั้นทำการเสนอราคาสูงหรือต่ำจนเห็นได้ชัดว่าไม่เป็นไปตามลักษณะสินค้า บริการ หรือสิทธิที่จะได้รับ หรือเพื่อจูงใจให้ผู้นั้นไม่เข้าร่วมในการเสนอราคาหรือถอนการเสนอราคา ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับร้อยละห้าสิบของจำนวนเงินที่มีการเสนอราคาสูงสุดในระหว่างผู้ร่วมกระทำความผิดนั้นหรือของจำนวนเงินที่มีการทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐแล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า

ผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับเงินหรือทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด เพื่อกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นผู้ร่วมกระทำความผิดด้วย

มาตรา ๖ ผู้ใดข่มขืนใจผู้อื่นให้จำยอมร่วมดำเนินการใด ๆ ในการเสนอราคา หรือไม่เข้าร่วมในการเสนอราคา หรือถอนการเสนอราคา หรือต้องทำการเสนอราคาตามที่กำหนดโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ ให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ชื่อเสียง หรือทรัพย์สินของผู้ถูกขู่เข็ญหรือบุคคลที่สาม จนผู้ถูกข่มขืนใจยอมเช่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับร้อยละห้าสิบของจำนวนเงินที่มีการเสนอราคาสูงสุดในระหว่างผู้ร่วมกระทำความผิดนั้น หรือของจำนวนเงินที่มีการทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐแล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า

มาตรา ๗ ผู้ใดใช้อุบายหลอกลวงหรือกระทำการโดยวิธีอื่นใดเป็นเหตุให้ผู้อื่นไม่มีโอกาสเข้าทำการเสนอราคาอย่างเป็นธรรมหรือให้มีการเสนอราคาโดยหลงผิด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี และปรับร้อยละห้าสิบของจำนวนเงินที่มีการเสนอราคาสูงสุดระหว่างผู้ร่วมกระทำความผิดนั้น หรือของจำนวนเงินที่มีการทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐแล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า

มาตรา ๘ ผู้ใดโดยทุจริตทำการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐโดยรู้ว่าราคาที่เสนอนั้นต่ำมากเกินกว่าปกติจนเห็นได้ชัดว่าไม่เป็นไปตามลักษณะสินค้าหรือบริการ หรือเสนอผลประโยชน์ตอบแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐสูงกว่าความเป็นจริงตามสิทธิที่จะได้รับ โดยมีวัตถุประสงค์เป็นการกีดกันการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรมและการกระทำเช่นนั้น เป็นเหตุให้ผู้ไม่สามารถปฏิบัติให้ถูกต้องตามสัญญาได้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสามปี และปรับร้อยละห้าสิบของจำนวนเงินที่มีการเสนอราคา หรือของจำนวนเงินที่มีการทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐแล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า

ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติให้ถูกต้องตามสัญญาได้ตามวรรคหนึ่ง เป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐต้องรับภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในการดำเนินการให้แล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์ของสัญญาดังกล่าว ผู้กระทำความผิดต้องชดเชยค่าใช้จ่ายให้แก่หน่วยงานของรัฐนั้นด้วย

ในการพิจารณาความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ ถ้ามีการร้องขอให้ศาลพิจารณากำหนดค่าใช้จ่ายที่รัฐต้องรับภาระเพิ่มขึ้นให้แก่หน่วยงานของรัฐตามวรรคสองด้วย

มาตรา ๙ ในกรณีที่การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เป็นไปเพื่อประโยชน์ของนิติบุคคลใด ให้ถือว่าหุ้นส่วนผู้จัดการ กรรมการผู้จัดการ ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการดำเนินงานในกิจการของนิติบุคคลนั้น หรือผู้ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลในเรื่องนั้น เป็นตัวการร่วมในการกระทำความผิดด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนรู้เห็นในการกระทำความผิดนั้น

มาตรา ๑๐ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐผู้ใดซึ่งมีอำนาจหรือหน้าที่ในการอนุมัติ การพิจารณาหรือการดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเสนอราคาครั้งใด รู้หรือมีพฤติการณ์ปรากฏแจ้งชัดว่าควรรู้ว่าการเสนอราคาในครั้งนั้นมีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ละเว้นไม่ดำเนินการเพื่อให้มีการยกเลิกการดำเนินการเกี่ยวกับการเสนอราคาในครั้งนั้น มีความผิดฐานกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

มาตรา ๑๑ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐผู้ใด หรือผู้ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานของรัฐผู้ใด โดยทุจริตทำการออกแบบ กำหนดราคา กำหนดเงื่อนไข หรือกำหนดผลประโยชน์ตอบแทน อันเป็นมาตรฐานในการเสนอราคาโดยมุ่งหมายมิให้มีการแข่งขันในการ

เสนอราคาอย่างเป็นธรรม หรือเพื่อช่วยเหลือให้ผู้เสนอราคารายใดได้มีสิทธิเข้าทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐโดยไม่เป็นธรรม หรือเพื่อกีดกันผู้เสนอราคารายใดมิให้มีโอกาสเข้าแข่งขันในการเสนอราคาอย่างเป็นธรรม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

มาตรา ๑๒ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกระทำการใด ๆ โดยมุ่งหมายมิให้มีการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม เพื่อเอื้ออำนวยแก่ผู้เข้าทำการเสนอราคารายใดให้เป็นผู้มีสิทธิทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ มีความผิดฐานกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

มาตรา ๑๓ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือกรรมการหรืออนุกรรมการในหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีใช่เป็นเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐผู้ใด กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกระทำการใด ๆ ต่อเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐซึ่งมีอำนาจหรือหน้าที่ในการอนุมัติ การพิจารณา หรือการดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเสนอราคาเพื่อจงใจหรือทำให้จ่ายอมต้องยอมรับการเสนอราคาที่มีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดฐานกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

มาตรา ๑๔ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่มิพพฤติการณ์ปรากฏแก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือมีการกล่าวหา ร้องเรียนว่าการดำเนินการซื้อ การจ้าง การแลกเปลี่ยน การเช่า การจำหน่ายทรัพย์สิน การได้รับสัมปทานหรือการได้รับสิทธิใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐครั้งใดมีการกระทำอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำการสอบสวนข้อเท็จจริงโดยเร็ว และถ้าเห็นว่ามิมูลให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการกับผู้นั้นตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๒) ในกรณีที่บุคคลอื่นนอกจากบุคคลตาม (๑) ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการกล่าวโทษบุคคลนั้นต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีต่อไป ในการดำเนินการของพนักงานสอบสวนให้ถือรายงานการสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหลัก

(๓) ในกรณีที่การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตาม (๑) และบุคคลอื่นที่ลักษณะคดีมีความเกี่ยวเนื่องเป็นความผิดเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน ถ้าคณะกรรมการ

ป.ป.ช. เห็นสมควรดำเนินการสอบสวนเพื่อดำเนินคดีกับบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในคราวเดียวกัน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินการสอบสวนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด และเมื่อดำเนินการเสร็จให้ส่งรายงานเอกสารและความเห็นไปยังสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการให้มีการฟ้องคดีในศาลซึ่งมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีสำหรับผู้ที่กระทำความผิดนั้น โดยให้ถือว่ารายงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการกระทำความผิดดังกล่าวสมควรให้ดำเนินการสอบสวนโดยพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งผลการสอบสวนข้อเท็จจริงไปยังพนักงานสอบสวนเพื่อเป็นผู้ดำเนินคดีต่อไป

การดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่เป็นการตัดสิทธิผู้เสียหายหรือหน่วยงานของรัฐที่เสียหายจากการกระทำความผิดในการเสนอราคา ในการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๕ ในการสอบสวนเพื่อดำเนินคดีอาญาแก่ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ

(๒) มีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ ปฏิบัติการทั้งหลายอันจำเป็นแก่การรวบรวมพยานหลักฐานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้อภัยค่าเพื่อประโยชน์ในการสอบสวน

(๓) ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อเข้าไปในเคหสถาน สถานที่ทำการ หรือสถานที่อื่นใด รวมทั้งยานพาหนะของบุคคลใด ๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาที่มีการประกอบกิจการเพื่อตรวจสอบ ค้น ยึด หรืออายัด เอกสาร ทรัพย์สิน หรือพยานหลักฐานอื่นใดซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ไต่สวนข้อเท็จจริง และหากยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในเวลาดังกล่าวให้สามารถดำเนินการต่อไปได้จนกว่าจะแล้วเสร็จ

(๔) ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อให้มีการจับและควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งระหว่างการไต่สวนข้อเท็จจริงปรากฏว่าเป็นผู้กระทำความผิดหรือเป็นผู้ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติว่าข้อกล่าวหาไม่มูล เพื่อส่งตัวไปยังสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินการต่อไป

(๕) ขอให้เจ้าพนักงานตำรวจหรือพนักงานสอบสวนดำเนินการตามหมายของศาลที่ออกตาม (๓) หรือ (๔)

(๖) กำหนดระเบียบโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาเกี่ยวกับการสืบสวนและสอบสวนการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และการประสานงานในการดำเนินคดีระหว่างคณะกรรมการ ป.ป.ช. พนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้ประธานกรรมการและกรรมการ
ป.ป.ช. เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ และมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงาน
สอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และเพื่อประโยชน์ในการสอบสวนให้
คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามอำนาจ
หน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ให้อนุกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่
ได้รับแต่งตั้งเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงานการสอบสวนให้สำนักงานอัยการ
สูงสุดดำเนินคดีต่อไป การดำเนินการเกี่ยวกับการสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการตาม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้ถือว่าบทบัญญัติที่กำหนดเป็นอำนาจหน้าที่ของ
พนักงานสอบสวน ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นอำนาจหน้าที่ของ
คณะกรรมการ ป.ป.ช.

มาตรา ๑๖ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ในการจัดหาสินค้าและบริการไม่ว่าด้วยวิธีการจัดซื้อหรือการจัดจ้างหรือวิธีอื่นใดของหน่วยงานของรัฐทุกแห่งนั้นเป็นการดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณเงินกู้ เงินช่วยเหลือ หรือรายได้ของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นเงินของแผ่นดิน รวมทั้งการที่รัฐให้สิทธิในการดำเนินกิจการบางอย่างโดยการให้สัมปทานอนุญาตหรือกรณีอื่นใดในลักษณะเดียวกันก็เป็นการดำเนินการเพื่อประโยชน์สาธารณะอันเป็นกิจการของรัฐ ฉะนั้น การจัดหาสินค้าและบริการรวมทั้งการให้สิทธิดังกล่าว จึงต้องกระทำอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม และมีการแข่งขันกันอย่างเสรีเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่รัฐ แต่เนื่องจากการดำเนินการที่ผ่านมา มีการกระทำในลักษณะการสมยอมในการเสนอราคาและมีพฤติการณ์ต่าง ๆ อันทำให้มิได้มีการแข่งขันกันเสนอประโยชน์สูงสุดให้แก่หน่วยงานของรัฐอย่างแท้จริงและเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติ นอกจากนี้ ในบางกรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐก็มีส่วนร่วมหรือมีส่วนสนับสนุนในการทำความผิด หรือละเว้นไม่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ อันมีผลทำให้ปัญหาในเรื่องนี้ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น จึงสมควรกำหนดให้การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดเพื่อเป็นการปราบปรามการกระทำในลักษณะดังกล่าว รวมทั้งกำหนดลักษณะความผิดและกลไกในการดำเนินการเอาผิดกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้การปราบปรามดังกล่าวมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

วดิน/แก้ไข

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๓

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
พ.ศ. ๒๕๔๒
(แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๐ และฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๔*)

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่ง หรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ และให้หมายความรวมถึงกรรมการ อุนก รมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ และบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางการปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐ

หมวด ๔

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม

มาตรา ๑๐๐ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดดำเนินการดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจ กำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี
- (๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี
- (๓) รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือ ทางอ้อม หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว
- (๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของ หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการหรือกระทบความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่
คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้นำบทบัญญัติในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคสอง โดยให้
ถือว่าดำเนินการของคู่สมรสดังกล่าว เป็นการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

/ มาตรา ๑๐๑...

มาตรา ๑๐๑ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มาใช้บังคับกับการดำเนินกิจการของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีโดยอนุโลม เว้นแต่การเป็นผู้ถือหุ้นไม่เกินร้อยละห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ในบริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งมีใช้บริษัทที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐๐ (๒) ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

มาตรา ๑๐๒ บทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มิให้นำมาใช้บังคับกับการดำเนินกิจการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งหน่วยงานที่มีอำนาจ กำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบการดำเนินงานของบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดที่หน่วยงานของรัฐถือหุ้นหรือเข้าร่วมทุน

มาตรา ๑๐๓ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๐๓/๑ บรรดาความผิดที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ ให้ถือเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย

มาตรา ๑๒๒ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มาตรา ๑๐๑ หรือมาตรา ๑๐๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กรณีความผิดตามมาตรา ๑๐๐ วรรคสาม หากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดพิสูจน์ได้ว่า ตน มิได้รู้เห็นยินยอมด้วยในการที่คู่สมรสของตนดำเนินกิจการตามมาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่ง ให้ถือว่าผู้นั้นไม่มีความผิด

มาตรา ๑๒๓ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใด ในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๒๓/๑ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๓)

พ.ศ. ๒๕๕๘

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

เป็นปีที่ ๗๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มบทนิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ” และ “เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ” ระหว่างบทนิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” และคำว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

“เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ” หมายความว่า ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งด้านนิติบัญญัติ บริหาร ปกครอง หรือตุลาการ ของรัฐต่างประเทศ และบุคคลใด ๆ ซึ่งปฏิบัติงานเกี่ยวกับหน้าที่ราชการให้แก่ รัฐต่างประเทศ รวมทั้งการปฏิบัติหน้าที่สำหรับหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ไม่ว่า โดยการแต่งตั้งหรือเลือกตั้ง มีตำแหน่งประจำหรือชั่วคราว และได้รับเงินเดือนหรือค่าตอบแทนอื่นหรือไม่ก็ตาม

“เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ” หมายความว่า ผู้ปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากองค์การระหว่างประเทศให้ปฏิบัติงานในนามขององค์การระหว่างประเทศนั้น”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๔/๑) และ (๔/๒) ของมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

“(๔/๑) ใต้สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ และเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ หรือบุคคลใด กระทำความผิดตามมาตรา ๑๒๓/๒ มาตรา ๑๒๓/๓ มาตรา ๑๒๓/๔ และมาตรา ๑๒๓/๕

(๔/๒) ใต้สวนและวินิจฉัยการกระทำความผิดที่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งได้ กระทำลงนอกราชอาณาจักรไทย ทั้งนี้ การประสานความร่วมมือเพื่อประโยชน์แห่งการใต้สวนและ วินิจฉัยให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๑๔/๑) ของมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

“(๑๔/๑) ดำเนินการตามคำร้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศในคดีทุจริตที่ผู้ประสานงานกลาง ตามกฎหมายว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในช่องทางอาญาส่งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการ หรือพิจารณาให้ความช่วยเหลือกับต่างประเทศในคดีทุจริตซึ่งมิใช่คำร้องขอความช่วยเหลือตามกฎหมาย ว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในช่องทางอาญา”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“การใต้สวนข้อเท็จจริง หรือการตรวจสอบตาม (๑) (๒) (๓) (๔) (๔/๑) (๔/๒) และ (๖) คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมอบหมายให้พนักงานใต้สวนเป็นผู้รับผิดชอบสำนวนเพื่อดำเนินการแทนก็ได้ แล้วรายงานต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาวินิจฉัยต่อไป ทั้งนี้ การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานใต้สวน ดังกล่าวให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๓/๑) ของมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

“(๓/๑) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ โดยทำข้อตกลงกับหัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อมอบหมายเจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน หรือเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความจำเป็น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในวรรคสามของมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ มาใช้บังคับกับการแสดง การยื่น การรับบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และการตรวจสอบความถูกต้อง และความมืออยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความใน (๑) ของวรรคสองของมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๑) ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับสูง ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่งและวรรคสี่ มาใช้บังคับกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินโดยอนุโลม”

มาตรา ๑๐ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๖) ของวรรคหนึ่งของมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

“(๖) มีกรณีที่ต้องดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงตามมาตรา ๙๙/๑”

มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗๔/๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗๔/๑ ในการดำเนินคดีอาญาตามหมวดนี้ ถ้าผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีไปในระหว่างถูกดำเนินคดีหรือระหว่างการพิจารณาของศาล มิให้นำระยะเวลาที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ และเมื่อได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำเลย ถ้าจำเลยหลบหนีไปในระหว่างต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ มิให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๘ มาใช้บังคับ”

มาตรา ๑๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด ๘/๑ การดำเนินคดีอาญาเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ
เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ และเอกชน มาตรา ๙๙/๑ มาตรา ๙๙/๒ มาตรา ๙๙/๓
มาตรา ๙๙/๔ มาตรา ๙๙/๕ มาตรา ๙๙/๖ และมาตรา ๙๙/๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

“หมวด ๘/๑

การดำเนินคดีอาญาเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ
เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ และเอกชน

มาตรา ๙๙/๑ การกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ
และบุคคลใด ว่ากระทำความผิดตามมาตรา ๑๒๓/๒ มาตรา ๑๒๓/๓ มาตรา ๑๒๓/๔ และมาตรา ๑๒๓/๕
ให้กล่าวหาต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

การกล่าวหาตามวรรคหนึ่งจะทำได้ด้วยวาจาหรือทำเป็นหนังสือก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่
คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๙๙/๒ คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจไม่รับหรือยกเรื่องกล่าวหาที่มีลักษณะดังต่อไปนี้
ขึ้นพิจารณาก็ได้

(๑) เรื่องที่ไม่ระบุฐานหลักฐานหรือไม่ปรากฏพฤติการณ์แห่งการกระทำชัดเจนเพียงพอ
ที่จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงได้

(๒) เรื่องที่ล่วงเลยมาแล้วเกินห้าปีนับแต่วันเกิดเหตุจนถึงวันที่มีการกล่าวหา และเป็นเรื่องที่ไม่
อาจหาพยานหลักฐานเพียงพอที่จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้

(๓) เรื่องที่เป็นการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ
และบุคคลใดซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการดำเนินการต่อผู้ถูกกล่าวหาตามกฎหมายอื่นเสร็จสิ้น
และเป็นไปโดยชอบแล้ว และไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการดำเนินการนั้นไม่เที่ยงธรรม

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยคำว่า “ศาล” ให้หมายความรวมถึง
ศาลในต่างประเทศด้วย

มาตรา ๙๙/๓ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับคำกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ
เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ และบุคคลใดตามมาตรา ๙๙/๑ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่า
เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ และบุคคลใดกระทำความผิด

ตามมาตรา ๑๒๓/๒ มาตรา ๑๒๓/๓ มาตรา ๑๒๓/๔ และมาตรา ๑๒๓/๕ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามหมวด ๔ การไต่สวนข้อเท็จจริง

มาตรา ๙๙/๔ ในกรณีที่ผู้เสียหายได้ร้องทุกข์หรือมีผู้กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ และบุคคลใด อันเนื่องมาจากได้กระทำการตามมาตรา ๙๙/๓ ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่มีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษเพื่อจะดำเนินการตามบทบัญญัติในหมวดนี้ ในการนี้ หากคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่าเรื่องดังกล่าวมิใช่กรณีตามมาตรา ๙๙/๓ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องกลับไปยังพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาต่อไป

มาตรา ๙๙/๕ ในกรณีที่มีการควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาไว้ในอำนาจของศาลเนื่องจากการจับผู้ถูกกล่าวหาไว้ระหว่างดำเนินคดีตามมาตรา ๙๙/๔ ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจขอให้ศาลควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาไว้ได้ต่อไป และให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบเพื่อดำเนินคดีต่อไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยไม่ต้องส่งเรื่องมาให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการ

กรณีที่พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ถูกกล่าวหา ให้รายงานให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ กรณีดังกล่าวคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจเรียกสำนวนการสอบสวนพร้อมพยานหลักฐานและเอกสารที่เกี่ยวข้องจากพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการมาพิจารณาหรือไต่สวนข้อเท็จจริงใหม่ก็ได้

การดำเนินการของพนักงานสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ย่อมไม่ตัดอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงเอง หรือมอบหมายให้พนักงานไต่สวนเข้าร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวนก็ได้

มาตรา ๙๙/๖ ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาเห็นสมควร อาจส่งเรื่องที่มีการกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ และบุคคลใดว่ากระทำความผิดตามมาตรา ๑๒๓/๒ มาตรา ๑๒๓/๓ มาตรา ๑๒๓/๔ และมาตรา ๑๒๓/๕ ที่อยู่ระหว่างดำเนินการให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาต่อไปก็ได้

มาตรา ๙๙/๗ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนข้อเท็จจริงแล้วมีมติว่าข้อกล่าวหาใดไม่มีมูลให้ข้อกล่าวหาอันเป็นอันตกไป ข้อกล่าวหาใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่ามีมูลความผิดทางอาญาให้ดำเนินการตามมาตรา ๙๗ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙๘ และมาตรา ๙๘/๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๑๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๒๓/๒ มาตรา ๑๒๓/๓ มาตรา ๑๒๓/๔ มาตรา ๑๒๓/๕ มาตรา ๑๒๓/๖ มาตรา ๑๒๓/๗ และมาตรา ๑๒๓/๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

“มาตรา ๑๒๓/๒ ผู้ใดเป็นเจ้าของหน้าที่ของรัฐ เจ้าของหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าของหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบเพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต

มาตรา ๑๒๓/๓ ผู้ใดเป็นเจ้าของหน้าที่ของรัฐ เจ้าของหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าของหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง โดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดซึ่งตนได้เรียก รับ หรือยอมจะรับไว้ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งในตำแหน่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

มาตรา ๑๒๓/๔ ผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นเป็นการตอบแทนในการที่จะจงใจหรือได้จงใจ เจ้าของหน้าที่ของรัฐ เจ้าของหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าของหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ โดยวิธีอื่นทุจริตหรือผิดกฎหมายหรือโดยอิทธิพลของตน ให้กระทำการหรือไม่กระทำการในหน้าที่อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๒๓/๕ ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าของหน้าที่ของรัฐ เจ้าของหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าของหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ เพื่อจงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับนิติบุคคลใดและกระทำไปเพื่อประโยชน์ของนิติบุคคลนั้น โดยนิติบุคคลดังกล่าวไม่มีมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดนั้น นิติบุคคลนั้นมีความผิดตามมาตรานี้ และต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งเท่าแต่ไม่เกินสองเท่าของค่าเสียหายที่เกิดขึ้นหรือประโยชน์ที่ได้รับ

บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับนิติบุคคลตามวรรคสอง ให้หมายความถึง ลูกจ้าง ตัวแทน บริษัท ในเครือ หรือบุคคลใดซึ่งกระทำการเพื่อหรือในนามของนิติบุคคลนั้น ไม่ว่าจะมียอำนาจหน้าที่ในการนั้นหรือไม่ก็ตาม

มาตรา ๑๒๓/๖ ในการริบทรัพย์สินเนื่องจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ นอกจากศาลจะมีอำนาจริบทรัพย์สินตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบทรัพย์สินดังต่อไปนี้ด้วย เว้นแต่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด

(๑) ทรัพย์สินที่บุคคลได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด

(๒) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการกระทำความผิด หรือจากการเป็นผู้ใช้ ผู้สนับสนุน หรือผู้โฆษณาหรือประกาศให้ผู้อื่นกระทำความผิด

(๓) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอนด้วยประการใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) หรือ (๒)

(๔) ประโยชน์อื่นใดอันเกิดจากทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๒) หรือ (๓)

ในการที่ศาลจะมีคำสั่งริบทรัพย์สินตาม (๑) ของวรรคหนึ่ง ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์ และความร้ายแรงแห่งการกระทำความผิด รวมทั้งโอกาสที่จะนำทรัพย์สินนั้นไปใช้ในการกระทำความผิดอีก

ในกรณีที่ศาลเห็นว่ามิใช่วิธีการอื่นที่ทำให้บุคคลไม่สามารถใช้ทรัพย์สินตาม (๑) ของวรรคหนึ่ง ในการกระทำความผิดได้อีกต่อไป ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ดำเนินการตามวิธีการดังกล่าวแทนการริบทรัพย์สิน

หากการดำเนินการตามวรรคสามไม่เป็นผล ศาลจะมีคำสั่งริบทรัพย์สินนั้นในภายหลังก็ได้

มาตรา ๑๒๓/๗ บรรดาทรัพย์สินดังต่อไปนี้ให้ริบเสียทั้งสิ้น เว้นแต่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด

(๑) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่

(๒) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้มาจากการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

(๓) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศได้มาจากการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๒๓/๒ หรือมาตรา ๑๒๓/๓ หรือความผิดในลักษณะเดียวกันตามกฎหมายอื่น

(๔) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่ได้ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ เพื่อจูงใจบุคคลให้กระทำความผิด หรือเพื่อเป็นรางวัลในการที่บุคคลได้กระทำความผิด

(๕) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอนด้วยประการใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔)

(๖) ประโยชน์อื่นใดอันเกิดจากทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๕)

มาตรา ๑๒๓/๘ เมื่อความปรากฏแก่ศาลเอง หรือความปรากฏตามคำขอของโจทก์ว่าสิ่งที่ศาลสั่งริบ ตามมาตรา ๑๒๓/๖ (๒) (๓) หรือ (๔) หรือมาตรา ๑๒๓/๗ เป็นสิ่งที่โดยสภาพไม่สามารถส่งมอบ ได้สูญหาย หรือไม่สามารถติดตามเอาคืนได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด หรือได้มีการนำสิ่งนั้นไปรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่น หรือได้มีการจำหน่าย จ่าย โอนสิ่งนั้น หรือการติดตามเอาคืนจะกระทำได้โดยยากเกินสมควร หรือมีเหตุ สมควรประการอื่น ศาลอาจกำหนดมูลค่าของสิ่งนั้นโดยคำนึงถึงราคาท้องตลาดของสิ่งนั้นในวันที่ศาลมี คำพิพากษาและสั่งให้ผู้ที่ศาลสั่งให้ส่งสิ่งที่ริบชำระเงินหรือสั่งให้ริบทรัพย์สินอื่นของผู้กระทำความผิด ตามมูลค่างกล่าวภายในเวลาที่ศาลกำหนด

การกำหนดมูลค่าของสิ่งที่ศาลสั่งริบตามวรรคหนึ่งในกรณีที่มีการนำไปรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่น หรือการกำหนดมูลค่าของสิ่งนั้นในกรณีมูลค่าของทรัพย์สินที่ได้มาแทนต่ำกว่าการนำไปรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่น ในวันที่มีการจำหน่าย จ่าย โอนสิ่งนั้น ให้ศาลกำหนดโดยคำนึงถึงสัดส่วนของทรัพย์สินที่มีการรวม เข้าด้วยกันนั้น หรือมูลค่าของทรัพย์สินที่ได้มาแทนสิ่งนั้นแล้วแต่กรณี

ในการสั่งให้ผู้ที่ศาลให้ส่งสิ่งที่ริบชำระเงินตามวรรคสอง ศาลจะกำหนดให้ผู้นั้นชำระเงินทั้งหมด ในคราวเดียว หรือจะให้ผ่อนชำระก็ได้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและเป็นธรรมแก่กรณี

ผู้ที่ศาลสั่งให้ส่งสิ่งที่ริบซึ่งไม่ชำระเงินหรือชำระไม่ครบถ้วนตามจำนวนและภายในระยะเวลา ที่ศาลกำหนด ต้องเสียดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดตามอัตราที่กฎหมายกำหนด

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สินเนื่องจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ แต่คำพิพากษายังไม่ถึงที่สุด ให้เลขาธิการมีอำนาจเก็บรักษาและจัดการทรัพย์สินดังกล่าว จนกว่าคดีถึงที่สุด หรือศาลมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ และวิธีการในการเก็บรักษาและจัดการ ทรัพย์สินให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คือ ด้วยประเทศไทย ได้ให้สัตยาบันร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (United Nations Convention against Corruption : UNCAC) เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๔ และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔ อันก่อให้เกิดหน้าที่ในการปฏิบัติตามพันธกรณีอนุสัญญาดังกล่าวหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายภายในของประเทศไทยเพื่ออนุวัติการตามอนุสัญญา ซึ่งเป็นมาตรฐานสากล อีกทั้งในขณะนี้ประเทศไทยอยู่ระหว่างการเป็นผู้ถูกประเมินและติดตามผลการปฏิบัติตามอนุสัญญา การที่ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเพื่ออนุวัติการตามพันธกรณีอนุสัญญาดังกล่าวก่อให้เกิดผลเสียต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทยในเรื่องความพยายามและความจริงจังในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายภายในเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตรวมถึงการแก้ไขปัญหาการทุจริตภายในประเทศ จึงมีความจำเป็นต้องแก้ไขกฎหมายเพื่ออนุวัติการตามพันธกรณีอนุสัญญาดังกล่าว โดยเฉพาะในเรื่องการกำหนดความผิดการให้หรือรับสินบนที่เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศและเจ้าหน้าที่ขององค์กรระหว่างประเทศ การกำหนดอายุความในกรณีหลบหนีและอายุความล่วงเลยการลงโทษการกำหนดการริบทรัพย์สินในคดีทุจริตให้เป็นไปตามหลักการริบทรัพย์สินตามมูลค่า อีกทั้งยังเป็นการสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการปฏิรูปประเทศตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ในการแก้ไขกฎหมายเพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตมีกลไกในการจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเนื่องจากการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่ออนุวัติการตามพันธกรณีอนุสัญญาดังกล่าวถือเป็นอาชญากรรมที่มีลักษณะพิเศษ จึงควรบัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นการเฉพาะ เพื่อเป็นหลักประกันความเป็นอิสระและความเชี่ยวชาญของหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน และเป็นหลักประกันมิให้เกิดการกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น นอกจากนี้สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินให้ถูกต้อง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม

การทุจริตแห่งชาติ

เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา

ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๓

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ คณะกรรมการป้องกันและปราบปราม

การทุจริตแห่งชาติ จึงกำหนดหลักเกณฑ์และจำนวนสินทรัพย์หรือประโยชน์อื่นใดที่เจ้าหน้าที่ของ

รัฐจะรับจากบุคคลได้โดยธรรมจรรยา ไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการ

ทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่

ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๓”

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เป็นต้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา” หมายความว่า การรับ

ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติหรือจากบุคคลที่ให้กับในโอกาสต่าง ๆ โดยปกติตาม

ขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือวัฒนธรรม หรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม

“ญาติ” หมายความว่า ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน พี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมบิดา

หรือมารดาเดียวกัน ลุง ป้า น้า อา คู่สมรส ผู้บุพการีหรือผู้สืบสันดานของคู่สมรส บุตรบุญธรรม

หรือผู้รับบุตรบุญธรรม

“ประโยชน์อื่นใด” หมายความว่า สิ่งที่มีมูลค่า ได้แก่ การลดราคา การรับความ

บันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๔ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล

นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับ ที่ออกโดยอาศัย

อำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยา

ตามที่กำหนดไว้ในประกาศนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๕ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาได้

ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๑) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติซึ่งให้โดยเสนหาตามจำนวนที่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานเหมาะสมตามฐานะรูป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๒) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติมีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาสไม่เกินสามพันบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๓) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่การให้นั้นเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๖ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากต่างประเทศ ซึ่งผู้ให้มิได้ระบุให้เป็นของส่วนตัวหรือมีราคาหรือมูลค่าเกินกว่าสามพันบาท ไม่ว่าจะระบุเป็นของส่วนตัวหรือไม่ แต่มีเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นรายงานรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชาทราบโดยเร็ว หากผู้บังคับบัญชาเห็นว่าไม่มีเหตุที่จะอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นยึดถือทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวไว้เป็นประโยชน์ส่วนบุคคล ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นส่งมอบทรัพย์สินให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยทันที

ข้อ ๗ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ หรือมีราคาหรือมีมูลค่ามากกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๕ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับมาแล้วโดยมีความจำเป็นอย่างยั้งที่ต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นต้องแจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการ ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน สถาบัน หรือองค์กรที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัด โดยทันทีที่สามารถกระทำได้ เพื่อให้วินิจฉัยว่ามีเหตุผลความจำเป็น ความเหมาะสม และสมควรที่จะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นไว้เป็นสิทธิของตนหรือไม่

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานหรือสถาบัน หรือองค์กรที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัด มีคำสั่งว่าไม่สมควรรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าว ก็ให้คืนทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นแก่ผู้ให้โดยทันที ในกรณีที่ไม่สามารถคืนให้ได้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวให้เป็นสิทธิของหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยเร็ว

เมื่อได้ดำเนินการตามความในวรรคสองแล้ว ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่เคยได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวเลย

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินไว้ตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวงหรือเทียบเท่า หรือเป็นกรรมการหรือผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือเป็นกรรมการ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐ ให้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นต่อผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนส่วนผู้ที่ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการและกรรมการในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่ไม่มีผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจถอดถอนให้แจ้งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ เพื่อดำเนินการตามความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาถึงสองปด้วย

ชไมพร/แก้ไข
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕

$$(B+A)$$

สำนักงาน สุกัญญา/แก้ไข

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

แบบรายงานการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด
ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมชาติของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2543
ของเจ้าหน้าที่บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)

วันที่ _____

- เรียน ☐ ผู้บังคับบัญชา (กรณีตามข้อ 1)
☐ กรรมการผู้จัดการใหญ่ (กรณีตามข้อ 2)
☐ คณะกรรมการ ปตท.สผ. (กรณีประธานกรรมการ, กรรมการ หรือกรรมการผู้จัดการใหญ่เป็นผู้รายงาน)

ด้วยเมื่อวันที่ _____ ข้าพเจ้า นาย/นาง/นางสาว _____

ตำแหน่ง _____ ฝ่าย _____

สายงาน _____ ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ดังนี้

ข้อ 1 : จากต่างประเทศ (รายงานรายละเอียดโดยเร็ว) โดยได้รับ _____ _____ _____ _____ _____	ข้อ 2 : ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด (แจ้งรายละเอียดโดยทันที) โดยได้รับ _____ _____ _____ _____ _____
--	---

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ทั้งนี้ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดดังกล่าวนี้ข้าพเจ้าได้ ☐ ใช้ไปแล้ว ☐ เก็บรักษาอยู่

ลงชื่อ _____
 (_____)

“คำสั่ง”

ตามกรณีในข้อ 1 ข้างต้น ☐ อนุญาตให้ยึดถือเป็นประโยชน์ส่วนบุคคลได้ ☐ ไม่มีเหตุที่จะให้ยึดถือไว้ส่วนบุคคล และให้ตกเป็นของบริษัท โดยให้ส่งมอบที่สำนักเลขานุการบริษัท ลงชื่อ _____ (_____) ตำแหน่ง _____ ในฐานะผู้บังคับบัญชา วันที่ _____	ตามกรณีในข้อ 2 ข้างต้น ☐ มีเหตุผล ความจำเป็น ความเหมาะสม และสมควรได้รับไว้เป็นสิทธิส่วนบุคคลได้ ☐ ไม่สมควรรับ และให้ส่งคืนแก่ผู้ให้โดยทันที ถ้าไม่สามารถคืนได้ให้มอบให้เป็นของบริษัทโดยเร็ว โดยส่งมอบให้ที่สำนักเลขานุการบริษัท ลงชื่อ _____ (_____) ตำแหน่ง _____ ในฐานะผู้บริหารสูงสุด/ผู้มีอำนาจแต่งตั้ง วันที่ _____
--	---

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พ.ศ. ๒๕๔๔

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

โดยที่ที่ผ่านมาคณะรัฐมนตรีได้เคยมีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการให้ของขวัญและรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้หลายครั้ง เพื่อเป็นการเสริมสร้างค่านิยมให้เกิดการประหยัด มิให้มีการเบียดเบียนข้าราชการโดยไม่จำเป็นและสร้างทัศนคติที่ไม่ถูกต้องเนื่องจากการแข่งขันกันให้ของขวัญในราคาแพง ทั้งยังเป็นช่องทางให้เกิดการประพฤติมิชอบอื่น ๆ ในวงราชการอีกด้วย และในการกำหนดจรรยาบรรณของเจ้าหน้าที่ของรัฐประเภทต่าง ๆ ก็มีการกำหนดในเรื่องทำนองเดียวกัน ประกอบกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และจำนวนที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาได้ ฉะนั้น จึงสมควรรวบรวมมาตรการเหล่านั้นและกำหนดเป็นหลักเกณฑ์การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการให้ของขวัญและรับของขวัญไว้เป็นการถาวร มีมาตรฐานอย่างเดียวกัน และมีความชัดเจนเพื่อเสริมมาตรการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติให้เป็นผลอย่างจริงจัง ทั้งนี้ เฉพาะในส่วนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไม่ได้กำหนดไว้

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔”

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“ของขวัญ” หมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่กัน เพื่ออรรถาธิบายและให้หมายความรวมถึง เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่เป็นรางวัล ให้โดยเสนหาหรือเพื่อการสงเคราะห์ หรือให้เป็นสินน้ำใจ การให้สิทธิพิเศษซึ่งมิใช่เป็นสิทธิที่จัดไว้สำหรับ

บุคคลทั่วไปในการได้รับการลดราคาทรัพย์สินหรือการให้สิทธิพิเศษในการได้รับบริการหรือความบันเทิงตลอดจนการออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางหรือท่องเที่ยว ค่าที่พัก ค่าอาหาร หรือสิ่งอื่นใด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ในลักษณะเดียวกันและไม่ว่าจะให้เป็นบัตร ตัว หรือหลักฐานอื่นใด การชำระเงินให้ล่วงหน้า หรือ การคืนเงินให้ในภายหลัง

“ปกติประเพณีนิยม” หมายความว่า เทศกาลหรือวันสำคัญซึ่งอาจมีการ ให้ของขวัญกัน และให้หมายความรวมถึงโอกาสในการแสดงความยินดี การแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจ หรือการให้ความช่วยเหลือตามมารยาทที่ถือปฏิบัติกันในสังคม ด้วย

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่อยู่ในกำกับ ดูแลของรัฐทุกระดับทั้งในราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่นและ รัฐวิสาหกิจ

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงานและลูกจ้างของ หน่วยงานของรัฐ

“ผู้บังคับบัญชา” ให้หมายความรวมถึง ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าหน่วยงาน ที่แบ่งเป็นการภายในของหน่วยงานของรัฐ และผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงกว่าและได้รับ มอบหมายให้อำนาจบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลด้วย

“บุคคลในครอบครัว” หมายความว่า คู่สมรส บุตร บิดา มารดา พี่น้องร่วมบิดา มารดาหรือร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน

ข้อ ๔ ระเบียบนี้ไม่ใช่บังคับกับกรณีการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของ เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ข้อ ๕ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะให้ของขวัญแก่ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัว ของผู้บังคับบัญชา นอกเหนือจากกรณีปกติประเพณีนิยมที่มีการให้ของขวัญแก่กันมิได้

การให้ของขวัญตามปกติประเพณีนิยมตามวรรคหนึ่ง เจ้าหน้าที่ของรัฐจะให้ ของขวัญที่มีราคาหรือมูลค่าเกินจำนวนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่ง ชาติกำหนดไว้ สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมิได้

เจ้าหน้าที่ของรัฐจะทำการเรียกรับเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดหรือใช้เงินสวัสดิการใด ๆ เพื่อมอบให้หรือจัดหาของขวัญให้ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชาไม่ว่า กรณีใด ๆ มิได้

ข้อ ๖ ผู้บังคับบัญชาจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตน รับของขวัญจากเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้อยู่ในบังคับบัญชามีได้ เว้นแต่เป็นการรับของขวัญตาม ข้อ ๕

ข้อ ๗ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตน
รับของขวัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐมิได้ ถ้ามิใช่เป็นการรับของ
ขวัญตามกรณีที่กำหนดไว้ในข้อ ๘

ผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่ง ได้แก่ ผู้มา
ติดต่อกับงานหรือผู้ซึ่งได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐในลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ซึ่งมีคำขอให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด เช่น
การขอใบรับรอง การขอให้ออกคำสั่งทางปกครอง หรือการร้องเรียน เป็นต้น

(๒) ผู้ซึ่งประกอบธุรกิจหรือมีส่วนได้เสียในธุรกิจที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ
เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง หรือการได้รับสัมปทาน เป็นต้น

(๓) ผู้ซึ่งกำลังดำเนินกิจกรรมใด ๆ ที่มีหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ควบคุม
หรือกำกับดูแล เช่น การประกอบกิจการโรงงาน หรือธุรกิจหลักทรัพย์ เป็นต้น

(๔) ผู้ซึ่งอาจได้รับประโยชน์หรือผลกระทบจากการปฏิบัติหน้าที่หรือ
ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ข้อ ๘ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตน
รับของขวัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้เฉพาะกรณี การรับ
ของขวัญที่ให้ตามปกติประเพณีนิยม และของขวัญนั้นมีราคาหรือมูลค่าไม่เกินจำนวนที่คณะ
กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้ สำหรับการรับทรัพย์สินหรือ
ประโยชน์

อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริต

ข้อ ๙ ในกรณีที่บุคคลในครอบครัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐรับของขวัญแล้ว
เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบในภายหลังว่าเป็นการรับของขวัญโดยฝ่าฝืนระเบียบนี้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ
ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้สำหรับ
การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีราคาหรือมูลค่าเกิน
กว่า

ที่กำหนดไว้ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจงใจปฏิบัติเกี่ยวกับการให้ของขวัญหรือ
รับของขวัญโดยฝ่าฝืนระเบียบนี้ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นข้าราชการการเมือง ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ผู้นั้นประพฤติปฏิบัติไม่เป็นไปตามคุณธรรมและจริยธรรม และให้ดำเนินการตามระเบียบที่
นายกรัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีว่าด้วยมาตรฐานทางคุณธรรม
และจริยธรรมของข้าราชการการเมือง

(๒) ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นข้าราชการประเภทอื่นนอกจาก (๑) หรือพนักงาน

ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือพนักงานของรัฐวิสาหกิจให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ผู้นั้นเป็นผู้กระทำความผิดทางวินัย และให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ดำเนินการให้มีการลงโทษ

ทางวินัยเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

ข้อ ๑๑ ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีหน้าที่สอดส่อง และให้คำแนะนำ

ในการปฏิบัติตามระเบียบนี้แก่หน่วยงานของรัฐ ในกรณีที่มีผู้ร้องเรียนต่อสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดปฏิบัติในการให้ของขวัญหรือรับของขวัญฝ่าฝืนระเบียบนี้ ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีแจ้งไปยังผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเพื่อดำเนินการ

ตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๒ เพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างให้เกิดทัศนคติในการประหยัดแก่ประชาชนทั่วไป ในการแสดงความยินดี การแสดงความปรารถนาดี การแสดงการต้อนรับ หรือ

แสดงความเสียใจในโอกาสต่าง ๆ ตามปกติประเพณีนิยมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐพยายามใช้วิธีการแสดงออกโดยใช้บัตรอวยพร การลงนามในสมุดอวยพร หรือใช้บัตรแสดงความเสียใจ แทนการให้

ของขวัญ ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่เสริมสร้างค่านิยมการแสดงความยินดี การแสดงความปรารถนาดี การแสดงการต้อนรับ หรือการแสดงความเสียใจ ด้วยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง แนะนำหรือกำหนดมาตรการจูงใจที่จะพัฒนาทัศนคติ จิตสำนึก และพฤติกรรมของผู้อยู่ในบังคับบัญชาให้เป็นไปในแนวทางประหยัด

ข้อ ๑๓ ให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๔

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

[รก. ๒๕๔๔/พ๑๐๔ง/๖/๒๒ ตุลาคม ๒๕๔๔]

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของ
ทางราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร
ราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจึงวางระเบียบ
ไว้ ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของ
หน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔”

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของทางราชการ
พ.ศ. ๒๕๓๙

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“การเรียไร” หมายความว่า การเก็บเงินหรือทรัพย์สิน โดยขอรับให้ช่วยออกเงิน
หรือทรัพย์สินตามใจสมัคร และให้หมายความรวมถึงการซื้อขาย แลกเปลี่ยน ชดใช้หรือบริการซึ่ง
มีการแสดงโดยตรงหรือโดยปริยายว่ามีใช่เป็นการซื้อขาย แลกเปลี่ยน ชดใช้หรือบริการธรรมดา
แต่เพื่อรวบรวมเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาทั้งหมดหรือบางส่วนไปใช้ในกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งนั้น
ด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร” หมายความว่า เข้าไปช่วยเหลือโดยมีส่วน
ร่วมในการจัดให้มีการเรียไรในฐานะเป็นผู้ร่วมจัดให้มีการเรียไร หรือเป็นประธานกรรมการ
อนุกรรมการ คณะทำงาน ที่ปรึกษา หรือในฐานะอื่นใดในการเรียไรนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่อยู่ในกำกับดูแล
ของรัฐทุกระดับทั้งในราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างของหน่วยงาน
ของรัฐ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๕ ให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๑

บททั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๖ หน่วยงานของรัฐจะจัดให้มีการเรียหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรมิได้ เว้นแต่เป็นการเรียไรตามข้อ ๑๙ หรือได้รับอนุมัติจาก กคร. หรือ กคร.จังหวัด แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

หน่วยงานของรัฐซึ่งจะต้องได้รับอนุญาตในการเรียไรตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเรียไร นอกจากจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเรียไรแล้วจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ด้วย ในกรณีนี้ กคร. อาจกำหนดแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐดังกล่าวให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเรียไรก็ได้

ข้อ ๗ ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ควบคุมดูแลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติตามระเบียบนี้โดยเคร่งครัด

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการลงโทษทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นตามควรแก่กรณี และในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าการกระทำนั้นอาจมีเหตุเกี่ยวข้องกับการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ มีมูลความผิดทางอาญา หรืออาจเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายอื่นให้ผู้บังคับบัญชาแจ้งให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในเรื่องนั้นเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

หมวด ๒

คณะกรรมการควบคุมการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๘ ให้มีคณะกรรมการควบคุมการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ เรียกโดยย่อว่า “กคร.” ประกอบด้วยรองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้แทนกระทรวงกลาโหม ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกินสี่คนเป็นกรรมการและผู้แทนสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นกรรมการและเลขานุการ

กคร. จะแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

ข้อ ๙ ให้กรรมการซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี

ข้อ ๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙

กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้
ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะมี
การแต่งตั้งกรรมการใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ ๑๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามข้อ ๙ กรรมการซึ่ง
นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับ
ความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๖) นายกรัฐมนตรีให้ออก

ในกรณีที่กรรมการซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระให้
นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทน และให้กรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่า
วาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึง
เก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งกรรมการแทนก็ได้

ข้อ ๑๑ การประชุมของ กคร. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของ
จำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถ
ปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม
การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่ง
ในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็น
เสียงชี้ขาด

ข้อ ๑๒ กคร. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในการแก้ไขปรับปรุงระเบียบนี้

(๒) พิจารณออนุมัติในหน่วยงานของรัฐที่ประสงค์จะทำการเรียไรหรือเข้าไปมี
ส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรในเขตกรุงเทพมหานครหรือในเขตท้องที่เกินหนึ่งจังหวัด จัดให้มีการ
เรียไรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

(๓) ติความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำขออนุมัติให้จัดให้มีการเรียไร
หรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรตามระเบียบนี้

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการกับสิ่งของที่หน่วยงานของรัฐที่ได้รับมา
จากการเรียไร โดยฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๖) ให้คำปรึกษาแก่หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติตามระเบียบนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๗) มอบหมายให้ กคร. จังหวัด ปฏิบัติการอื่นใดตามที่เห็นสมควร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๘) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ระเบียบนี้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ กคร. หรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เมื่อ กคร. ได้พิจารณาอนุมัติตาม (๒) แล้ว ให้แจ้งให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินทราบด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ข้อ ๑๓ กคร. จะแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ กคร. มอบหมายก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา การประชุมของคณะกรรมการ หรือคณะทำงานให้นำข้อ ๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ข้อ ๑๔ ให้มีสำนักงานเลขานุการ กคร. ขึ้นในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีหน้าที่ปฏิบัติงานธุรการและงานอื่นตามที่ กคร. มอบหมาย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา หมวด ๓ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการควบคุมการเรียไรจังหวัด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ข้อ ๑๕ ให้มีคณะกรรมการควบคุมการเรียไรจังหวัดในทุกจังหวัด ยกเว้นกรุงเทพมหานคร เรียกโดยย่อว่า “กคร. จังหวัด” โดยออกนามจังหวัดนั้น ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายหนึ่งคน ปลัดจังหวัด อัยการจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งหนึ่งคน หัวหน้าส่วนราชการระดับจังหวัดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ศึกษาธิการจังหวัด สรรพากรจังหวัด สาธารณสุขจังหวัด นายกเทศมนตรีนครหรือนายกเทศมนตรีเมืองที่เป็นที่ตั้งจังหวัด ผู้แทนหอการค้าจังหวัด ผู้แทนสมาคมหรือชมรมธนาคารพาณิชย์จังหวัด ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมจังหวัด บุคคลอื่นซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งอีกไม่เกินสามคนเป็นกรรมการ และหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งหนึ่งคนเป็นกรรมการและเลขานุการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กคร. จังหวัด จะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐภายในจังหวัดจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ข้อ ๑๖ ให้ กคร. จังหวัด มีหน้าที่ช่วย กคร. ปฏิบัติการในจังหวัด และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๑) พิจารณาอนุมัติให้หน่วยงานของรัฐที่ประสงค์จะทำการเรียไรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรภายในเขตจังหวัด จัดให้มีการเรียไรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

(๒) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ระเบียบนี้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ กคร. จังหวัด หรือตามที่ กคร. มอบหมาย

เมื่อ กคร. จังหวัด ได้พิจารณาอนุมัติตาม (๑) แล้ว ให้แจ้งหน่วยงานของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินในภูมิภาคนั้นและรายงาน กคร. ให้ทราบด้วย

ข้อ ๑๗ ให้นำความในข้อ ๙ ข้อ ๑๐ ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๓ มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งการประชุม กคร. จังหวัด และการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานโดยอนุโลม

หมวด ๔ หลักเกณฑ์การเรียไร

ข้อ ๑๘ การเรียไรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรที่ กคร. หรือ กคร. จังหวัด แล้วแต่กรณี จะพิจารณาอนุมัติให้ตามข้อ ๖ ได้นั้นจะต้องมีลักษณะและวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นการเรียไรที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการเพื่อประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐนั้นเอง
- (๒) เป็นการเรียไรที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการเพื่อประโยชน์แก่การป้องกันหรือพัฒนาประเทศ
- (๓) เป็นการเรียไรที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการเพื่อสาธารณประโยชน์
- (๔) เป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรของบุคคลหรือนิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการควบคุมการเรียไรตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการเรียไรแล้ว

ข้อ ๑๙ การเรียไรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรดังต่อไปนี้ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องขออนุมัติจาก กคร. หรือ กคร. จังหวัด แล้วแต่กรณี

- (๑) เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล และมีมติคณะรัฐมนตรีให้เรียไรได้
- (๒) เป็นการเรียไรที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อช่วยเหลือผู้เสียหายหรือบรรเทาความเสียหายที่เกิดจากสาธารณภัยหรือเหตุการณ์ใดที่สำคัญ
- (๓) เป็นการเรียไรเพื่อร่วมกันทำบุญเนื่องในโอกาสการทอดผ้าพระกฐินพระราชทาน
- (๔) เป็นการเรียไรตามข้อ ๑๘ (๑) หรือ (๓) เพื่อให้ได้เงินหรือทรัพย์สินไม่เกินจำนวนเงินหรือมูลค่าตามที่ กคร. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา
- (๕) เป็นการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรตามข้อ ๑๘ (๔) ซึ่ง กคร. ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษายกเว้นให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการได้โดยไม่ต้องขออนุมัติ
- (๖) เป็นการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐอื่นที่ได้รับอนุมัติหรือได้รับ

สำนักงาน ยกเว้นในการขออนุมัติตามระเบียบนี้แล้ว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๒๐ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐได้รับอนุมัติหรือได้รับยกเว้นตามข้อ ๑๙ ให้
สำนักงาน จัดให้มีการเรียไรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการดังต่อไปนี้

สำนักงาน (๑) ให้กระทำการเรียไรเป็นการทั่วไป โดยประกาศหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน

(๒) กำหนดสถานที่หรือวิธีการที่จะรับเงินหรือทรัพย์สินจากการเรียไร

(๓) ออกใบเสร็จหรือหลักฐานการรับเงินหรือทรัพย์สินให้แก่ผู้บริจาคทุกครั้ง

สำนักงาน เว้นแต่โดยลักษณะแห่งการเรียไรไม่สามารถออกใบเสร็จหรือหลักฐานดังกล่าวได้ ก็ให้จัดทำเป็น
สำนักงาน บัญชีการรับเงินหรือทรัพย์สินนั้นไว้เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้

สำนักงาน (๔) จัดทำบัญชีการรับจ่ายเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการเรียไร ตามระบบบัญชี

สำนักงาน ของทางราชการภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่สิ้นสุดการเรียไร หรือทุกสามเดือนในกรณีที่เป็น
สำนักงาน การเรียไรที่กระทำอย่างต่อเนื่องและปิดประกาศโดยเปิดเผย ณ ที่ทำการของหน่วยงานของรัฐที่ได้ทำ
สำนักงาน การเรียไรไม่น้อยกว่าสามสิบวันเพื่อให้บุคคลทั่วไปได้ทราบและจัดให้มีเอกสารเกี่ยวกับการ
สำนักงาน ดำเนินการเรียไรดังกล่าวไว้ ณ สถานที่สำหรับประชาชนสามารถใช้ในการค้นหาและศึกษาข้อมูล

สำนักงาน ข้าราชการของราชการด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๕) รายงานการเงินของการเรียไรพร้อมทั้งส่งบัญชีตาม (๔) ให้สำนักงานการ
สำนักงาน ตรวจสอบแผ่นดินภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้จัดทำบัญชีตาม (๔) แล้วเสร็จ หรือในกรณีที่
สำนักงาน เป็นการเรียไรที่ได้กระทำอย่างต่อเนื่องให้รายงานการเงินพร้อมทั้งส่งบัญชีดังกล่าวทุกสามเดือน

สำนักงาน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๒๑ ในการเรียไรหรือเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไร ห้ามมิให้หน่วยงาน
สำนักงาน ของรัฐดำเนินการดังต่อไปนี้

สำนักงาน (๑) กำหนดประโยชน์ที่ผู้บริจาคหรือบุคคลอื่นจะได้รับซึ่งมิใช่ประโยชน์ที่
สำนักงาน หน่วยงานของรัฐได้ประกาศไว้

(๒) กำหนดให้ผู้บริจาคต้องบริจาคเงินหรือทรัพย์สินเป็นจำนวนหรือมูลค่าที่

สำนักงาน แน่นนอน เว้นแต่ โดยสภาพมีความจำเป็นต้องกำหนดเป็นจำนวนเงินที่แน่นอน เช่น การจำหน่าย
สำนักงาน บัตรเข้าชมการแสดงหรือบัตรเข้าร่วมการแข่งขัน เป็นต้น

(๓) กระทำการใด ๆ ที่เป็นการบังคับให้บุคคลใดทำการเรียไรหรือบริจาค หรือ

สำนักงาน กระทำในลักษณะที่ทำให้บุคคลนั้นต้องตกอยู่ในภาวะจำยอมไม่สามารถปฏิเสธหรือหลีกเลี่ยงที่จะ
สำนักงาน ไม่ช่วยทำการเรียไรหรือบริจาคไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

(๔) ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐออกทำการเรียไร หรือใช้ สั่ง ขอร้อง หรือบังคับให้

สำนักงาน ผู้ใดบังคับบัญชาหรือบุคคลอื่นออกทำการเรียไร

สำนักงาน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อ ๒๒ เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียไรของบุคคลหรือนิติ
สำนักงาน บุคคลที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการควบคุมการเรียไรตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการ
สำนักงาน การเรียไรซึ่งมิใช่หน่วยงานของรัฐจะต้องไม่กระทำการดังต่อไปนี้

สำนักงาน (๑) ใช้หรือแสดงตำแหน่งหน้าที่ให้ปรากฏในการดำเนินการเรียไรไม่ว่าจะเป็น

สำนักงาน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา การโฆษณาด้วยสิ่งพิมพ์ตามกฎหมายว่าด้วยการพิมพ์หรือสื่ออย่างอื่น หรือด้วยวิธีการอื่นใด

(๒) ใช้ สิ่ง ขอร้อง หรือบังคับให้ผู้ใดบังคับบัญชา หรือบุคคลใดช่วยทำการ
เสรีไรให้ หรือกระทำในลักษณะที่ทำให้ผู้ใดบังคับบัญชาหรือบุคคลอื่นนั้นต้องตกอยู่ในภาวะจำ
ยอมไม่สามารถปฏิเสธหรือหลีกเลี่ยงที่จะไม่ช่วยทำการเสรีไรให้ได้ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

บทเฉพาะกาล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ข้อ ๒๓ การเสรีไร การเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเสรีไร หรือการให้ความ

ร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดในการเสรีไรที่ได้รับการอนุมัติหรือได้รับ
ยกเว้นในการขออนุมัติจากคณะกรรมการควบคุมการเสรีไรของทางราชการตามระเบียบสำนัก
นายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเสรีไรของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ และดำเนินการไปก่อนวันที่ระเบียบ
นี้ใช้บังคับ ก็ให้ดำเนินการต่อไปได้ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเสรีไรของทาง
ราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ จนกว่าจะแล้วเสร็จ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ข้อ ๒๔ ให้ กคร. และ กคร. จังหวัด ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย

การเสรีไรของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันที่ระเบียบนี้ประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษา ปฏิบัติหน้าที่ กคร. และ กคร. จังหวัด ตามระเบียบนี้ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้
มีการแต่งตั้งกรรมการซึ่งนายกรัฐมนตรีหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี แต่งตั้งตามระเบียบนี้
เข้ารับหน้าที่
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ประกาศ ณ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๔

ชวน หลีกภัย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานนายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

សំណុំរឿងៈ ០០២/២០១៩

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓/ตอนพิเศษ ๕๙ ง/หน้า ๑๕/๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๙

สัณชัย/จัดทำ

៣ មិថុនា ២៥៥១

ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

คำปรารภ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗๕ กำหนดให้มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภทให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมที่กำหนดขึ้น โดยจะต้องมีกลไกและระบบในการดำเนินงาน เพื่อให้การบังคับใช้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งกำหนดขั้นตอนการลงโทษตามความร้ายแรงแห่งการกระทำ การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม ให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดทางวินัย

ก.พ. ในฐานะองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการพลเรือน ได้พิจารณาโดยถี่ถ้วนแล้วเห็นว่า ตำแหน่งข้าราชการพลเรือนทุกตำแหน่งมีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติเพื่อให้ราชการแผ่นดินในส่วนที่ตนรับผิดชอบเกิดประโยชน์สูงสุดแก่สังคม ดังนั้น การใช้อำนาจเพื่อให้หน้าที่ที่ตนรับผิดชอบลุล่วง ข้าราชการพลเรือนทั้งปวงจึงต้องมีคุณธรรม ซึ่งเป็นการอันพึงทำ เพราะนำประโยชน์ให้เกิดแก่ส่วนรวมและตนเอง และศีลธรรมซึ่งเป็นการอันพึงเว้น เพราะเป็นโทษแก่ส่วนรวมและตนเอง ประกอบกันขึ้นเป็นจริยธรรมข้าราชการพลเรือนอันเป็นความประพฤติที่ดีงาม สมกับความเป็นข้าราชการ

อนึ่ง มาตรา ๒๘๐ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจหน้าที่เสนอแนะหรือให้คำแนะนำในการจัดทำหรือปรับปรุงประมวลจริยธรรมตามมาตรา ๒๗๕ และส่งเสริมให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีจิตสำนึกในด้านจริยธรรม รวมทั้งมีหน้าที่รายงานการกระทำที่มีการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมเพื่อให้ผู้ที่รับผิดชอบในการบังคับการให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรม ดำเนินการบังคับให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมตามมาตรา ๒๗๕

ดังนั้น บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งข้าราชการพลเรือนทุกตำแหน่งจึงมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวมและประเทศชาติ มีความเป็นกลางทางการเมือง อำนวยความสะดวก และให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาล โดยจะต้องยึดมั่นในค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ๕ ประการ ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ดังนี้

- (๑) การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม
- (๒) การมีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ สุจริต และรับผิดชอบ
- (๓) การยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตนและไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน
- (๔) การยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย
- (๕) การให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัย และไม่เลือกปฏิบัติ
- (๖) การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง
- (๗) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐาน มิคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้
- (๘) การยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- (๙) การยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพขององค์กร

เพื่อให้เป็นไปตามความในมาตรา ๒๗๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ประกอบค่านิยมหลักสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันผู้ตรวจการแผ่นดินได้ให้คำแนะนำให้หน่วยงานทั้งหลายถือปฏิบัติ ก.พ. โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมขึ้นเป็นประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน เพื่อให้ข้าราชการทั้งหลายเกิดสำนึกถึงซึ่งและเที่ยงธรรมในหน้าที่ ผดุงเกียรติและศักดิ์ศรีข้าราชการควรแก่ความไว้วางใจ และเชื่อมั่นของปวงชน และดำรงตนตั้งมั่นเป็นแบบอย่างที่ดีงาม สัมกับความเป็นข้าราชการในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงเป็นตัวอย่างแห่งธรรมจรรยาอันสูงสุดเพื่อใช้บังคับเป็นมาตรฐานกลางไว้ ดังต่อไปนี้

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๑ ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันครบเก้าสิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ ๒ ในประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนนี้

“ประมวลจริยธรรม” หมายความว่า ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ฉบับนี้

“ข้าราชการ” หมายความว่า ข้าราชการพลเรือน พนักงานราชการ และลูกจ้างในสังกัดราชการพลเรือน

“หัวหน้าส่วนราชการ” หมายความว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดในกรณีที่เป็นการเข้าราชการส่วนภูมิภาค
“คณะกรรมการจริยธรรม” หมายความว่า คณะกรรมการจริยธรรมประจำส่วนราชการ
“ของขวัญ” หมายความว่า ของขวัญตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตหรือกฎหมายเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์
ส่วนรวม

หมวด ๒
จริยธรรมข้าราชการพลเรือน

ข้อ ๓ ข้าราชการต้องยึดมั่นในจริยธรรมและยืนหยัดกระทำในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นธรรม
โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๑) ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมอย่างตรงไปตรงมา และไม่กระทำการเลี่ยงประมวล
จริยธรรมนี้ ในกรณีที่มีข้อสงสัยหรือมีผู้ทักท้วงว่าการกระทำใดของข้าราชการอาจขัดประมวล
จริยธรรม ข้าราชการต้องไม่กระทำการดังกล่าว หรือหากกำลังกระทำการดังกล่าว ต้องหยุดกระทำการ
และส่งเรื่องให้คณะกรรมการจริยธรรมพิจารณาวินิจฉัย ในกรณีที่คณะกรรมการจริยธรรมวินิจฉัยว่า
การกระทำนั้นขัดประมวลจริยธรรม ข้าราชการจะกระทำการนั้นมิได้

(๒) เมื่อรู้หรือพบเห็นการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมนี้ ข้าราชการมีหน้าที่ต้องรายงาน
การฝ่าฝืนดังกล่าวพร้อมพยานหลักฐาน (หากมี) ต่อหัวหน้าส่วนราชการและหรือคณะกรรมการ
จริยธรรมโดยพลัน

ในกรณีที่หัวหน้าส่วนราชการเป็นผู้ฝ่าฝืนจริยธรรมต้องรายงานต่อปลัดกระทรวง หรือผู้บังคับ
บัญชาเหนือชั้นขึ้นไปของหัวหน้าส่วนราชการนั้นแล้วแต่กรณี และหรือคณะกรรมการจริยธรรม

(๓) ต้องรายงานการดำรงตำแหน่งทั้งที่ได้รับค่าตอบแทนและไม่ได้รับค่าตอบแทนใน
นิติบุคคลซึ่งมิใช่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน ราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นของรัฐ
และกิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ ต่อหัวหน้าส่วนราชการและคณะกรรมการจริยธรรม ในกรณีที่การดำรง
ตำแหน่งนั้น ๆ อาจขัดแย้งกับการปฏิบัติหน้าที่หรืออาจทำให้การปฏิบัติหน้าที่เสียหาย

ความในข้อนี้ให้ใช้บังคับกับการเป็นลูกจ้าง การรับจ้างทำของ การเป็นตัวแทน การเป็นนายหน้า
และการมีนิติสัมพันธ์อื่นในทำนองเดียวกันด้วย

(๔) ในกรณีที่ข้าราชการเข้าร่วมประชุมและพบว่ามีผลกระทบซึ่งมีลักษณะตาม (๒) ของข้อนี้ หรือมีการเสนอเรื่อง ซึ่งมีลักษณะตาม (๒) ของข้อนี้ผ่านข้าราชการ ข้าราชการมีหน้าที่ต้องคัดค้านการกระทำดังกล่าว และบันทึกการคัดค้านของตนไว้ในรายงานการประชุมหรือในเรื่องนั้น แล้วแต่กรณี

ข้อ ๔ ข้าราชการต้องมีจิตสำนึกที่ดีและความรับผิดชอบต่อน้ำที่ เสียสละ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็ว โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๑) อุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความรอบคอบระมัดระวัง และเต็มกำลังความสามารถที่มีอยู่ ในกรณีที่ต้องไปปฏิบัติงานอื่นของรัฐด้วย จะต้องไม่ทำให้งานในหน้าที่เสียหาย

(๒) ละเว้นจากการกระทำทั้งปวงที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อตำแหน่งหน้าที่ของตน หรือของข้าราชการอื่น ไม่ก้าวท้าวหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการอื่นโดยมิชอบ

(๓) ใช้ดุลพินิจและตัดสินใจในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรู้ ความสามารถ เยี่ยงที่ปฏิบัติในวิชาชีพ ตรงไปตรงมา ปราศจากอคติส่วนตัว ตามข้อมูลพยานหลักฐานและความเหมาะสมของแต่ละกรณี

(๔) เมื่อเกิดความผิดพลาดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ ต้องรีบแก้ไขให้ถูกต้อง และแจ้งให้หัวหน้าส่วนราชการทราบโดยพลัน

(๕) ไม่ขัดขวางการตรวจสอบของหน่วยงานที่มีหน้าที่ตรวจสอบตามกฎหมายหรือประชาชน ต้องให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่มีหน้าที่ตรวจสอบตามกฎหมายหรือประชาชนในการตรวจสอบ โดยให้ข้อมูลที่เป็นจริงและครบถ้วน เมื่อได้รับคำร้องขอในการตรวจสอบ

(๖) ไม่สั่งราชการด้วยวาจาในเรื่องที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ ในกรณีที่สั่งราชการด้วยวาจาในเรื่องดังกล่าว ให้ผู้ได้บังคับบัญชาบันทึกเรื่องเป็นลายลักษณ์อักษรตามคำสั่ง เพื่อให้ผู้สั่งพิจารณาสั่งการต่อไป

ข้อ ๕ ข้าราชการต้องแยกเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่ และยึดถือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ เหนือกว่าประโยชน์ส่วนตัว โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๑) ไม่นำความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ตนมีต่อบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นญาติพี่น้อง พรรคพวก เพื่อนฝูง หรือผู้มีบุญคุณส่วนตัว มาประกอบการใช้ดุลพินิจให้เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลนั้น หรือปฏิบัติต่อบุคคลนั้นต่างจากบุคคลอื่นเพราะชอบหรือชัง

(๒) ไม่ใช้เวลาราชการ เงิน ทรัพย์สิน บุคลากร บริการ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกของทางราชการไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของตนเองหรือผู้อื่น เว้นแต่ได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมาย

(๓) ไม่กระทำการใด หรือดำรงตำแหน่ง หรือปฏิบัติการใดในฐานะส่วนตัว ซึ่งก่อให้เกิดความเคลือบแคลงหรือสงสัยว่าจะขัดกับประโยชน์ส่วนรวมที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน้าที่

ในกรณีมีความเคลือบแคลงหรือสงสัย ให้ข้าราชการผู้นั้นยุติการกระทำได้ก่อนแล้วแจ้งให้ผู้บังคับบัญชา หัวหน้าส่วนราชการ และคณะกรรมการจริยธรรมพิจารณา เมื่อคณะกรรมการจริยธรรมวินิจฉัยเป็นประการใดแล้วจึงปฏิบัติตามนั้น

(๔) ในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบในหน่วยงานโดยตรงหรือหน้าที่อื่นในราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานของรัฐ ข้าราชการต้องยึดถือประโยชน์ของทางราชการเป็นหลัก ในกรณีที่มีความขัดแย้งระหว่างประโยชน์ของทางราชการ หรือประโยชน์ส่วนรวมกับประโยชน์ส่วนตัวหรือส่วนกลุ่ม อันจำเป็นต้องวินิจฉัยหรือชี้ขาด ต้องยึดประโยชน์ของทางราชการ และประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ

ข้อ ๖ ข้าราชการต้องละเว้นจากการแสวงประโยชน์ที่มีขอบโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ และไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์ส่วนรวม โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๑) ไม่เรียก รับ หรือยอมจะรับ หรือยอมให้ผู้อื่นเรียก รับ หรือยอมจะรับสิ่งของขวัญ เทนตหรือญาติของตน ไม่ว่าก่อนหรือหลังดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ไม่ว่าจะเกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เป็นการให้โดยธรรมจรรยา หรือเป็นการให้ตามประเพณีหรือให้แก่บุคคลทั่วไป

(๒) ไม่ใช่ตำแหน่ง หรือกระทำการที่เป็นคุณ หรือเป็นโทษแก่บุคคลใด เพราะมีอคติ

(๓) ไม่เสนอ หรืออนุมัติโครงการ การดำเนินการ หรือการทำนิติกรรมหรือสัญญา ซึ่งตนเองหรือบุคคลอื่นจะได้ประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายหรือประมวลจริยธรรมนี้

ข้อ ๗ ข้าราชการต้องเคารพและปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายอย่างตรงไปตรงมา โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๑) ไม่ละเมิดรัฐธรรมนูญ กฎหมาย กฎ ข้อบังคับหรือมติคณะรัฐมนตรีที่ชอบด้วยกฎหมาย ในกรณีมีข้อสงสัย หรือมีข้อทักท้วงว่าการกระทำไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ กฎหมาย กฎ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรีที่ชอบด้วยกฎหมาย ข้าราชการต้องแจ้งให้หัวหน้าส่วนราชการและคณะกรรมการจริยธรรมพิจารณา และจะดำเนินการต่อไปได้ต่อเมื่อได้ข้อยุติจากหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่แล้ว

(๒) ในกรณีที่เห็นว่าคำสั่งผู้บังคับบัญชา หรือการดำเนินการใดที่ตนมีส่วนเกี่ยวข้องไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ กฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ต้องพักทั้งเป็นลายลักษณ์อักษรไว้

(๓) ในกรณีที่เห็นว่ามติคณะรัฐมนตรีไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต้องทำเรื่องเสนอให้หัวหน้าส่วนราชการพิจารณา และส่งเรื่องให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีดำเนินการให้ได้ข้อยุติทางกฎหมายต่อไป

(๔) ไม่เลียงกฎหมาย ใช้หรือแนะนำให้ใช้ช่องว่างของกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนเพื่อประโยชน์ของตนเองหรือผู้อื่น และต้องเร่งแก้ไขช่องว่างดังกล่าวโดยเร็ว

(๕) ไม่ยอมให้บุคคลอื่นอาศัยชื่อตนเองถือครองทรัพย์สิน สิทธิ หรือประโยชน์อื่นใดแทนบุคคลอื่นอันเป็นการเลียงกฎหมาย หรือใช้ชื่อบุคคลอื่นถือครองสิ่งดังกล่าวแทนตนเพื่อปกปิดทรัพย์สินของตน

(๖) เมื่อทราบว่ามีกรณีละเมิด หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายในส่วนราชการของตน หัวหน้าส่วนราชการต้องดำเนินการที่จำเป็น เพื่อให้เกิดการเคารพกฎหมายขึ้นโดยเร็ว

(๗) เมื่อได้รับคำร้อง หรือคำแนะนำจากผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือหน่วยงานอื่นว่ากฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการของตน สร้างภาระเกินสมควรแก่ประชาชน หรือสร้างความไม่เป็นธรรมให้เกิดขึ้น ต้องดำเนินการทบทวนกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับดังกล่าวโดยเร็ว

ข้อ ๘ ข้าราชการต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม เป็นกลางทางการเมือง ให้บริการแก่ประชาชนโดยมีอัธยาศัยที่ดีและไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๑) ปฏิบัติหน้าที่ให้สุจริต โดยไม่หลีกเลียง ละเลย หรือละเว้นการใช้อำนาจเกินกว่าที่มีอยู่ตามกฎหมาย

(๒) ปฏิบัติหน้าที่ หรือดำเนินการอื่น โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิเสรีภาพของบุคคล ไม่กระทำการให้กระทบสิทธิเสรีภาพของบุคคลหรือก่อภาระหรือหน้าที่ให้บุคคลโดยไม่มีอำนาจตามกฎหมาย

(๓) ให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนโดยมีอัธยาศัยที่ดี ปราศจากอคติ และไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคลผู้มาติดต่อโดยไม่เป็นธรรมในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษา อุปรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ เว้นแต่จะดำเนินการตามมาตรการที่รัฐกำหนดขึ้น เพื่อจัดอุปสรรค หรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้ เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเป็นการเลือกปฏิบัติที่มีเหตุผล เป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป

(๔) ละเว้นการให้สัมภาษณ์ การอภิปราย การแสดงปาฐกถา การบรรยาย หรือการวิพากษ์วิจารณ์อันกระทบต่อความเป็นกลางทางการเมือง เว้นแต่เป็นการแสดงความเห็นทางวิชาการตามหลักวิชา

(๕) ไม่เอื้อประโยชน์เป็นพิเศษให้แก่ญาติพี่น้อง พรรคพวก เพื่อนฝูงหรือผู้มีบุญคุณและต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมไม่เห็นแก่หน้าผู้ใด

(๖) ไม่ลอกหรือนำผลงานของผู้อื่นมาใช้เป็นของตนเองโดยมิได้ระบุแหล่งที่มา

ข้อ ๕ ข้าราชการต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการอย่างเคร่งครัดและรวดเร็ว ไม่ถ่วงเวลาให้เนิ่นช้าและใช้ข้อมูลข่าวสารที่ได้มาจากการดำเนินงานเพื่อการในหน้าที่และให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง ทันการณ์ และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริงโดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๑) ไม่ใช่ข้อมูลที่ได้มาจากการดำเนินงานไปเพื่อการอื่น อันไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อเอื้อประโยชน์แก่ตนเองหรือบุคคลอื่น

(๒) ชี้แจง แสดงเหตุผลที่แท้จริงอย่างครบถ้วนในกรณีที่กระทำการอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพบุคคลอื่น ไม่อนุญาติ หรือไม่อนุญาติตามคำขอของบุคคล หรือเมื่อบุคคลร้องขอตามกฎหมาย เว้นแต่การอันคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้กำหนดยกเว้นไว้ ทั้งนี้ จะต้องดำเนินการภายในสิบห้าวันทำการ นับแต่กระทำการดังกล่าว หรือได้รับการร้องขอ

ข้อ ๑๐ ข้าราชการต้องมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษาคุณภาพและมาตรฐานแห่งวิชาชีพ โดยเคร่งครัด โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๑) ปฏิบัติงานโดยมุ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานให้เกิดผลดีที่สุดจนเต็มกำลังความสามารถ

(๒) ใช้งบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิและประโยชน์ที่ทางราชการจัดให้ ด้วยความประหยัด คู้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย

(๓) ใช้ความรู้ความสามารถ ความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ ตามคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพโดยเคร่งครัด

ข้อ ๑๑ ข้าราชการต้องยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๑) ไม่แสดงการต่อต้านการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือสนับสนุนให้นำการปกครองในระบอบอื่นที่ไม่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมาใช้ในประเทศไทย

(๒) จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และไม่ละเมิดองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี และพระราชทายาทไม่ว่าทางกาย หรือทางวาจา

ข้อ ๑๒ ข้าราชการต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงตน รักษาชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของราชการโดยรวม โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๑) ไม่ละเมิดหลักสำคัญทางศีลธรรม ศาสนา และประเพณี ในกรณีที่มีข้อขัดแย้งระหว่างประมวลจริยธรรมนี้กับหลักสำคัญทางศีลธรรม ศาสนา หรือประเพณี ข้าราชการต้องเสนอเรื่องให้คณะกรรมการจริยธรรมพิจารณาวินิจฉัย

(๒) หัวหน้าส่วนราชการและผู้บังคับบัญชาในส่วนราชการทุกระดับชั้นต้องปกครองผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาด้วยความเที่ยงธรรม โดยไม่เห็นแก่ความสัมพันธ์หรือบุญคุณส่วนตัว และควบคุมให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมโดยเคร่งครัด

(๓) หัวหน้าส่วนราชการและผู้บังคับบัญชาในส่วนราชการทุกระดับชั้นต้องสนับสนุนส่งเสริมและยกย่องผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาที่มีความซื่อสัตย์ มีผลงานดีเด่น มีความรู้ความสามารถ และขยันขันแข็ง ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง และยึดมั่นในระบบคุณธรรม

(๔) ไม่กระทำการใดอันอาจนำความเสื่อมเสียและไม่ไว้วางใจให้เกิดแก่ส่วนราชการหรือราชการโดยรวม

หมวด ๓

กลไกและระบบการบังคับใช้ประมวลจริยธรรม

ส่วนที่ ๑

องค์กรคุ้มครองจริยธรรม

ข้อ ๑๓ ก.พ. มีหน้าที่ควบคุมกำกับให้มีการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมอย่างทั่วถึงและจริงจัง โดยมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) วางระเบียบเพื่อกำหนดการทั้งหลายอันจำเป็นแก่การใช้บังคับประมวลจริยธรรม

(๒) กลุ่มครองและประกันความเป็นอิสระและเที่ยงธรรมของคณะกรรมการจริยธรรมและกลุ่มงานกลุ่มครองจริยธรรม

(๓) กลุ่มครองข้าราชการซึ่งปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้อย่างตรงไปตรงมามีให้ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรมต่อข้าราชการผู้นั้น

(๔) เผยแพร่และปลูกฝังจริยธรรมให้เป็นที่รับทราบอย่างกว้างขวางทั้งในหมู่ข้าราชการและประชาชน

(๕) ส่งเสริมและยกย่องส่วนราชการ หัวหน้าส่วนราชการ ผู้บังคับบัญชา และข้าราชการที่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมอย่างจริงจัง

(๖) ติดตาม สอดส่องการใช้บังคับ และการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้ ในกรณีมีการฝ่าฝืนจริยธรรมและยังไม่มีมีการดำเนินการใด ก.พ.อาจมีมติให้หัวหน้าส่วนราชการของข้าราชการผู้ฝ่าฝืนปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมได้

(๗) ประสานงานกับผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อให้การปฏิบัติตามค่านิยมหลักสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลอดจนประมวลจริยธรรมนี้มีผลใช้บังคับอย่างจริงจัง มีประสิทธิภาพและทั่วถึง

(๘) ประเมินผลการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้ ของหัวหน้าส่วนราชการ คณะกรรมการจริยธรรม และข้าราชการทั้งปวง และจัดทำรายงานประจำปีเสนอคณะรัฐมนตรี และผู้ตรวจการแผ่นดิน แล้วเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ

(๙) ดีความ และวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาอันเกิดจากประมวลจริยธรรมนี้

(๑๐) ประมวลการดีความและวินิจฉัยปัญหาอันเกิดจากการใช้บังคับประมวลจริยธรรมนี้ทุกปี และเผยแพร่ให้ข้าราชการทราบเพื่อยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

(๑๑) ทบทวนว่าสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลจริยธรรมนี้หรือไม่ทุกสี่ปี

(๑๒) ดำเนินการอื่นตามประมวลจริยธรรมนี้ หรือตามที่ตกลงกับผู้ตรวจการแผ่นดิน

ข้อ ๑๔ ให้ ก.พ. โดยข้อเสนอของหัวหน้าส่วนราชการ แต่งตั้งคณะกรรมการจริยธรรมประจำส่วนราชการขึ้น เพื่อควบคุม กำกับให้มีการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้

คณะกรรมการจริยธรรมประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการ ซึ่งหัวหน้าส่วนราชการเสนอจากผู้ที่ทรงคุณวุฒิภายนอกผู้มีความซื่อสัตย์เป็นประจักษ์โดยได้รับความเห็นชอบจาก ก.พ.

(๒) กรรมการผู้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหารหรือประเภทอำนวยการเลือกกันเองให้เหลือสองคน

(๓) กรรมการสองคนซึ่งเป็นข้าราชการในส่วนราชการที่ได้รับคัดเลือกจากข้าราชการพนักงานราชการและลูกจ้างของส่วนราชการนั้น ตามวิธีการดำเนินการที่แต่ละส่วนราชการเห็นสมควร

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสองคน ซึ่งหัวหน้าส่วนราชการและรองหัวหน้าส่วนราชการร่วมกันเสนอ

ให้หัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมเป็นเลขานุการคณะกรรมการจริยธรรม

กรรมการจริยธรรมต้องไม่เคยถูกลงโทษทางวินัย และเป็นผู้มีเกียรติ เป็นที่ยอมรับของส่วนราชการนั้น

ข้อ ๑๕ คณะกรรมการจริยธรรมมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) ควบคุม กำกับ ส่งเสริมและให้คำแนะนำในการใช้บังคับประมวลจริยธรรมนี้ในส่วนราชการ

(๒) สอดส่องดูแลให้มีการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมในส่วนราชการ ในกรณีที่มีข้อสงสัยหรือมีข้อร้องเรียนว่ามีการฝ่าฝืนจริยธรรม ให้ส่งเรื่องให้หัวหน้าส่วนราชการเพื่อปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้โดยเร็ว

(๓) พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาอันเกิดจากการใช้บังคับประมวลจริยธรรมนี้ในส่วนราชการ เมื่อได้วินิจฉัยแล้วให้ส่งคำวินิจฉัยให้ ก.พ. โดยพลัน ถ้า ก.พ. มิได้วินิจฉัยเป็นอย่างอื่นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ ก.พ. รับเรื่อง ให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการจริยธรรมเป็นที่สุด

(๔) ส่งเรื่องให้ ก.พ. พิจารณาวินิจฉัยในกรณีที่เห็นว่าเรื่องนั้นเป็นเรื่องสำคัญหรือมีผลกระทบในวงกว้างหลายส่วนราชการ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของ ก.พ. หรือผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๕) คุ้มครองและประกันความเป็นอิสระและเที่ยงธรรมของกลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมของส่วนราชการ

(๖) คุ้มครองข้าราชการซึ่งปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้อย่างตรงไปตรงมา มิให้ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรมต่อข้าราชการผู้นั้น

(๗) เสนอผลการประเมินการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้ของหัวหน้าส่วนราชการต่อ ก.พ. และประเมินผลการปฏิบัติงานของกลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมของส่วนราชการเพื่อเสนอหัวหน้าส่วนราชการเพื่อประกอบการเลื่อนเงินเดือน หรือเลื่อนตำแหน่งข้าราชการในกลุ่มงาน

(๘) เสนอแนะการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลจริยธรรมนี้ หรือการอื่นที่เห็นสมควรต่อ ก.พ.

(๙) ดำเนินการอื่นตามประมวลจริยธรรมนี้ หรือตามที่ ก.พ. มอบหมาย

การประชุมคณะกรรมการจริยธรรมให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง มาใช้บังคับ

ข้อ ๑๖ หัวหน้าส่วนราชการ และผู้บริหารส่วนราชการตั้งแต่ผู้ดำรงตำแหน่งประเภทบริหาร ประเภทอำนวยการ หรือดำรงตำแหน่งประเภทอื่นที่ทำหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาที่มีหน้าที่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้ และประพฤติดนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ควบคุมให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้ สนับสนุนส่งเสริมผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาที่มีความซื่อสัตย์ มีผลงานและความรู้ความสามารถ และปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) คุ้มครองและประกันความเป็นอิสระและเที่ยงธรรมของกลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมของส่วนราชการ

(๒) คุ้มครองข้าราชการซึ่งปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้อย่างตรงไปตรงมา มิให้ถูกกลั่นแกล้ง หรือถูกใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรม ในกรณีที่หัวหน้าส่วนราชการ ผู้บริหารส่วนราชการตั้งแต่ประเภทอำนวยการขึ้นไป ถูกข้าราชการผู้ใดกล่าวหาว่าไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้ ข้าราชการผู้ถูกกล่าวหาานั้นไม่อาจดำเนินการเกี่ยวกับการออกคำสั่งแต่งตั้ง โยกย้าย เลื่อนเงินเดือน แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงหรือคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย หรือการดำเนินการใดที่เป็นผลร้ายหรือกระทบต่อสิทธิหน้าที่ของข้าราชการผู้กล่าวหาานั้น จะกระทำได้เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมประจำส่วนราชการแล้ว

(๓) ส่งเสริมและเผยแพร่การปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้อย่างสม่ำเสมอ

(๔) ติดตามสอดส่องให้ข้าราชการในส่วนราชการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้ อย่างเคร่งครัด

(๕) ปฏิบัติตามมติหรือคำวินิจฉัย ก.พ. หรือคณะกรรมการจริยธรรม คำแนะนำของผู้ตรวจการแผ่นดิน ในกรณีที่คณะกรรมการจริยธรรมมีคำวินิจฉัยใด และหัวหน้าส่วนราชการไม่เห็นพ้องด้วยกับคำวินิจฉัยนั้น ให้เสนอความเห็นของตนและคำวินิจฉัยของคณะกรรมการจริยธรรมไปให้ ก.พ. วินิจฉัยได้ เว้นแต่กรณีนั้นมีคำวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือ ก.พ. วินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดไว้แล้ว

(๖) รวบรวมปัญหาการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงประมวลจริยธรรมนี้ หรือการอื่นตามที่เห็นสมควรเสนอต่อ ก.พ.

(๗) ดำเนินการอื่นตามประมวลจริยธรรมนี้ หรือตามที่ผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือ ก.พ. มอบหมาย

ข้อ ๑๗ ให้จัดตั้งกลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมขึ้นในทุกส่วนราชการขึ้นตรงต่อหัวหน้าส่วนราชการ มีหน้าที่คุ้มครองจริยธรรมตามประมวลจริยธรรมนี้ ซึ่งมีความเป็นอิสระ โดยมีข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งประเภทบริหารระดับต้นขึ้นไปเป็นหัวหน้ากลุ่ม และมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการเผยแพร่ ปลุกฝัง ส่งเสริม ขกย่องข้าราชการที่เป็นแบบอย่างที่ดี และติดตามสอดส่องการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้อย่างสม่ำเสมอ

(๒) สืบสวนข้อเท็จจริงการฝ่าฝืนจริยธรรมเพื่อรายงานผลให้หัวหน้าส่วนราชการพิจารณา ทั้งนี้ โดยอาจมีผู้ร้องขอหรืออาจดำเนินการตามที่หัวหน้าส่วนราชการมอบหมาย หรือตามที่เห็นสมควรก็ได้

(๓) ให้ความช่วยเหลือและดูแลข้าราชการซึ่งปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้อย่างตรงไปตรงมา มิให้ถูกกลั่นแกล้งหรือถูกใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรม

ให้นำความในข้อ ๑๖ (๒) มาใช้กับข้าราชการในกลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมด้วย โดยอนุโลมโดยให้ ก.พ. เป็นผู้ให้ความเห็นชอบ

(๔) ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการจริยธรรมประจำส่วนราชการ

(๕) ดำเนินการอื่นตามที่กำหนดในประมวลจริยธรรมนี้ หรือตามที่หัวหน้าส่วนราชการ คณะกรรมการจริยธรรม หรือตามที่ ก.พ. มอบหมาย ทั้งนี้ โดยไม่กระทบต่อความเป็นอิสระของผู้ดำรงตำแหน่งในกลุ่มงานดังกล่าว

ส่วนที่ ๒

ระบบการบังคับใช้ประมวลจริยธรรม

ข้อ ๑๘ การฝ่าฝืนจริยธรรมตามความในหมวด ๒ ของประมวลจริยธรรมนี้เป็นความผิดวินัยตามกฎหมายว่าด้วยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๔๙ หรือระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๙ เมื่อมีกรณีการฝ่าฝืนจริยธรรม ผู้บังคับบัญชาอาจสั่งลงโทษทางวินัย ว่ากล่าว ตักเตือน ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือหรือสั่งให้ได้รับการพัฒนาตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๒๐ ให้หัวหน้าส่วนราชการ คณะกรรมการจริยธรรม และ ก.พ. ส่งเสริมจริยธรรม ข้าราชการ โดยอย่างน้อยต้องดำเนินการ ดังนี้

(๑) ในการบรรจุแต่งตั้ง เลื่อนเงินเดือน ย้ายหรือโอนข้าราชการ ให้ใช้พฤติกรรมทางจริยธรรมของผู้นั้นพิจารณาควบคู่กับความรู้ความสามารถ

(๒) ปลุกฝังจริยธรรมให้ข้าราชการใหม่ จัดให้ข้าราชการลงลายมือชื่อรับทราบประมวลจริยธรรม จัดให้มีสมุดบันทึกประวัติในส่วนที่เกี่ยวกับจริยธรรมของข้าราชการแต่ละคน รวมทั้งจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมผู้บริหาร และข้าราชการอย่างสม่ำเสมอ

(๓) ประเมินการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมของข้าราชการ

(๔) คัดกรองข้าราชการผู้ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้อย่างเพียงพอ

(๕) ยกย่องข้าราชการและส่วนราชการที่ถือปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้โดยเคร่งครัด

(๖) ตอบข้อสงสัยหรือคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้

(๗) จัดให้มีการศึกษาค่านิยมที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้ และดำเนินการแก้ไขปรับเปลี่ยนค่านิยมนั้น

(๘) เผยแพร่ให้ประชาชน ผู้เป็นคู่สมรส ญาติ พี่น้อง พรรคพวกเพื่อนฝูงของข้าราชการ ตลอดจนประชาชนผู้มาติดต่อราชการทราบประมวลจริยธรรมของข้าราชการ เพื่อไม่ทำการอันเป็นการส่งเสริมหรือก่อให้เกิดการฝ่าฝืนจริยธรรม

(๙) จัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้

ข้อ ๒๑ เมื่อมีปัญหาการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้ในเรื่องใด ข้าราชการอาจเสนอเรื่องที่เป็นปัญหาดังกล่าวให้หัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมของส่วนราชการที่ตนสังกัดนำเสนอเพื่อขอ คำวินิจฉัยหรืออนุญาตแล้วแต่กรณีจากคณะกรรมการจริยธรรมได้ ในกรณีที่เรื่องนั้นเป็นเรื่องสำคัญ หรือมีผลกระทบในวงกว้างหลายส่วนราชการ และยังไม่มีความวินิจฉัยของ ก.พ. หรือผู้ตรวจการแผ่นดิน แล้วแต่กรณี คณะกรรมการจริยธรรมอาจส่งเรื่องให้ ก.พ. วินิจฉัย

ในกรณีที่ ก.พ. เห็นว่าเรื่องดังกล่าวตามวรรคหนึ่งเป็นเรื่องสำคัญอันควรแก่การขอคำแนะนำ จากผู้ตรวจการแผ่นดินก็ให้กระทำได้

ข้าราชการที่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการจริยธรรม ก.พ. หรือผู้ตรวจการแผ่นดิน ไม่ต้องรับผิดชอบวินัย

ข้อ ๒๒ ในกรณีที่จำเป็นต้องดำเนินการเรื่องใดโดยด่วน หากปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะกระทบต่อประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ของทางราชการ และไม่อาจเรียกประชุมคณะกรรมการจริยธรรมได้ทัน ข้าราชการอาจขอคำแนะนำจากหัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมของส่วนราชการที่ตนสังกัด

หัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมตามวรรคหนึ่งมีหน้าที่ต้องให้คำแนะนำตามสมควรตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการจริยธรรม ก.พ. หรือผู้ตรวจการแผ่นดิน หากไม่มีคำวินิจฉัยในเรื่องที่เป็นปัญหาก่อน หัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมอาจให้คำแนะนำโดยยึดประโยชน์สูงสุดของส่วนรวมเป็นสำคัญ ทั้งต้องมุ่งสร้างความสำนึกและเที่ยงธรรมในหน้าที่ ผดุงเกียรติและศักดิ์ศรีของข้าราชการที่สร้างความไว้วางใจและเชื่อมั่นของปวงชน และการดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีงาม ให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการจริยธรรมและ ก.พ.ทราบ

ข้าราชการที่ปฏิบัติตามคำแนะนำของหัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมตามแนวทางที่คณะกรรมการจริยธรรม ก.พ. หรือผู้ตรวจการแผ่นดินเคยวินิจฉัยไว้แล้วโดยสุจริตไม่ต้องรับผิดชอบวินัย

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๓ ให้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการจริยธรรมและจัดตั้งกลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมในส่วนราชการทุกแห่งภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ประมวลจริยธรรมนี้มีผลใช้บังคับ

ข้อ ๒๔ เมื่อครบหนึ่งปีนับแต่วันที่ประมวลจริยธรรมนี้มีผลใช้บังคับ ให้ ก.พ. จัดให้มีการประเมินการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้ พร้อมดำเนินการปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติหรือแก้ไขเพิ่มเติมประมวลจริยธรรมให้เหมาะสม

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ ก.พ. รับฟังความคิดเห็นจากข้าราชการ หัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรม คณะกรรมการจริยธรรม หัวหน้าส่วนราชการ และผู้ตรวจการแผ่นดินอย่างกว้างขวาง และต้องดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ครบหนึ่งปีของการใช้บังคับประมวลจริยธรรมนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

นายกรัฐมนตรี

ประธาน ก.พ.

ร่างฯ ที่ สคก. ตรวจสอบพิจารณาแล้ว

เรื่องเสร็จที่ ๘๑/๒๕๖๐

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกัน
ระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับ
ประโยชน์ส่วนรวม

เหตุผล

โดยที่การบริหารงานของรัฐจะต้องเป็นไปด้วยความโปร่งใสและเกิดประโยชน์สูงสุด
ต่อประชาชน รวมทั้งต้องให้ประชาชนปราศจากความเคลือบแคลงสงสัยในความซื่อสัตย์สุจริต
ของผู้มีหน้าที่ในการบริหารงานของรัฐ จึงต้องห้ามการกระทำอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์
ส่วนบุคคลของผู้มีหน้าที่ดังกล่าวกับประโยชน์ส่วนรวม ประกอบกับประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน
อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต สมควรกำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการป้องกัน
และปราบปรามการกระทำอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมให้
ชัดเจนและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่าง
ประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการ
ขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน
นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้
“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตาม
รัฐธรรมนูญ

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนภูมิภาค
ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หน่วยงานอื่นของรัฐ หรือหน่วยงานอื่นใด
ที่ดำเนินการกิจการของรัฐตามกฎหมายและได้รับเงินอุดหนุนหรือเงินหรือทรัพย์สินลงทุนจากรัฐ

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่า

- (๑) นายกรัฐมนตรี
(๒) รัฐมนตรี
(๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
(๔) สมาชิกวุฒิสภา

(๕) ข้าราชการการเมืองอื่นนอกจาก (๑) และ (๒) ตามกฎหมายว่าด้วย
ระเบียบข้าราชการการเมือง

(๖) ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการ
ฝ่ายรัฐสภา

(๗) ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิก
สภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๘) เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งอื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด

“กฎ” หมายความว่า พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติ
ท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับ
แก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ

“คู่สมรส” หมายความว่า คู่สมรสตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนสมรส
กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

“ญาติ” หมายความว่า

(๑) ผู้บุพการีของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(๒) ผู้สืบสันดานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(๓) คู่สมรสของบุตรของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(๔) พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(๕) พี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดาเดียวกันของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(๖) บุตรบุญธรรมหรือผู้รับบุตรบุญธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีความเกี่ยวพันโดยทางนิตินัยหรือพฤตินัย

“โดยทุจริต” หมายความว่า เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย
สำหรับตนเองหรือผู้อื่น

“ประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้” หมายความว่ารวมถึง

(๑) การปลดหนี้หรือการลดหนี้ให้เปล่า

(๒) การให้ยืมโดยไม่คิดดอกเบี้ย

(๓) การเข้าค้าประกันโดยไม่คิดค่าธรรมเนียม

(๔) การให้ค่านายหน้าหรือค่าธรรมเนียมการเป็นตัวแทน

(๕) การขายหรือการให้เช่าซื้อทรัพย์สินต่ำกว่ามูลค่าที่เป็นจริงตามที่ปรากฏใน

ท้องตลาด

(๖) การซื้อหรือการเช่าซื้อทรัพย์สินสูงกว่ามูลค่าที่เป็นจริงตามที่ปรากฏในท้องตลาด

(๗) การให้ใช้สถานที่ ยานพาหนะ หรือทรัพย์สิน โดยไม่คิดค่าเช่าหรือค่าบริการ
หรือคิดค่าเช่าหรือค่าบริการน้อยกว่าที่คิดแก่บุคคลอื่นโดยปกติทางการค้า

(๘) การให้บริการโดยไม่คิดค่าบริการ หรือคิดค่าบริการน้อยกว่าที่คิดแก่บุคคลอื่น
โดยปกติทางการค้า

(๙) การให้ส่วนลดในสินค้าหรือทรัพย์สินที่จำหน่าย โดยให้ส่วนลดมากกว่า
ที่ให้แก่บุคคลอื่นโดยปกติทางการค้า

(๑๐) การให้เดินทาง หรือให้ขนส่งบุคคลหรือสิ่งของ โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย
หรือคิดค่าใช้จ่ายน้อยกว่าที่คิดแก่บุคคลอื่นโดยปกติทางการค้า

(๑๑) การจัดเลี้ยง การจัดมหรสพหรือการบันเทิงอื่นให้ โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย
หรือคิดค่าใช้จ่ายน้อยกว่าที่คิดแก่บุคคลอื่นโดยปกติทางการค้า

(๑๒) การให้บริการวิชาชีพอิสระ เช่น แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล สถาปนิก วิศวกร กฎหมาย หรือบัญชี โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายหรือคิดค่าใช้จ่ายน้อยกว่าที่คิดแก่บุคคลอื่นโดยปกติทางการค้า

(๑๓) การให้รางวัล

(๑๔) การชำระเงินล่วงหน้าหรือการคืนเงินให้ในภายหลัง

(๑๕) การอื่นใดซึ่งเป็นการกระทำที่ทำให้ผู้นั้นได้รับประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นเงินได้ หรือไม่ต้องออกค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด

“ปกติประเพณีนิยม” หมายความว่า เทศกาลหรือวันสำคัญซึ่งอาจมีการให้ของขวัญกัน และให้หมายความรวมถึงโอกาสในการแสดงความยินดี การแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจ หรือการให้ความช่วยเหลือตามมารยาทที่ถือปฏิบัติกันในสังคมด้วย

“คณะกรรมการ ป.ป.ช.” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

มาตรา ๔ เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติหน้าที่หรือกระทำการโดยยึดประโยชน์ส่วนรวมของรัฐและประชาชนเป็นสำคัญ ต้องใช้อำนาจตามตำแหน่งหน้าที่ที่ตนมีอยู่โดยสุจริต และเที่ยงธรรม ต้องไม่กระทำการที่จะก่อให้เกิดความไม่เชื่อถือหรือความไม่ไว้วางใจในการปฏิบัติหน้าที่ และต้องไม่กระทำการอันมีลักษณะเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม

มาตรา ๕ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือบุคคลอื่น ซึ่งเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม แต่การใช้ตำแหน่งหน้าที่แทนหน่วยงานของรัฐเพื่อประโยชน์ของหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดอยู่ มิให้ถือว่าเป็นการกระทำความผิดตามมาตรานี้

การกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมตามวรรคหนึ่งด้วย

(๑) การกระทำที่เกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เว้นแต่ที่กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในพระราชบัญญัตินี้

(๒) การกำหนดนโยบายหรือการเสนอหรือให้ความเห็นชอบร่างกฎหมายหรือร่างกฎซึ่งเอื้อประโยชน์เป็นการเฉพาะต่อกิจการที่ตน คู่สมรส บุตร หรือบิดามารดา มีส่วนได้เสียเกินกว่าส่วนได้เสียตามปกติที่บุคคลทั่วไปมีอยู่ ในกรณีที่ตนเป็นนิติบุคคล การเป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นเกินร้อยละห้าของนิติบุคคลนั้นถือว่าเป็นการมีส่วนได้เสียเกินกว่าส่วนได้เสียตามปกติ เว้นแต่เป็นการดำเนินการตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแล

(๓) การใช้ข้อมูลภายในของรัฐที่ยังเป็นความลับอยู่ซึ่งตนได้รับหรือรู้จากการปฏิบัติราชการ การปฏิบัติหน้าที่ หรือการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ โดยทุจริต

(๔) การริเริ่ม เสนอ จัดทำ หรืออนุมัติโครงการของรัฐหรือของหน่วยงานของรัฐโดยทุจริต หรือเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อตนเองหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดโดยเฉพาะไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม

(๕) การใช้ทรัพย์สินของหน่วยงานที่ตนสังกัดหรือที่ตนปฏิบัติหน้าที่อยู่ ไปเพื่อประโยชน์ของตนหรือผู้อื่น เว้นแต่ได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมายหรือกฎ หรือทรัพย์สินนั้นมีราคาเล็กน้อย

(๖) การใช้ตำแหน่งหรืออำนาจหน้าที่ซึ่งตนมีอยู่โดยทุจริต ไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจโดยอิสระในการใช้อำนาจตามตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งอื่นไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(ก) อนุมัติ อนุญาต รับผิดชอบ หรือออกคำสั่งทางปกครองอื่นที่ให้มีสิทธิประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นเงินได้

(ข) ให้สัมปทาน ทำสัญญา หรือทำนิติกรรม อันเป็นการให้ประโยชน์แก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด

(ค) บรรจุ แต่งตั้ง เลื่อนเงินเดือน เลื่อนขั้นเงินเดือน โอน ย้าย ดำเนินการทางวินัย หรือให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งอื่นดังกล่าว พ้นจากตำแหน่งหรือพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่

(ง) ไม่แจ้งความหรือไม่ร้องทุกข์เพื่อดำเนินคดีอาญา

(จ) ไม่ฟ้องคดี ไม่อุทธรณ์ ไม่ฎีกา ไม่ดำเนินคดี หรือไม่ดำเนินการอื่นใดเกี่ยวกับคดี หรือให้ถอนคำร้องทุกข์ ให้ถอนฟ้อง ให้ถอนอุทธรณ์ หรือให้ถอนฎีกา ไม่ว่าจะเป็คดีประเภทใด

(ฉ) ดำเนินกระบวนการพิจารณา ทำคำพิพากษา คำสั่ง คำวินิจฉัย หรือคำชี้ขาด

(ช) ไม่บังคับทางปกครอง ไม่บังคับคดี หรือไม่บังคับตามคำชี้ขาด

การกระทำตามวรรคสอง (๒) (๓) และ (๔) ให้ใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ผู้บริหารระดับสูง และผู้อำนวยการกองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด

ให้นำความในวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับแก่คู่สมรสหรือบุตรของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งกระทำโดยอาศัยอิทธิพลของเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย และในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้มีส่วนรู้เห็นเป็นใจหรือยินยอมด้วยในการกระทำของคู่สมรสหรือบุตรดังกล่าวหรือรู้แล้วเพิกเฉยมิได้ดำเนินการแก้ไข ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นรับโทษเช่นเดียวกับคู่สมรสหรือบุตรด้วย

ให้นำความในวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับแก่บุคคลซึ่งมิใช่บุคคลตามวรรคสี่และเป็นผู้กระทำโดยอาศัยอิทธิพลของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ดำเนินการในลักษณะผู้ใช้ ผู้ถูกใช้ ผู้ร่วมดำเนินการ หรือผู้ได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ของรัฐให้กระทำการตามวรรคหนึ่งและวรรคสองด้วย

เพื่อประโยชน์ในการบังคับใช้วรรคสอง (๕) ให้คณะรัฐมนตรี คณะกรรมการข้าราชการรัฐสภา คณะกรรมการบริหารศาล องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ หรือหัวหน้าหน่วยงานอื่นของรัฐ จัดให้มีระเบียบว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้ทรัพย์สินตามวรรคสอง (๕) สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือกำกับดูแล ทั้งนี้ โดยมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่าระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดระเบียบดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดในเรื่องทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

(๑) ยานพาหนะ

(๒) เครื่องมือสื่อสาร

(๓) อาคารสถานที่

(๔) วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องใช้ในสำนักงาน

(๕) สิ่งสาธารณูปโภค

มาตรา ๖ บุคคลได้รับประโยชน์จากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ คู่สมรส หรือบุตรของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลอื่นตามมาตรา ๕ วรรคห้า โดยรู้เห็นเป็นใจด้วย ในการกระทำความผิด บุคคลนั้นต้องระวางโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิด ตามมาตรา ๕

ในกรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้รับประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง โดยนิติบุคคลดังกล่าว ไม่มีมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดนั้น นิติบุคคลนั้น ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับบุคคลตามวรรคหนึ่ง และถ้าการรับประโยชน์ของนิติบุคคลเกิดจากการรู้เห็นเป็นใจของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงาน ของนิติบุคคลนั้น ผู้นั้นต้องระวางโทษเช่นเดียวกับบุคคลตามวรรคหนึ่งด้วย

มาตรา ๗ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรับของขวัญ ของที่ระลึก เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่ผู้มอบให้ในโอกาสที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติงาน ตามตำแหน่งหน้าที่ของตนหรือตามที่ได้รับมอบหมาย แม้ว่าผู้มอบจะระบุให้เป็นการส่วนตัวก็ตาม เว้นแต่เป็นสิ่งที่อาจได้รับตามกฎหมายหรือกฎ หรือเป็นสิ่งที่ได้รับตามจำนวนที่สมควรตามปกติ ประเพณีนิยมในการปฏิบัติหน้าที่ หรือเป็นการรับการให้ในลักษณะให้แก่บุคคลทั่วไป หรือตามที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด

เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามวรรคหนึ่งที่ตนไม่มีสิทธิ ได้รับ ต้องรายงานและส่งมอบสิ่งนั้นให้หน่วยงานที่ตนสังกัดในโอกาสแรกที่กระทำได้แต่ไม่เกิน สามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสิ่งนั้นไว้ และให้สิ่งนั้นตกเป็นของหน่วยงานของรัฐ โดยให้หน่วยงานนั้น จัดทำบัญชีไว้เป็นหลักฐานและเก็บรักษาหรือจัดการสิ่งนั้น ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่คู่สมรสและญาติของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งได้รับ ของขวัญ ของที่ระลึก เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ด้วยโดยอนุโลม ในกรณีที่คู่สมรสหรือญาติไม่มีสิทธิรับ ทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าว ให้มีหน้าที่แจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบในโอกาสแรกที่กระทำได้ แต่ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสิ่งนั้นไว้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการตามวรรคสองต่อไป

มาตรา ๘ ในกรณีที่มีพฤติการณ์ปรากฏแก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือมีการกล่าวหาว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้ใดมีพฤติการณ์ส่อว่ากระทำความผิดตามมาตรา ๕ หรือมาตรา ๖ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ปรากฏพฤติการณ์ หรือมีการกล่าวหา ในกรณีที่มีความจำเป็นไม่อาจดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจขยายระยะเวลาออกไปได้ไม่เกินสามครั้ง ครั้งละไม่เกินหกสิบวัน แต่ต้องบันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในสำนวน

ความในมาตรานี้ให้ใช้บังคับแก่ตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิด ตามมาตรา ๕ และมาตรา ๖ ด้วย

มาตรา ๙ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งพ้นจากตำแหน่งหน้าที่ยังไม่ถึงสองปีกระทำการดังต่อไปนี้

(๑) เป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงาน ลูกจ้าง ผู้รับจ้าง หรือดำรงตำแหน่งอื่นในธุรกิจของเอกชนซึ่งเคยอยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของตนในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(๒) รับเงินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากธุรกิจตาม (๑) เป็นพิเศษนอกเหนือไปจากที่ธุรกิจนั้นปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ๆ ในกิจการงานตามปกติ
ตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด

มาตรา ๑๐ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งพ้นจากตำแหน่งหรือออกจากราชการหรือหน่วยงานของรัฐ กระทำโดยประการใด ๆ ให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งตนได้รับหรือรู้ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง หรือใช้ความลับดังกล่าวไปโดยทุจริต เว้นแต่ความลับมิได้เป็นความลับอีกต่อไป

มาตรา ๑๑ เพื่อประโยชน์ในการระงับหรือยับยั้งความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่รัฐ ในกรณีที่สำนักงานอัยการสูงสุดตรวจร่างสัญญาของรัฐไม่ว่าจะเป็นสัญญาทางแพ่งหรือสัญญาทางปกครอง เมื่อปรากฏเหตุอันควรเชื่อว่าสัญญาดังกล่าวกระทำโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยทุจริตหรือมีลักษณะเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมซึ่งอาจมีผลทำให้รัฐเสียประโยชน์อย่างร้ายแรงหรือการทุจริตหรือการขัดกันระหว่างประโยชน์ดังกล่าวมีลักษณะเป็นนัยสำคัญในการทำสัญญาดังกล่าว ให้สำนักงานอัยการสูงสุดแจ้งความเห็นไปยังหน่วยงานของรัฐซึ่งจะเป็นคู่สัญญาและหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นสังกัดอยู่ และให้เสนอร่างสัญญานั้นและแจ้งความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีหรือองค์กรที่มีอำนาจบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหน่วยงานนั้น และคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

ในระหว่างการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีหรือองค์กรตามวรรคหนึ่ง ให้ระงับการทำสัญญาไว้ก่อนจนกว่าคณะรัฐมนตรีหรือองค์กรดังกล่าวจะมีมติหรือสั่งให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด

มาตรา ๑๒ สัญญาใดของรัฐไม่ว่าจะเป็นสัญญาทางแพ่งหรือสัญญาทางปกครองที่กระทำโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการทำหรือให้ความเห็นชอบสัญญานั้นโดยทุจริตหรือมีลักษณะเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม หากคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งรู้เห็นเป็นใจ หรือรู้หรือควรจะรู้ข้อเท็จจริงดังกล่าว และยังเข้าทำสัญญานั้น ให้สัญญาดังกล่าวมีผลดังต่อไปนี้

(๑) เป็นโมฆะ หากการทุจริตหรือการขัดกันระหว่างประโยชน์ดังกล่าวมีผลทำให้รัฐเสียประโยชน์อย่างร้ายแรงหรือการทุจริตหรือการขัดกันระหว่างประโยชน์ดังกล่าวมีลักษณะเป็นนัยสำคัญในการทำสัญญาดังกล่าว

(๒) ให้ดำเนินการตามสัญญาต่อไป หากสัญญานั้นเป็นประโยชน์แก่สาธารณะ และรัฐไม่เสียประโยชน์เกินสมควร ในกรณีนี้ ให้หน่วยงานของรัฐคู่สัญญามีอำนาจฝ่ายเดียวที่จะแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาเพื่อรักษาประโยชน์ของรัฐได้ ไม่ว่าคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม

หากคู่สัญญานั้นได้รับความเสียหายให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าทดแทนที่เป็นธรรมแก่คู่สัญญานั้น แต่ไม่ตัดสิทธิหน่วยงานของรัฐที่จะเรียกร้องค่าเสียหายจากคู่สัญญาซึ่งรู้เห็นเป็นใจหรือรู้หรือควร จะรู้ในเรื่งดังกล่าวข้างต้น

(๓) กรณีตาม (๑) หรือ (๒) หากสัญญาส่วนหนึ่งส่วนใดมีลักษณะตาม (๑) และไม่ใช่สาระสำคัญของสัญญาทั้งฉบับและอาจแยกออกจากส่วนที่ไม่เป็นโมฆะได้ ให้สัญญาส่วนนั้นเป็นโมฆะ กรณีตาม (๑) (๒) และ (๓) ย่อมไม่กระทบกระเทือนสิทธิที่ได้รับไปแล้วของ บุคคลภายนอกผู้สุจริต

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนแล้วเห็นว่าสัญญาใดมีลักษณะตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เป็นผู้พิจารณา และมีคำสั่งตามวรรคหนึ่ง และให้คำสั่งนั้นผูกพันคู่สัญญาและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย แต่กรณีตามวรรคหนึ่ง (๑) ให้ยื่นคำร้องภายในสองปีนับแต่วันทำสัญญา

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินตรวจพบว่าสัญญาใด มีลักษณะ ตามมาตรา ๑๒ ให้เสนอเรื่องไปยังคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยให้ถือว่าเอกสารและหลักฐานที่ผู้ว่าการ ตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบหรือจัดทำขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริง ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามมาตรา ๑๒ ต่อไป

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่สัญญาสัมปทานของรัฐ หรือสัญญาที่รัฐให้จัดทำบริการสาธารณะ หรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคหรือแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติทั้งหมดหรือบางส่วน มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเข้าลักษณะตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง ให้บุคคลดังต่อไปนี้มีสิทธิยื่นคำร้อง ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ขอให้ไต่สวนข้อเท็จจริงเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลปกครองสูงสุด

(๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภา ซึ่งเข้าชื่อ รวมกันมีจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดสิบคน

(๒) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเข้าชื่อรวมกันมีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าพันคน

(๓) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินซึ่งมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสาม ของกรรมการตรวจเงินแผ่นดินทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

(๔) ผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งปรึกษาหารือและเห็นชอบร่วมกันตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน

ลักษณะหรือประเภทของสัญญาของรัฐตามวรรคหนึ่ง และหลักเกณฑ์และวิธีการ การเข้าชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งตาม (๒) ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด

คำร้องตามวรรคหนึ่งต้องมีหลักฐานชัดเจนเพียงพอที่จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงได้ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไต่สวนข้อเท็จจริงให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน ถ้ามีความจำเป็นคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจขยาย ระยะเวลาออกไปได้ไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน แต่ต้องบันทึกเหตุผลและความจำเป็น ในการขยายระยะเวลาทุกครั้งไว้ในสำนวน ในกรณีที่ไต่สวนข้อเท็จจริงแล้วมีมติด้วยคะแนนเสียง ไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ว่ามีมูล ให้ยื่นคำร้องต่อศาลปกครองสูงสุด ต่อไป

ให้นำความในมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับแก่สัญญาตามมาตรา นี้ ด้วยโดยอนุโลม

การพิจารณาและวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดให้เป็นไปโดยรวดเร็วและเป็นธรรม
ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดกำหนด

ในระหว่างการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือในระหว่าง
การพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด หากการดำเนินการตามสัญญาดังกล่าวอาจก่อให้เกิด
ความเสียหายต่อไป คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะยื่นคำร้องต่อศาลปกครองสูงสุดเพื่อมีคำสั่งระงับ
สัญญาของรัฐดังกล่าวไว้ชั่วคราวก่อนก็ได้

มาตรา ๑๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๔ ในกรณีที่โครงการของรัฐ
ดังต่อไปนี้ มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเข้าลักษณะตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง และการทุจริตหรือการขัดกัน
ระหว่างประโยชน์ดังกล่าวมีผลทำให้รัฐเสียประโยชน์อย่างร้ายแรงหรือการทุจริตหรือการขัดกัน
ระหว่างประโยชน์ดังกล่าวมีลักษณะเป็นนัยสำคัญในการทำโครงการดังกล่าว ให้นำมาตรา ๑๔
มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ให้ยื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภายในสองปี
นับแต่วันเริ่มโครงการ เพื่อสั่งให้ยุติโครงการหรือสั่งให้นำโครงการดังกล่าวกลับไปทบทวนใหม่เพื่อแก้ไขให้
รัฐไม่เสียประโยชน์ ทั้งนี้ ไม่กระทบต่อการดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด

(๑) โครงการตามมติคณะรัฐมนตรี

(๒) โครงการของราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคซึ่งได้รับความเห็นชอบ
จากผู้มีอำนาจหน้าที่หรือได้รับการจัดสรรงบประมาณแล้ว

(๓) โครงการของราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งได้รับการจัดสรรงบประมาณแล้ว

(๔) โครงการของรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ
ซึ่งคณะกรรมการของหน่วยงานนั้นได้ให้ความเห็นชอบแล้ว

(๕) โครงการอื่นของรัฐตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. และคณะกรรมการตรวจ
เงินแผ่นดินร่วมกันประกาศกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ลักษณะหรือประเภทของโครงการตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) ให้เป็นไป
ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด

มาตรา ๑๖ การพิจารณาและการมีคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีทุจริต
และประพฤติมิชอบตามมาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๕ ให้เป็นไปโดยรวดเร็วและเป็นธรรม
ทั้งนี้ ตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

มาตรา ๑๗ เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีหน้าที่กำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ
หรือดำเนินคดี และเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งอื่น ต้องแสดงข้อมูลดังต่อไปนี้ ต่อคณะกรรมการ
ป.ป.ช.

(๑) การดำรงตำแหน่งในหน่วยงานอื่นของรัฐทุกตำแหน่ง

(๒) การดำรงตำแหน่งในธุรกิจหรือหน่วยงานเอกชนไม่ว่าหน่วยงานนั้น
จะมีวัตถุประสงค์แสวงหากำไรมาแบ่งปันกันหรือไม่

(๓) การประกอบอาชีพหรือวิชาชีพอื่นนอกจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่

(๔) กิจกรรมอื่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด

ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแสดงรายได้ที่ได้จากการดำรงตำแหน่ง การประกอบอาชีพ
วิชาชีพหรือกิจกรรมอื่นตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔) ด้วย

ในกรณีที่มีความเปลี่ยนแปลงของข้อมูลตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแจ้งความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบความเปลี่ยนแปลงนั้น

ตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่ง หลักเกณฑ์และวิธีการแสดงข้อมูลตามวรรคหนึ่ง และการแจ้งความเปลี่ยนแปลงของข้อมูลตามวรรคสาม ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด

มาตรา ๑๘ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จัดให้มีหน่วยงานพิเศษขึ้นภายในสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยมีฐานะไม่ต่ำกว่าสำนักหรือเทียบเท่า และมีบุคลากรที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานเพื่อรับผิดชอบในการกำกับดูแลและการบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้ ตลอดจนให้คำปรึกษาแนะนำแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการรณรงค์เสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม

เพื่อประโยชน์แก่การป้องกันการกระทำความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จัดทำข้อกำหนดและคู่มือการปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐรวมทั้งเอกชนตามพระราชบัญญัตินี้ และมีหน้าที่ตอบข้อหารือที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือว่าการกระทำที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะกระทำเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมตามพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ ทั้งนี้ โดยต้องตอบข้อหารือภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับข้อหารือ และจะปฏิเสธไม่ตอบข้อหารือเพราะเหตุที่เรื่องนั้นยังไม่เกิดขึ้นไม่ได้

เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งกระทำการไปตามการตอบข้อหารือของคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยสุจริต ย่อมไม่มีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงและวินิจฉัยการกระทำตามพระราชบัญญัตินี้โดยให้นำพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ คู่สมรสหรือบุตรของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลตามมาตรา ๕ วรรคห้า ผู้ใดกระทำการอันเป็นความผิดตามมาตรา ๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องระวางโทษสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๒๑ เจ้าหน้าที่ของรัฐ คู่สมรสหรือญาติของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗ โดยไม่แจ้งรายงานหรือหรือไม่ส่งมอบทรัพย์สินภายในเวลาที่กำหนด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๒ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๔ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจงใจไม่แสดงข้อมูล รายได้ หรือความเปลี่ยนแปลงของข้อมูลหรือรายได้ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่มาตรา ๑๗ กำหนด หรือจงใจแสดงข้อเท็จจริงดังกล่าวด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๕ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ให้อยู่ในอำนาจของศาล ซึ่งมีเขตอำนาจเหนือคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

มาตรา ๒๖ ประธานกรรมการ กรรมการ อนุกรรมการ พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ต้องระวางโทษสองเท่าของโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน หรือคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน มีสิทธิเข้าชื่อกล่าวหาว่า กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ โดยยื่นต่อประธานรัฐสภาพร้อมด้วยหลักฐานตามสมควร หากประธานรัฐสภาเห็นว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา ให้ประธานรัฐสภาเสนอเรื่องไปยังประธานศาลฎีกา เพื่อตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระ ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยผู้ไต่สวนอิสระ

มาตรา ๒๗ ในวาระเริ่มแรกมิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕ วรรคสอง (๕) มาใช้บังคับจนกว่าจะมีระเบียบตามมาตรา ๕ วรรคหก

ให้ดำเนินการจัดให้มีระเบียบตามมาตรา ๕ วรรคหก ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ในกรณีที่หน่วยงานใดยังมิได้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้นำระเบียบที่ออกโดยคณะรัฐมนตรีมาใช้บังคับแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งอยู่ในบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลของหน่วยงานนั้นด้วยโดยอนุโลมจนกว่าจะได้มีการออกระเบียบนั้น

มาตรา ๒๘ มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙ มาใช้บังคับแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งพ้นจากตำแหน่งหน้าที่ไปก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๒๙ ให้ประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด และประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตน

ข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีผลเป็นการทั่วไป เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ เว้นแต่ประกาศตามมาตรา ๓ มาตรา ๕ มาตรา ๙ และประกาศกำหนดตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๑๗ ให้ใช้บังคับได้เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ผู้รับสนองพระราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

คณะผู้จัดทำ
สรุปสาระสำคัญโครงการฝึกอบรมให้ความรู้
เพื่อปลูกจิตสำนึกและสร้างค่านิยมต่อต้านการทุจริต
เรื่อง “การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน รุ่นที่ 3”

ที่ปรึกษา

นายมนตรี บุญพาณิชย์	รองเลขาธิการฯ/ หัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต
นายสุทิน ลีปิยะชาติ	รักษาการที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน
นางสาวณีย์ แสงสุพรรณ	รักษาการผู้อำนวยการสำนักงานเลขาธิการ

คณะผู้จัดทำ

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

นางสาวอาทิสดา ณ นคร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
นางสาวสุวิมล รัตนโสมิต	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
นายกิตติศักดิ์ โมทย์วาริศรี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
นางสาวปฐมมาตี บรรจุทรัพย์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

ติดต่อขอข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
(ศปท. สศช.)

อาคาร 5 ชั้น 4 สศช.

เลขที่ 962 ถนนกรุงเกษม เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

แขวงวัดโสมนัส กทม. 10100

โทร 0 2280 4085 ต่อ 5419 – 5422

หรือเยี่ยมชมที่ www.nesdb.go.th

และ click ที่ Banner ภายใต้วีธีบริการ

